

www.politikin-zabavnik.rs

ПОЛИТИКИН

BIH	2.40	KM
Македонија	75.00	ДЕН
Slovenija	2.09	EUR
Sverige	28.00	SEK
USA	3.50	USD
Hrvatska	15.00	KN
Црна Гора	1.20	EUR

ISSN 0032-339-x

PRINTED IN SERBIA

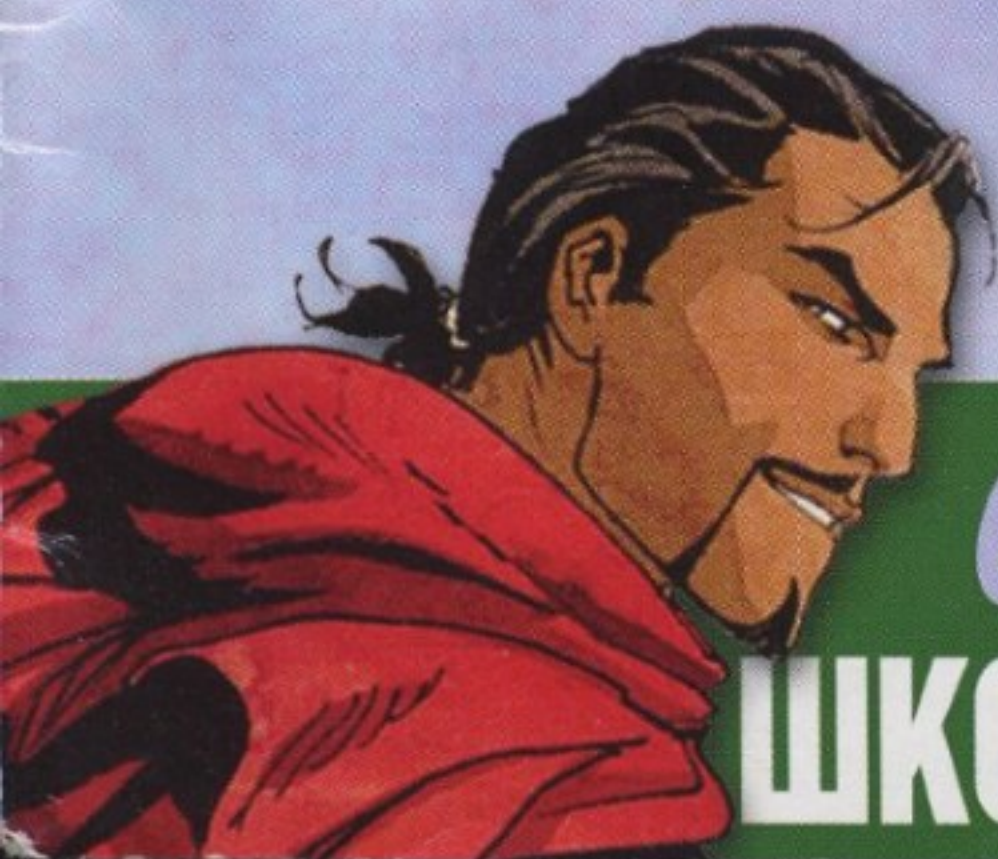
ЗАБАВНИК

31. 7. 2009. • ИЗДАЊИ ПЕТА ГОДИНА • 99 ДИНАРА • БРОЈ 2999

За све ога 7 го 107!

ДИНОСАУРУСИ У БЕОГРАДУ

СТРИП
ШКОРПИЈА

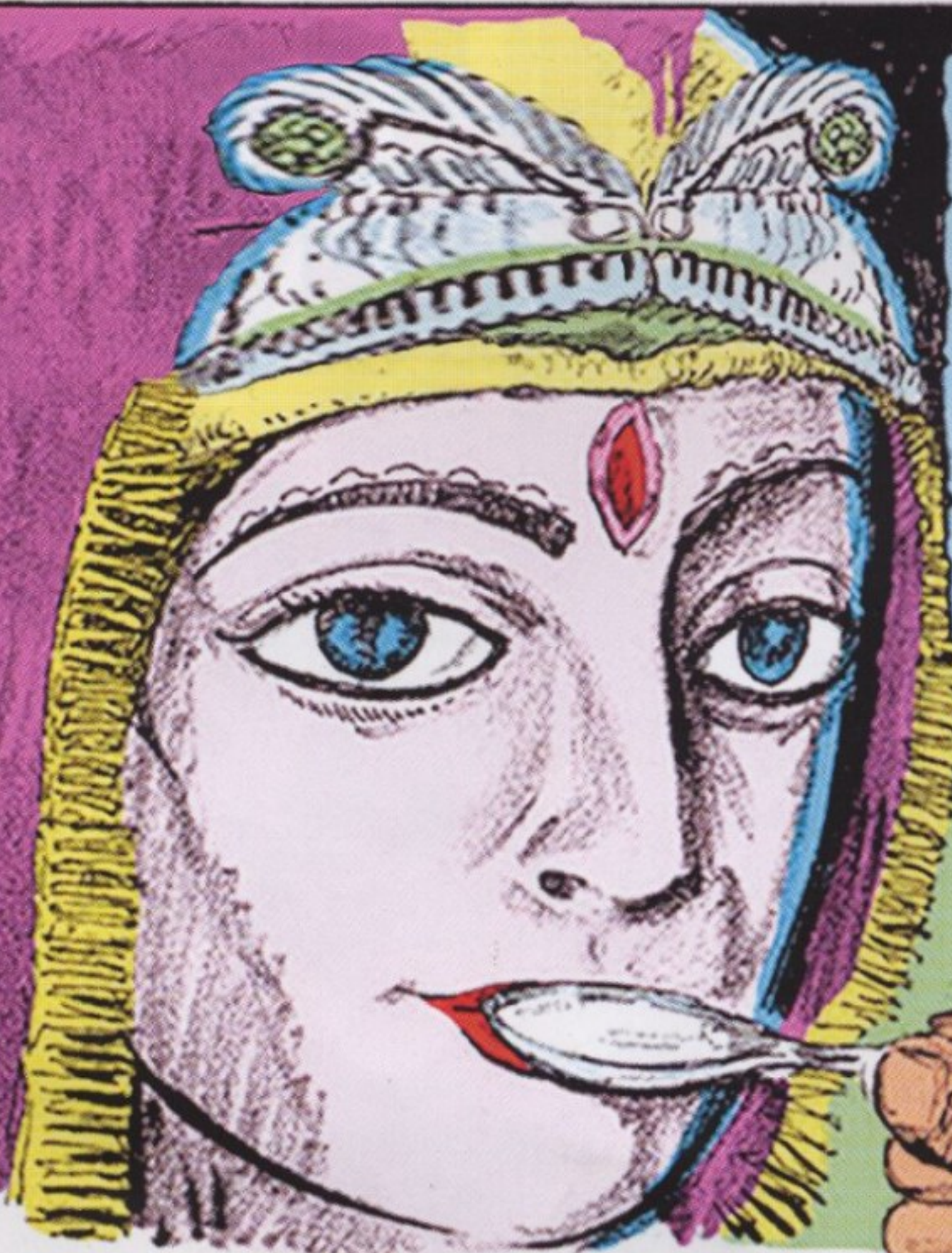
LEARN
ENGLISH

ТАМНА СТРАНА
ВАСИОНЕ

Фирма

Веровали или не!

КАМЕНЕ СТАТУЕ МЛЕКОМ СУ „ХРАНИЛИ“ ЛУДИ ШИРОМ ИНДИЈЕ АВГУСТА 2006. ГОДИНЕ ВЕРУЈУЌИ ДА НА ТАЈ НАЧИН ИСПУЊАВАЈУ ЖЕЉЕ БОГОВА ДА ПИЈУ МЛЕКО.

ИГЛУ ОД ЧОКОЛАДЕ ТЕЖАК ОКО 4175 КИЛОГРАМА САГРАДИЛИ СУ ЗА ЕВРОПСКИ САЈАМ ЧОКОЛАДЕ У ПЕРУЏИ, У ИТАЛИЈИ, МАРКО ФАНТИ И ЊЕГОВИ ЗАПОСЛЕНИ.

НАЈБОЉЕ РЕЗУЛТАТЕ МАТЕМАТИЧКИХ ТЕСТОВА ИМАЈУ У ПРОСЕКУ РАЧУНОВОЂЕ СА МАЊКОМ САМОПОУЗДАЊА, КАО И МАЊЕ УСПЕШНИ СТУДЕНТИ МАТЕМАТИКЕ.

1-7

Dist. by United Feature Syndicate Inc.

© 2007 Ripley Entertainment Inc.

ЈЕСТЕ ЛИ већ чули да...

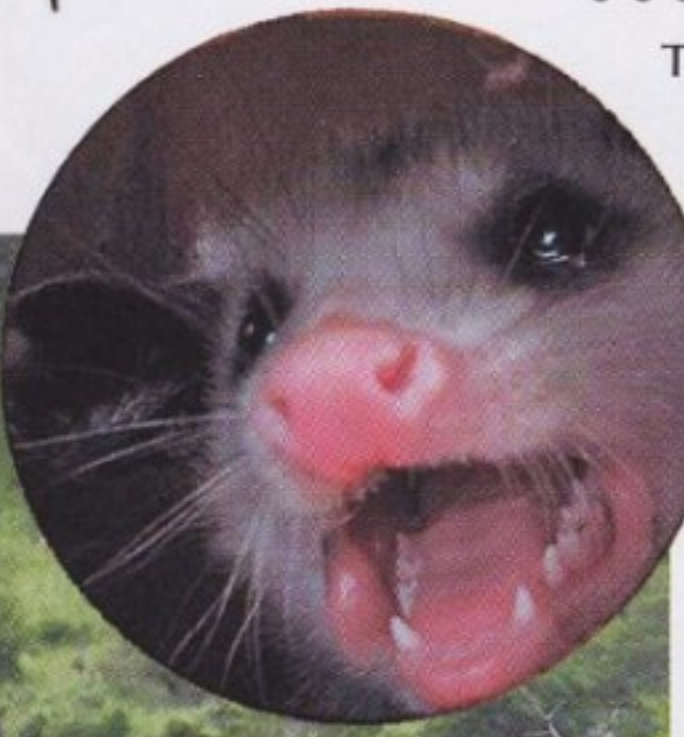
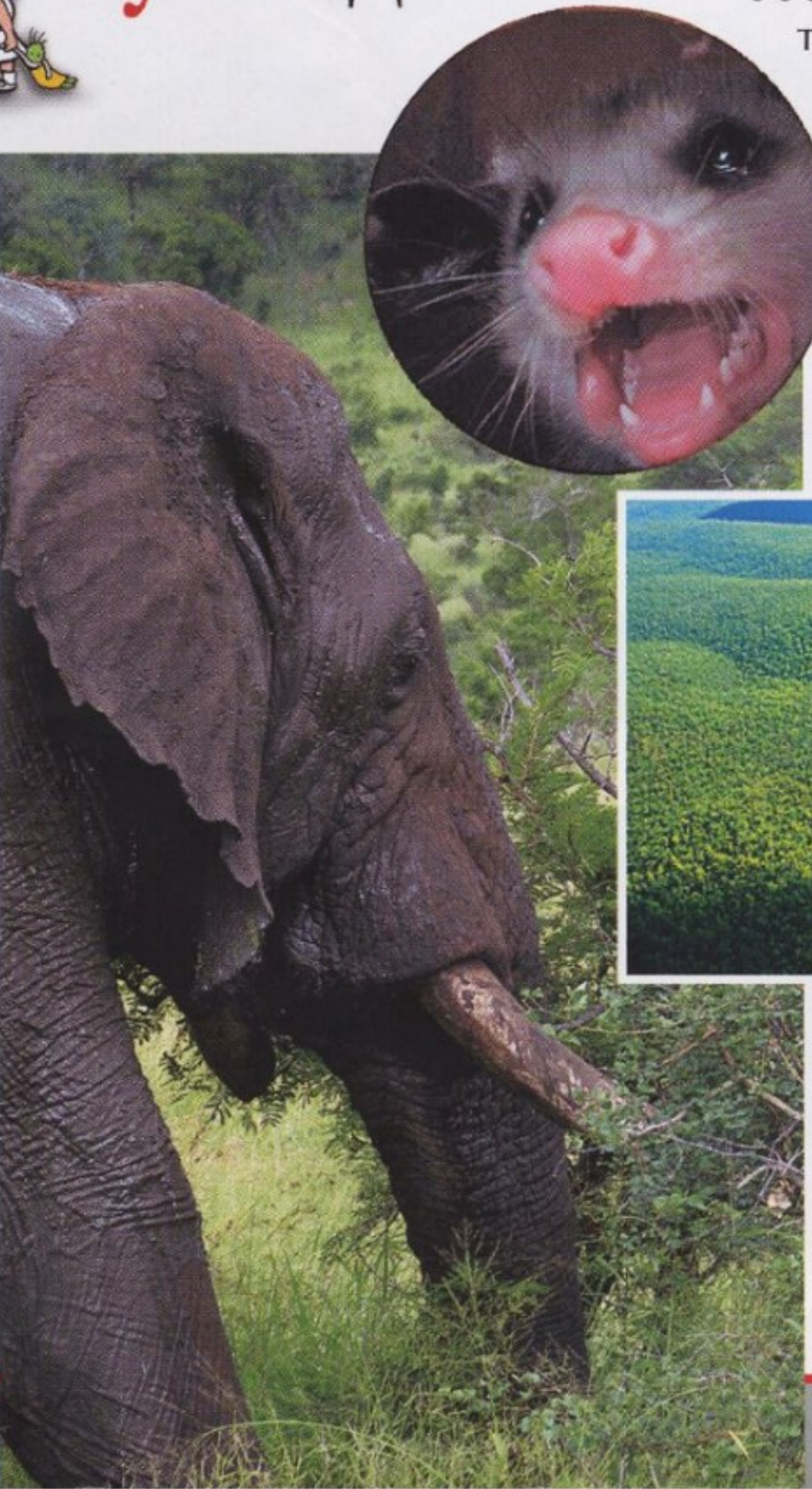

... од паса досад је најдуже живео лабрадор по имену Ађутант, који се родио 14. августа 1936. године, а уги-нуо је 20. новембра 1963. године, дакле 27 година и три месеца ■

... од свих змија анаконда је најтежа. Може да буде те-шка и 230 килограма ■

... Гренада је једина земља на западној полулопти где се масовно гаје мушкатни ора-шчић, цимет и каранфилић ■

... код сисара слоница најдуже носи младунце, 608 дана, а најкраће женка америчког пацова (Didelphis marsupialis), 12 до 13 дана, а понекад и осам дана ■

... у Хамерфесту, најсе-вернијем граду на свету, за време два летња месеца Сунце сија и дању и ноћу ■

... реч „електрици-тет“ потиче од грчке речи „електрон“ што значи ћилибар. Древни Грци су уочили да на-трљан ћилибар привлачи ситне предмете ■

... река Амазон и њене притоке садрже 20 одсто светских залиха питке воде ■

... животни век неких сисара:

кит	40-90 година
азијски слон	69 година
афрички слон	55 година
нилски коњ	54 године
шимпанза	51 годину
индијски носорог	47 година
европски мрки медвед	47 година
орангутан	34 године
бизон	33 године
афрички лав	29 година
жирафа	28 година
двогрба камила	27 година
јазавац	24 године
тигар	22 године
лама	21 годину
црвена лисица	14 година
сива веверица	8 година
црни пацов	3 године
обичан хрчак	2 године

... најдужа од свих година била је 46. година пре наше ере. Била је продужена за 90 дана како би се календар ускладио са Сунчевом годи-ном. Трајала је 445 дана и на-звана је годином збрке ■

ПОДНИКНИ ЗАБАВНИК

31. 7. 2009.

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ОДВЕЗАЛА МИ СЕ
ПЕРТЛА!

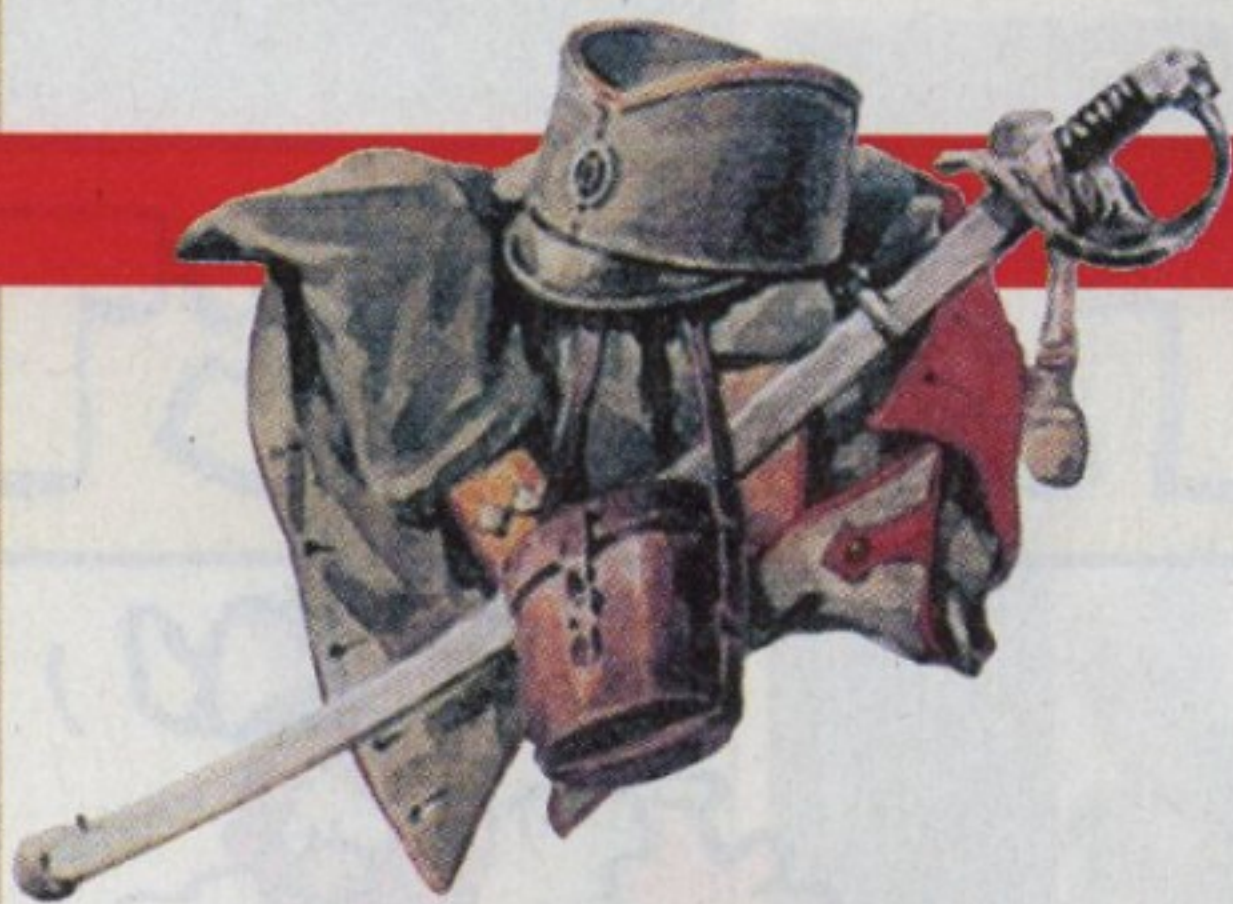
ВЕЗАТИ ПЕРТЛУ И НИЈЕ
НЕШТО... ТРЕБА ПОСЛЕ
ПОНОВО УСТАТИ!

CHRIS
BROWNE
7-26

©2009 by King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

НАПАД И ОДБРАНА ПОСЛЕДЊИ ЧИН

**Ојачане снаге
Централних сила
крајем септембра
1915. године завршиле
су вишемесечно
груписање за општи
напад преко Саве
и Дунава.
Без обећане подршке
савезника, браниоци
су били препуштени
себи, уздајући се
у храброст
и довитљивост**

Аустроугарска Балканска војска током 1914. године изгубила је више од половине бораца, док је остало људство било неспособно за било какве озбиљне задатке. Иако је велики људски потенцијал Монархије омогућио да се ова трупа релативно брзо доведе до формацијског стања, нови командант надвојвода Еуген био је, за разлику од Потјорека, реалнији и опрезнији. На пролеће 1915. године, у рат је на страни савезника ушла и Италија, па је Аустроугарска била принуђена да према новом противнику пошаље и 6. армију.

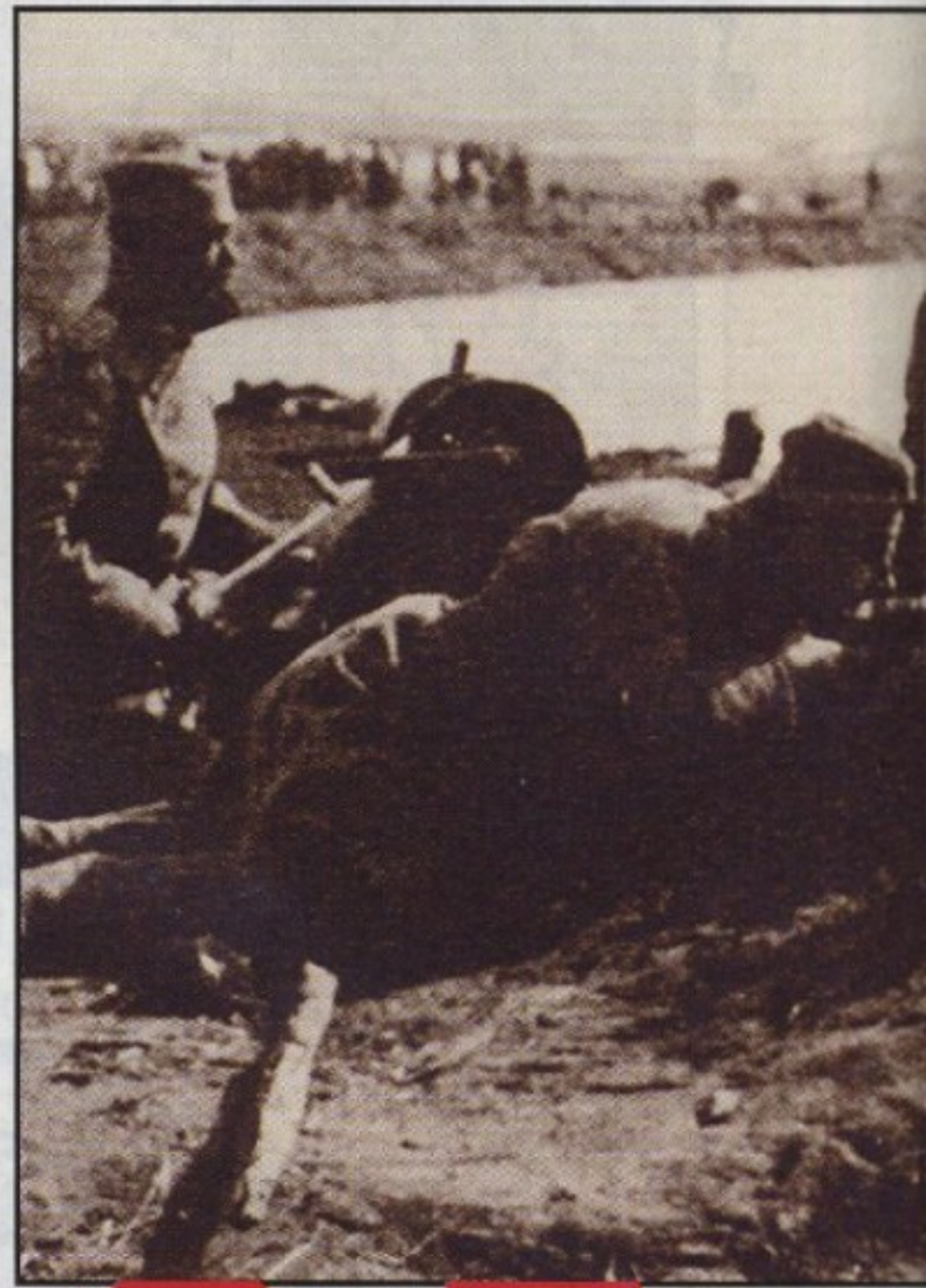
Тако је даља судбина Србије зависила од прилика на осталим фронтovima, али и од стратешких интереса Антанте и Централних сила.

Један од главних циљева Немачке био је успостављање везе с Турском, којој је била потребна помоћ у ратном материјалу, а једини пут за дотур водио је преко Србије и Бугарске. Са Софијом је све било лако, иако неутрална, нагињала је по обичају Централним силама.

Тако је у лето 1915. године образована Група армија фелдмаршала Аугуста фон Макензена, коју су чиниле 11. немачка армија Макса Галвица фон Драјлинга, 3. аустро-

угарска армија Кевеша фон Кевешхазе и 1. бугарска армија Климента Бојацијева.

Захваљујући обавештајним подацима, српска Врховна команда закључила је да је питање времена када ће започети аустро-немачки напад, подр-

ЗА

жан новим противником – Бугарском. Свесна да је дужи отпор вишеструко надмоћнијем непријатељу тешко остварив, влада је затражила од савезника да пошаљу помоћ од 150.000 војника. Уместо подршке, савезници су наваљивали да Србија „не провоцира“ Софију. Тако је пропуштена прилика да се бугарској војсци зада ударац у осетљивом тренутку кад је вршена мобилизација и груписање, а Србији је упућена само симболична помоћ.

Ноћни лов рефлектора

Французи су још 3. марта 1915. у Србију послали ваздухопловну ескадрилу МФ С99 с капетаном Рожеом Витроом на челу. У Београд, на аеродром на Бањици, 18. априла слетело је шест авиона МФ 11. Осим тога, Париз је за непосредну одбрану града одвојио три обалска топа 138 mm M1893. Британци су у Београд послали деташман под командом адмирала Ернеста Трубрица. У склопу британских снага налазиле су се четири батерије краљевског моринског корпуса са осам топова 120 mm Марк III, те секција за подводно минирање мајора Елиота. Осим тога, с Малте је до Солуна допловила парна торпедна баркаса под коман-

Кула
Небојша
после
окршаја

дом поручника Кера. Торпедни чамац пребачен је железницом до Београда и поринут у Дунав. Британска батерија бр. 1 смештена је на Великом Врачару а два топа батерије бр. 4 тек 7. октобра пребачена су из Гроцке на Баново брдо. Конач-

је претила с бугарске границе, за одбрану престонице остала само Трупe одбране Београда генерала Михајла Живковића: Комбиновани одред, односно 7. кадровски и 10. пук II позива, 7, 11. и 15. пук III позива, те Сремски и одред бео-

пешадијског пука II позива, београдски жандармеријски одред и Сремски добровољачки одред.

Руски и британски маринци блокирали су токове Саве и Дунава с двадесет подводних мина система Налетова, шест

да прошла су испод макете – један је експлодирало на обали док се други заглавио у муљу. Стража на правом „Керешу“ приметилa је торпедни чамац и на њега отворила ватру из „Шкодиног“ топа 66 mm/L26, но, граната је експлодирала у цеви, разневши оруђе. Британци, заварани двема експлозијама, у 2.20 часа вратили су се у луку, уверени да су погодили аустријски монитор. Након ове акције, макета је лежала у Земуну све до почетка офанзиве.

У најстрожој тајности

Непријатељ је нову офанзиву припремао знатно темељније него 1914. године. Начелно је утврђено да 3. аустроугарска и 11. немачка армија операције започну 6. октобра а 1. бугарска армија – 11. октобра. Немачки генералштабни официри још су у пролеће 1915. године детаљно одредили сва места предвиђена за прелаз река. На основу њихових извештаја направљен је детаљан план распореда трупа, положаја артиљеријских батерија и места за постављање мостова. На предвиђена места довучена су материјално-техничка средства и резерве муниције и хране. Благовремена припрема омогућила је контраобавештајној служби да знатно пре почетка дејства обезбеди најстрожу тајност покрета трупа. Од 2. до 30. септембра уведен је строг надзор поштанских и телефонских веза а Телеграфска комисија задржала је у овом раздобљу чак 1300 телеграма.

Непријатељске снаге завршиле су крајем септембра груписање у областима напада. Аустроугарска 3. армија, ојачана 22. немачким резервним корпусом генерала Ериха фон Фалкенхајна, имала је задатак да заузме Београд и предузме помоћне нападе преко Саве, код Прогара и Јарка. Немачка 11. армија планирала је главни прелаз преко Дунава код Рама, помоћни код Смедерева а демонстративни код Оршаве.

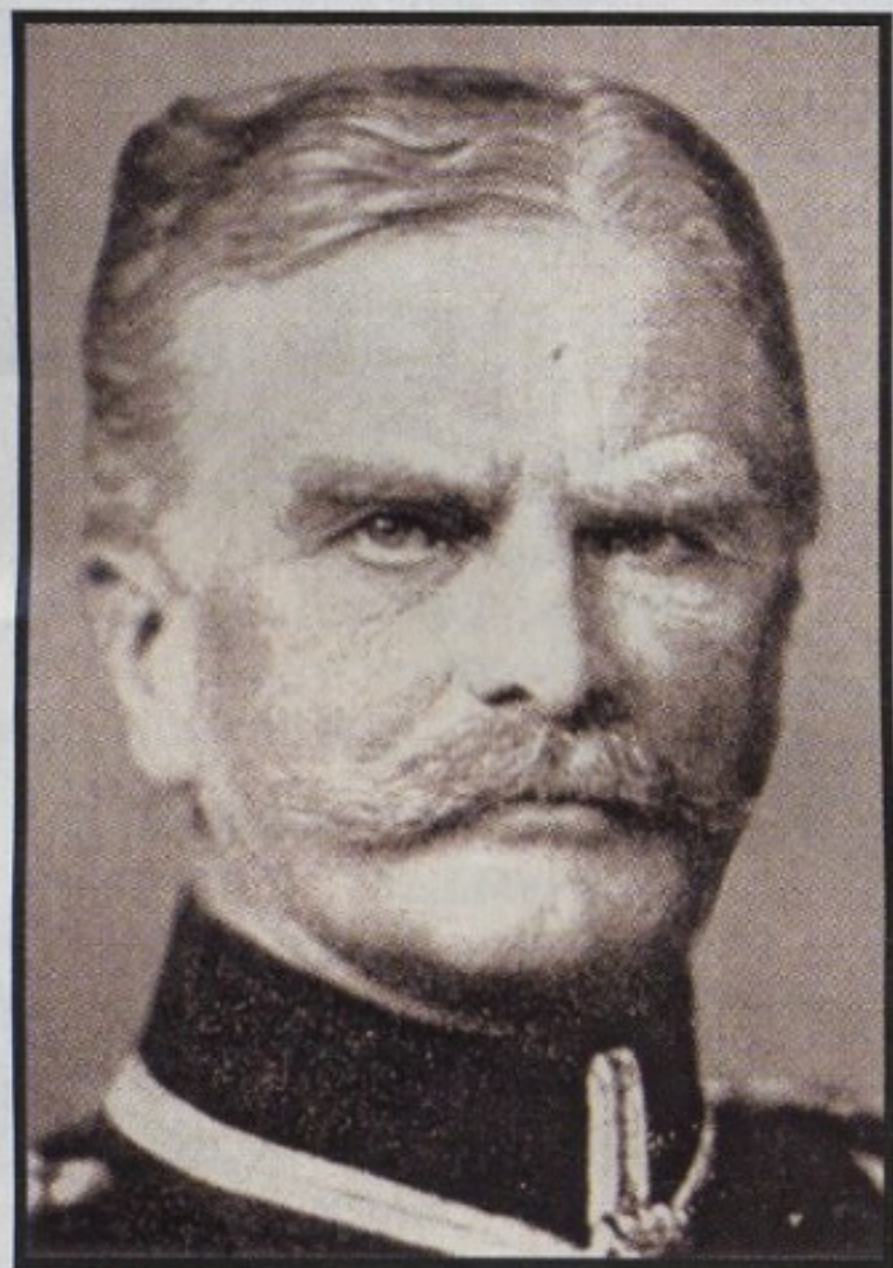
У висини Београда, на сремску обалу Саве привучени су 8. аустроугарски корпус Виктора фон Шеухенстула, 22. немачки резервни корпус и мађарска ландштурмска бригада Хајнриха Хауштајна, док је банатску обалу Дунава посела мађарска ландштурмска бригада Аугуста Мразека фон Вахта.

Коначним планом предвиђено је да 57. дивизија генерала Хајнриха Гојгингера и 59. дивизија Луке Шњарића из састава 8. аустроугарског корпуса, форсирају Дунав од Земуна ка Калемегдану и Дунавском кеју. Истовремено, 85. и 86. бригада 43. резервне

Српска војска на положајима на Ади Циганлији 1915. године.

БЕОГРАД

Фелдмаршал Аугуст фон Макензен

Генерал Михаило Живковић, командант Одбране Београда

но, Русија је послала два старог морнаричка топа 152 mm/45 M1877, те одред од 106 поморских инжењераца капетана Јурија Волковицког, одред од 24 маринца поручника Василија Григоренка, као и пуковника Петра Доброва са 71 војником.

Иако су сви обавештајни подаци указивали на то да ће главни Макензенов удар бити усмерен преко Саве и Дунава, првенствено у сектору Београда и Смедерева, српска команда је, због опасности која

градских жандарма са ограниченим артиљеријским парком. Практично, Београд је бранило само двадесет батаљона – око 16.000 људи и 77 топова.

Београдски одсек био је подељен на Топчидерски пододсек, који је покривао Аду Циганлију и обалу Саве до железничког моста, те Градски пододсек – од савског железничког моста, преко ушћа, дуж Дунавског кеја, до Аде Хује. Савску обалу и Аду Циганлију посела су два и по батаљона 7. пешадијског пука II позива, док су Градски пододсек бранила два батаљона 10.

лансирних цеви за торпеда „вајтхед М1912“ и три преградне решетке, а на свим важним местима постављени су рефлектори „шукерт“, који су ноћу „ловили“ аустријске мониторе и положаје на непријатељској обали. Истовремено, од британског торпедног чамаца поручника Кера, оклопљеног патролног брода „Тимок“, моторних чамаца „Јадар“, „Победа“ и „Свети Ђорђе“, те рибарских чамаца, дереглија и шлепова, импровизирана је и српска речна „флотила“.

Запречене реке, обалне батерије, рефлектори, француски авиони и флотила, били су мора за противничку Дунавску флоту и предстојећи десант. Да би заварало српску „флотилу“ и артиљерију, аустријско Министарство војно наложило је бродоградилшту Дунавског паробродског друштва у Будимпешти изградњу такозваног „Q“ брода – дрвене макете налик на монитор „Марош“. Макета је довршена 7. априла а шест дана касније укотвљена је у Земуну. У ноћи 22/23. априла, торпедни чамац поручника Кера погрешно је препознао дрвену макету као монитор „Кереш“ и испалио на њега два торпеда. Како је дрвена конструкција имала далеко мањи газ од нормалних монитора, оба торпе-

дивизије генерала Хермана фон Рункела, те 87. и 88. бригада 44. резервне дивизије генерала Еугена фон Дорера из састава 22. немачког корпуса, требало је да пређу Саву код Аде Циганлије и Макиша, у правцу Бановог брда. За први дан операција (5. октобар) предвиђено је бомбардовање града како би се онеспособила српска артиљерија, уништили пешадијски положаји и рефлектори. Другог дана планирано је осматрање учинка дејства артиљерије. У ноћи између другог и трећег дана требало је очистити прелазе од подводних мина и пољским топовима, уз садејство монитора, подржавати десант. Артиљеријска ватра требало је да достигне врхунац трећег дана у 2.30, а први ешелон би се на српску обалу искрцао у три часа.

барски чамци – „шиклѐ” – и понтони за шест мостова превучени су у висину Земунa, иза Чапљиног острва. Пловила су обојена у сиво и, заједно с раније довученим деловима четири понтонска моста, маскирана грањем у шеварима према Уј (Новој) Борчи. Током 4. октобра код Нових Бановаца укрцана је и пребачена пешадија а за тражење речних мина, откривање српских положаја и заслепљивање српских рефлектора, корпусу је додељено пет рефлектора.

Непријатељска артиљерија почела је, тачно према плану, 5. октобра 1915. да дејствује по српским положајима. До поноћи, уништена је половина топова и хаубица и готово сви српски рефлектори тако да је престоница утонула у мрак. Аустријанци су 6. октобра у два часа, између Великог рат-

средно уз дунавску обалу, практично у води. Ово лукавство омогућило је пешадији да преживи ураганску ватру. Непријатељске батерије су, наиме, терен тукле неколико десетина метара од обала и даље, према граду. Током канонаде војници су се из заклона на насипу склањали у ровове на обали и тако избегли сигурну смрт.

Упоредо с припремама за прелаз 57. и 58. аустроугарске дивизије, 22. немачки резервни корпус покренут је 6. октобра у 18 часова из Јакова према савској обали. Како су Срби с Бановог брда имали одличан преглед, а лева обала реке је била муљевита, немачки пукови, махом из Брауншвајга, кретали су се тешком муком, брзином од само 1,5 km на сат. Од већих губитака спасавања их је само јака киша,

те две пионирске и једна саперска чета. Тачно у 2.10 пловила су се отиснула од земунске обале, група капетана Кенига кретала се северним рукавцем око Ратног острва у правцу куле Небојше, док је Хаузерова група веслала дуж јужне обале острва у правцу Јалије (данас насеље код базена „Милан Гале Мушкатиновић”, дојучерашњи „25. мај”). У 2.45, с југоисточне обале Чапљиног острва ка српској страни запловило је још четири понтона и десет скела с три пионирске чете и 4. батаљоном 87. пука „Фрајхер фон Суковати” под командом капетана Петера. Но, аустријска команда погрешно је прорачунала време потребно за савладавање речног тока – пионир су морали да превеслају пут дугачак готово четири ки-

Немачки цар Вилхелм II (у црвеном кругу) на београдској тврђави

До тада невиђено груписање артиљерије било је главно обележје подухвата. Само за напад на Београд издвојено је око 400 оруђа разних калибра, па и оних најтежих – „Шкодиних” „мерзера” М1911 од 305 mm и „Крупових” „дебелих Берти” М1914, калибра 420 милиметара. Само у области дејстава 8. корпуса постављено је 70 тешких и 90 лаких топова, рачунајући и пет батерија „мерзера” од 305 милиметара!

Бура око Ратног острва

Ради омогућавања преласка река и бомбардовања града, из састава Дунавске флотиле доведени су монитори „Ин”, „Сава”, „Кереш”, „Лејта”, „Марош”, „Босна” („Темеш 2”), „Бодрог” и „Енс”, патролни брод „Ф” („Штер 1”), те помоћни бродови „Алмош” Мађарског краљевског друштва за поморску и речну пловидбу и „Самсон” Дунавског паробродског друштва.

Речни парк за превоз 8. корпуса тајно је пристао 5. октобра уз леву обалу Дунава код Старих и Нових Бановаца. У ноћи између 5. и 6. октобра ри-

ног и Чапљиног острва, поставили лажни дрвени монитор који је требало да заваља преостале српске батерије и привуче ватру на себе. Полуразорени град свитање је дочекао обавијен маглом која је привремено онемогућила дејство непријатељских топова. Но, око 14 часова, кад се магла разишла, настао је прави пакао. Више од 400 оруђа, рачунајући и она на мониторима, поново је отпочело паљбу. Ураган челика спустио се на престоницу. За само неколико часова руска обалска батерија на Калемегдану и српска батерија на Великом Врачару буквално су збрисане. Ватра је после 24 часа достигла највећу жестину на местима намењеним за прелаз, а затим се поново пренела у позадину српских положаја. Током овог времена, на град је пало око 48.000 граната!

Српске трупе налазиле су се у рововима на Ади Циганлији и дуж железничког насипа испод Калемегдана и на Дунавском кеју, до кланице. Но, посебна линија плитких ровова била је ископана и непо-

НЕМАЧКА ПОЧАСТ СРБИМА

Истог дана кад су се први изнурени српски војници искрцавали на Крф, 19. јануара 1916, немачки цар Вилхелм II Фридрих Виктор Алберт од Прусије посетио је освојени Београд, а дан раније у Нишу се састао с бугарским царем Фердинандом I Максимилијаном Карлом Леополдом Сакс-Кобургготским. На повратку, није пропустио прилику да „као други немачки цар, а први после Фридриха Барбаросе (који је, наводно, током крсташких похода, и то баш 28. јуна 1189, боравио у Београду!!!)” обиђе један од освојених бисера – српску престоницу. Цар је разгледао Аду Циганлију, двор и Калемегдан, градилиште железничког моста на Сави који су Немци склапали од делова добијених из Решица, а обишао је и тада „мађарски” Земун. Није заборавио да, као и његов прослављени војсковођа Макензен, ода почаст изгинулим српским војницима. У Кошутњаку је подигнут скроман камени споменик на коме је, на немачком и српском језику, урезано: „Овде почивају српски јунаци.” Истовремено, на врху Авале сахрањен је млади, непознати српски војник, који још није успео да добије ни идентификациону значку, у џепу је имао само муницију и три сребрне кованице од два динара. Немци су му на узглавље поболи дрвени крст на коме је било написано: „Непознати српски војник.” Знатно касније, 12. новембра 1936, на овом месту освећен је Мештровићев споменик Незнаком јунаку ■

Споменик палим српским јунацима у Кошутњаку

која је маскирала густе стрелачке колоне. Након седам сати усиљеног марша, 7. октобра око два часа, пешадија је најзад стигла на места предвиђена за укрцавање.

У ноћи 6/7. октобра, код рампе „Радечки” у Земуну почело је и укрцавање првог аустријског таласа из састава 9. брдске бригаде 59. дивизије. На понтоне и на 30 „шиклѐ” укрцан је 3. батаљон 74. пука „Фрајхер фон Шенајх” под командом капетана Кенига, 4. батаљон 84. пешадијског пука „Фрајхер фон Болфас” на челу с капетаном Хаузером,

лометра, тако да су трупе, уместо у планираних 2.50, на српску обалу почеле да се искрцавају тек око четири часа. Према већ разрађеном плану, у 2.30 часова нападачка артиљерија достигла је врхунац дејстава по српским положајима на обали, да би у 2.40 ватру пренела у дубину. То је, практично, значило да су аустријске чете на понтонима и „шиклѐма” остале без артиљеријске подршке више од једног сата. Осим тога, високи водостај није дозволио пристајање понтона уз саму

Српска артиљерија у одбрани Београда

Парни млин у Душановој улици, последње аустроугарско бомбардовање у Београду 1915. године.

обалу па је пешадија, искачући из њих, до грла пропадала у блато и воду. Искрцани Аустројанци остављени су на милост и немилост ураганској српској пешадијској ватри и ручним бомбама јер су се пловила вратила ка острву Кожара да прихвате други талас који је чинио 3. батаљон 49. пука „Фрајхер фон Хес“.

Са цвећем у јуриш

На Дунавском кеју, све до стругаре Прометне банке (у близини данашње Кнежополске улице), отпор су пружили 1. и 2. батаљон мајора Драгутина Гавриловића из састава 10. пука, док су простор дуж насипа, од кафане „Шаран“ (улица Цара Уроша бр. 59) до Кнез-Михаиловог венца (Париска и улица Тадеуша Кошћушка), држали делови 7. пука II позива, Сремског одреда, те Жандармеријског одреда. Иако су до шест часова изгубили две трећине понтона и претрпели велике људске жртве, Аустројанци су упорно нападали како би проширили мостобран. До пет часова успели су да заузму же-

лезнички насип и пругу, доспевши, преко Дунавске, до Банатске улице (данас – Мике Аласа). Двадесетак минута касније, Кирхнерови добровољци и жандарми успели су да поврате положаје на насипу у висини кафане „Шаран“, одбацивши непријатеља поново на обалу. Но, дереглије су у међувремену од зграде финансијске страже код Нове Борче на српску обалу пребациле мађарски ловачки батаљон бр. 15 и 2. батаљон 60. пука „Ритер фон Циглер“ из састава 18. брдске бригаде 59. дивизије. Захваљујући појачању, непријатељ је поново доспео до линије кафана „Јасеница“ – Робијашка башта (простор на коме је данас школа „Петар Драпшин“). У 14 часова жандарми под командом поручника Ђорђа Роша поновили су јуриш у правцу Јалије,

покушавајући да потисну противника. Но, у овом очајничком, безуспешном покушају буквално су десетковани. Једино решење било је да све расположиве јединице на овом сектору изврше општи противнапад.

Око 14.30 мајор Гавриловић је код кафане „Јасеница“ прикупио три вода 2. и два вода 3. батаљона 10. пука, Сремски одред и остатке Жандармеријског одреда и у 15 часова повео борце, окићене цвећем из једне дорђолске цвећаре, у јуриш. Упркос херојском нападу, непријатељ је задржао освојене положаје.

Свесна тежине околности, Врховна команда је трупама Одбране Београда из Сопота упутила Тимочку дивизију II позива. Два батаљона 14. пука стигла су преко Бањице на Дорђол сат времена након јуриша Гавриловићеве групе, али ове снаге само су спречиле даље напредовање четрнаест аустројских чета, колико их је тог дана искрцано на српску обалу.

Истовремено, у ноћи између 6. и 7. октобра, на Ади Циганлији је 1. батаљон 7. пука

II позива напетом очекивао појаву Немаца. На том месту Сава је била широка триста и дубока до десет метара, а брзина матице износила је око три метра у секунди, што је била знатна препрека за непријатеља. У шеварима уз аустројску обалу (од данашњих новобеоградских блокова 45 до 18), пионири су склопили по десет-петнаест понтона за сваки пук. Укрцавање пешадије почело је 7. октобра нешто иза два часа. Већ након петнаест до двадесет минута, први ешелон, састављен од сто педесет добровољаца, искрцао се на Аду Циганлију и светлећим ракетама дао знак својој артиљерији где се налази. Друга група из састава 44. резервне дивизије искрцала се код карауле Јарац на Макишу. Како је прелаз првог таласа обављен по мраку, губици нису били велики. Но, кад се око шест часова разданило, Срби су немачке јединице засули ураганском ватром. Немачки 22. корпус до 8.00 часова изгубио је две трећине понтона па је даљи прелаз обустављен. Батаљон 208. резервног пешадијског пука 88. бригаде 44. дивизије, који се искрцао на острво, провео је цео 7. октобар у крвавим борбама са Србима. Браниоцима је с Бањице у помоћ упућен по један батаљон 7. и 10. пука II позива, што је још више отежало положај Немаца, удаљених свега 50–60 метара од српских ровова. Ускоро им је понестала и муниција па је један официр био принуђен да преплива Саву и затражи хитну помоћ. Но, Немци су прелаз наставили тек око 19 часова, кад се смркло. До поноћи 7. октобра, уз знатне губитке, на Аду се пребацио цео 208. пук и једна ловачка чета.

Крваве уличне борбе

У зору 8. октобра довршен је прелаз немачких трупа, а у пет часова 208. резервни пук на десном крилу савладао је прве српске линије. Око 10 часова, један батаљон се пробио у позадину бранилаца Аде Циганлије. Како би избегли опкољавање, борци 7. и 10. пешадијског пука били су приморани на брзо повлачење. Минери су попалили мине постављене на стубове импровизованог моста, али до експлозије није дошло. Нажалост, више није било времена да се било шта предузме па је 207. немачки резервни пешадијски пук мост између Аде и српске обале заузео неоштећен. Ово је непријатељу омогућило да без застоја масовно прелази преко рукавца у правцу Макиша.

Убрзо је 208. немачки пук заузео Чукарицу и Топчидерско брдо а Срби су се повукли на Баново брдо.

Трупе на Дунавском кеју и Калемегдану трпеле су током 8. октобра страховиту артиљеријску ватру с монитора који су настављали дејства. Крајем дана, непријатељ се пробио до Душанове улице где се забарикадирао. Настале су тешке уличне борбе које су се продужиле и током ноћи. Београд је био осветљен саблашном светлошћу кућа које су гореле, експлозија граната и ракета, те млазевима снажних рефлектора. Отпор је пружан иза сваког угла, ручне бомбе бацане су с кровова полуразрушених кућа. Но, под притиском надмоћнијег противника, даљи отпор био је узалудан па је непосредно након поноћи командант Одбране Београда наредио повлачење на линију Велики Врачар (изнад Новог гробља) – Дедиње – Петлово брдо – Железник – Остружница.

Савезничке војне мисије напустиле су Београд 9. октобра. Истог дана 57. аустроугарска дивизија заузела је Карабурму и Велики Врачар. Српске трупе помериле су линију одбране на линију Жарково – Баново брдо – Топчидерско брдо – Војна болница – Хиподром (данашњи простор техничких факултета у Булевару краља Александра) – Ново гробље – Кланица (на Дорђолу). Али, 59. дивизија продрла је у центар града, а у сусрет јој је долазило чело 43. немачке резерве дивизије. Истовремено, 44. дивизија незадрживо је надирала преко Бановог брда и у правцу Топчидера и Дедиња, па је одбрана наставила повлачење преко Бањице ка Торлаку. Над зградом Новог двора у Улици краља Милана већ се лепршала непријатељска застава. После више неуспелих противнапада, српској Врховној команди 11. октобра било је јасно да је битка за престоницу изгубљена. Трупе Одбране Београда повукле су се у ноћи 13/14. октобра на линију Авале али следеће ноћи непријатељ је посео и ове положаје. Тако је српска престоница и званично пала. Истог дана, без објаве рата, у Србију су провалиле 1. и 2. бугарска армија.

Велико груписање разних јединица српске војске на Косову није смело дуго да се одржава. На састанку Врховне команде, 25. новембра, коначно је одлучено да се војска повуче до Јадранског мора. Тако је почела албанска голгота која је завршена на Крфу и Виду ■

Бранко Богдановић

ЗАДАЦИ ЗА 21. ВЕК

ТАМНА СТРАНА

Кад су Насин астроном др Саша Кашлински и његови сарадници почели пројекат, мислили су да ће само повезати неке лабаве васионске крајеве. Намерава-ли су да покупе податке о кре-тању група далеких галаксија, да их провуку кроз рачунар и потврде да се васиона понаша баш онако како то предвиђају

најбољи постојећи модели. Ле-па и једноставна замисао.

Није испало тако. Оно што су им подаци показали било је потпуно неочекивано. „Још смо помало збуњени”, призна-је Кашлински. Није ни чудо, јер су резултати навести да су удаљени гроздови галакси-ја можда у загрљају неке силе ван васионе!

Назвали су је „тамни ток”, а њено загонетно име било је прикладно за појаву која је ме-ђу научницима изазвала вели-ке расправе. Неки тврде да је Кашлински направио грубу грешку или да га је, можда, преварила једва приметна по-јава. Други сматрају да би по-јава могла и да постоји, али да је њен значај много мањи.

Ипак, ако ови налази буду по-тврђени, астрономи ће морати да прихвате да је васиона још чудније место него што су ми-слили.

Велико дробљење

Тешко могу да кажу да нису били упозорени, доказ се гра-дио годинама. Још тридесетих

ВАСИОНЕ

Нешто чудно догађа се тамо горе.
Читаве галаксије јуре према једној тачки,
а нико не зна зашто

„Пионирова аномалија” остала је нерешена до данашњих дана.

Звезде у далеким галаксијама круже брже него што би требало – или постоји тамна материја или Њутнов закон није сасвим тачан.

година 20. века уочени су први знаци да васиона садржи далеко више материје него што је видљиво помоћу телескопа. Астрономи су нашли да је јачина гравитационих поља између далеких галаксија далеко већа него што би требало ако их стварају само небески објекти које можемо да видимо. Мили-

јарде звезда које чине галаксије круже око њиховог средишта на исти начин као планете око Сунца. Оне удаљеније од њега требало би да се крећу спорије од ближих. Испало је да није тако – кретале су се брже него што је предвидео Њутнов закон. Зато су астрономи предвидели да тамо мора да постоји још нешто – невидљиво. Најно-

могућност – да Њутнов закон не важи за мала убрзања (такозвани MOND ефекат).

Седамдесетих и осамдесетих година минулог века у дубоку васиону лансирани су „пионир 10” и „пионир 11”. Али, поред слика планета поред којих су пролазили, на Земљу су послали још нешто – доказ о постојању непознате силе која их је благо успоравала.

До данашњих дана нико није сасвим успешно објаснио ову „пионирову аномалију”.

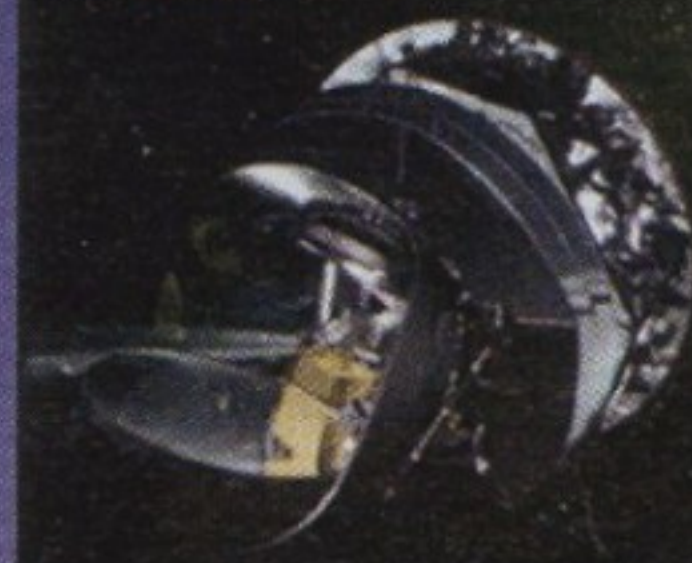
Још већи шок астрономи су доживели деведесетих година – после открића да васионом управља нека врста антигравитационе силе, поља. Од двадесетих година они верују да је експлодирала у циновској експлозији, Великом праску, и да се од тада шири – с гравитацијом која се томе супротставља и полагано успорава то ширење. Једино спорно питање било је да ли ће васиона наставити да се заувек шири или ће се, једног дана, зауставити и кренути уназад – урушавајући се, на крају, у катаклизматичном „Великом дробљењу”. Међутим, током средине деведесетих година, проучавање звезда у далеким галаксијама

Галаксије као NGC 4258 помажу да се измери брзина ширења васионе.

лико тренутака од настанка васионе појавила снажна тамна енергија. Она је изазвала раздобље изузетно брзог ширења васионе. До времена његовог окончања, већина васионе заувек је отишла врло далеко и остала недоступна савременим телескопима. Ова теорија предлаже да би тамни ток могао да настане услед гравитационог привлачења невидљиве материје која се налази далеко, у неком суседном паралелном свету.

Поред неверице и одбацивања тамног тока међу неким стручњацима, др Кашлински и његови сарадници не желе да се предају. Управо су завршили додатно проучавање, користећи већи број података – који су и даље подржавали тамни ток. Други астрономи нагостили су да он постоји чак и на много мањим растојањима. Ипак, коначан доказ, односно пресуду, можда ће донети нова свемирска опсерваторија „Планк”. „Важно је

Коначан суд могла би да донесе европска сонда „Планк”.

открило је да се космоичко ширење уопште не успорава. Напротив – убрзава се! Сила која се појавила буквално ниоткуда и на васионском попришту надвлада гравитацију, названа је „тамна енергија”. И баш као ни за тамну материју, ни за њу нико не зна шта је.

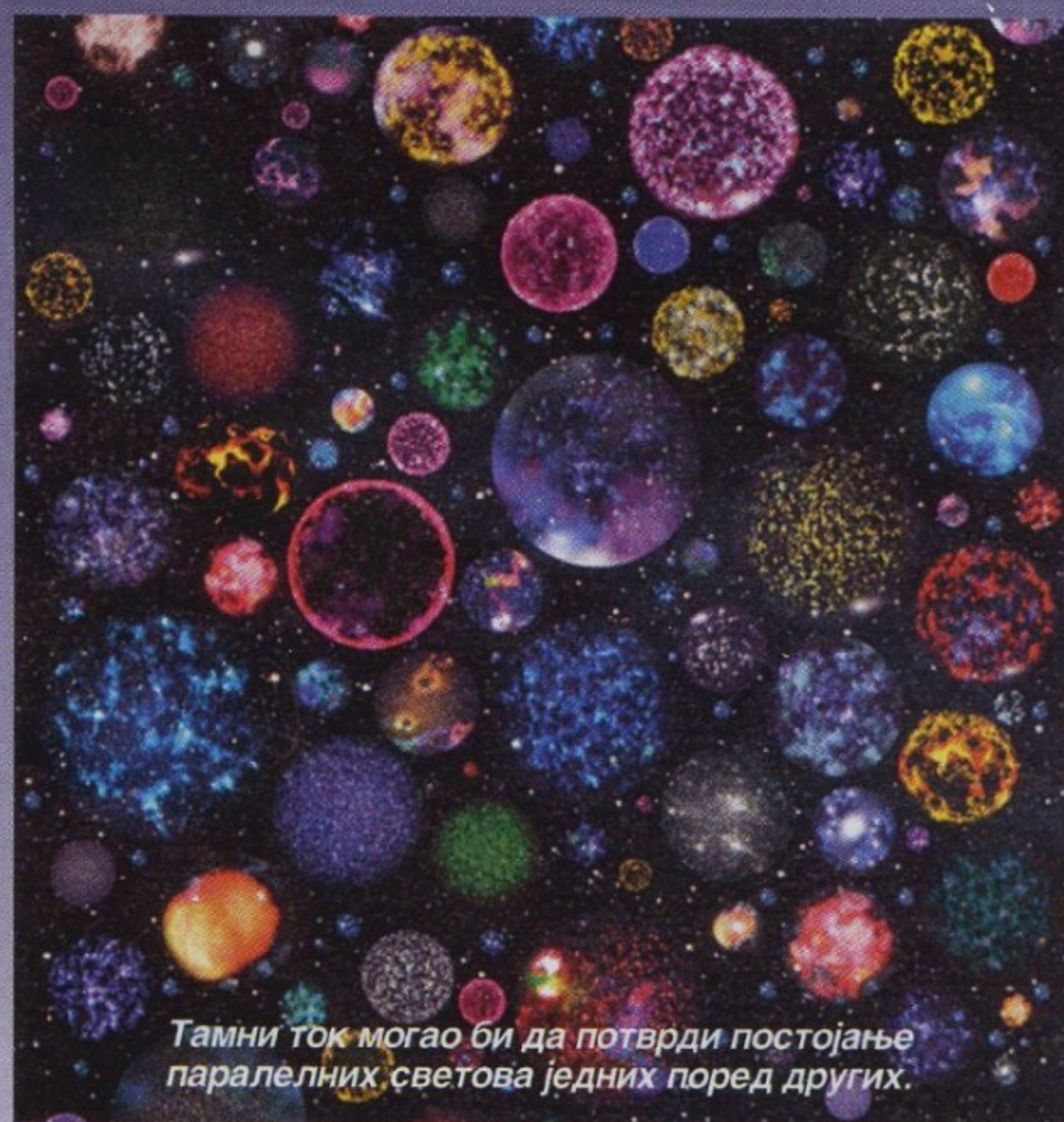
Гравитација, тамна енергија и тамна материја управљају васионом. Постоји ли и тамни ток?

у неким правцима јаче привлачила материју него у другима.

То је управо оно што су др Кошлински и сарадници намеравали да докажу. Да би њихово мерење изразило шта се стварно догађа, а не да опише појаву која је спорадична, ови стручњаци направили су каталог од 800 гроздова

галаксија које су размакнуте више милијарди светлосних година. Претпоставили су да ће измерити мале брзине које су у складу с постојећом космолошком теоријом. Међутим, открили су огроман ток, струјање гроздова галаксија брзином од три милиона километара на час – према нечему што се налази између сазвежђа Кентаур и Вела. „Било је то узбудљиво, али потпуно неочекивано откриће”, каже др Кошлински.

Па шта би могло да буде узрок тамног тока?

Тамни ток могао би да потврди постојање паралелних светова једних поред других.

Постоји неколико замисли, али најзанимљивија је она ослоњена на теорију многих светова. Приличан број теоретичара данас верује да је оно што зовемо васиона само видљиви део једног бесконачно већег „мултиверса”, односно паралелних светова. Сматра се да се после неко-

утврдити да ли се тамни ток протеже још даље кроз васиону”, каже Кашлински.

Ако се потврди да је тако, мораћемо да се помиримо с чињеницом да је васиона заиста у загрљају – сила таме ■

Г. Војиновић

ПОДНИКНИ
ЗАБАВНИК

31. 7. 2009.

Паралелни светови

Сада су се астрономи суочили с најновијим задатком – да објасне „тамни ток”. Као што његово тренутно име говори, то је струјање галаксија кроз васиону, осим и поврх онога које изазива ширење васионе. Ни то не би требало да буде ништа одвећ изненађујуће – стандардне теорије о васиони предвиђају и такво кретање. Јер, после Великог праска материја је била неједнако распрострањена по васиони, па су гравитациона поља

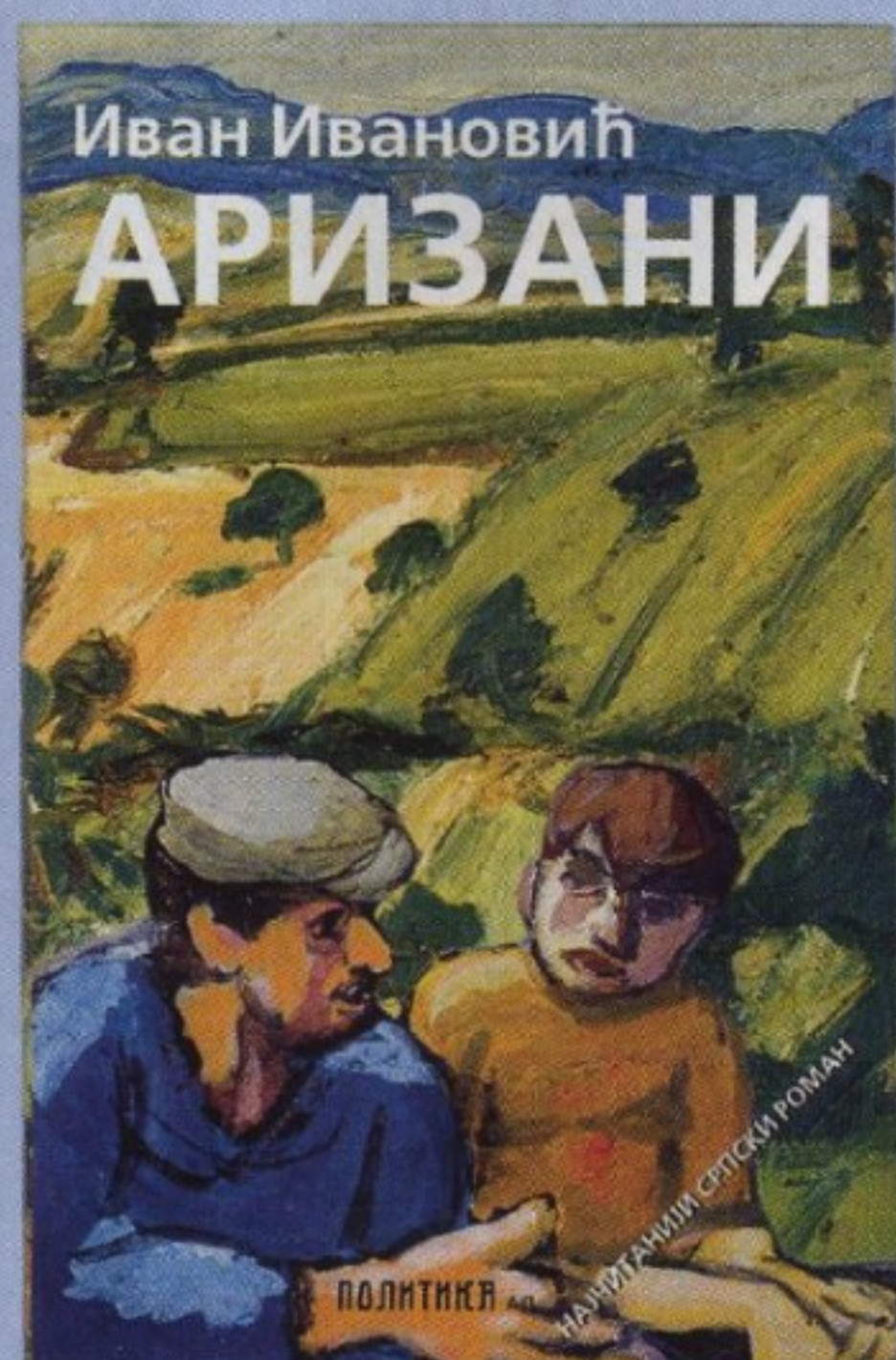
десет

ЗНАМЕНИТИ СРБИ

НАГРАДЕ

Сви читаоци који су сакупили и послали редакцији купоне са кованица, добиће поклоне.

25 сакупљених купона – по избору једну од књига

„Аризани”
Ивана Ивановича

„Мојих 60 година у шаху”
Боре Ивкова

„Црвени краљ”
Ивана Ивановича

и качкет

20 сакупљених купона
Атлас Европе
и качкет

15 сакупљених купона
по једну свеску А4 и
А5 формата
и качкет

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

Све награде могу да се подигну у згради „Политике” а. д. у Цетињској улици број 1, у Београду, сваког радног дана од 9 до 16 часова, почев од 1. августа па до 30. септембра 2009. године.

КАКО НАПРАВИТИ ДИНОСАУРУСА?

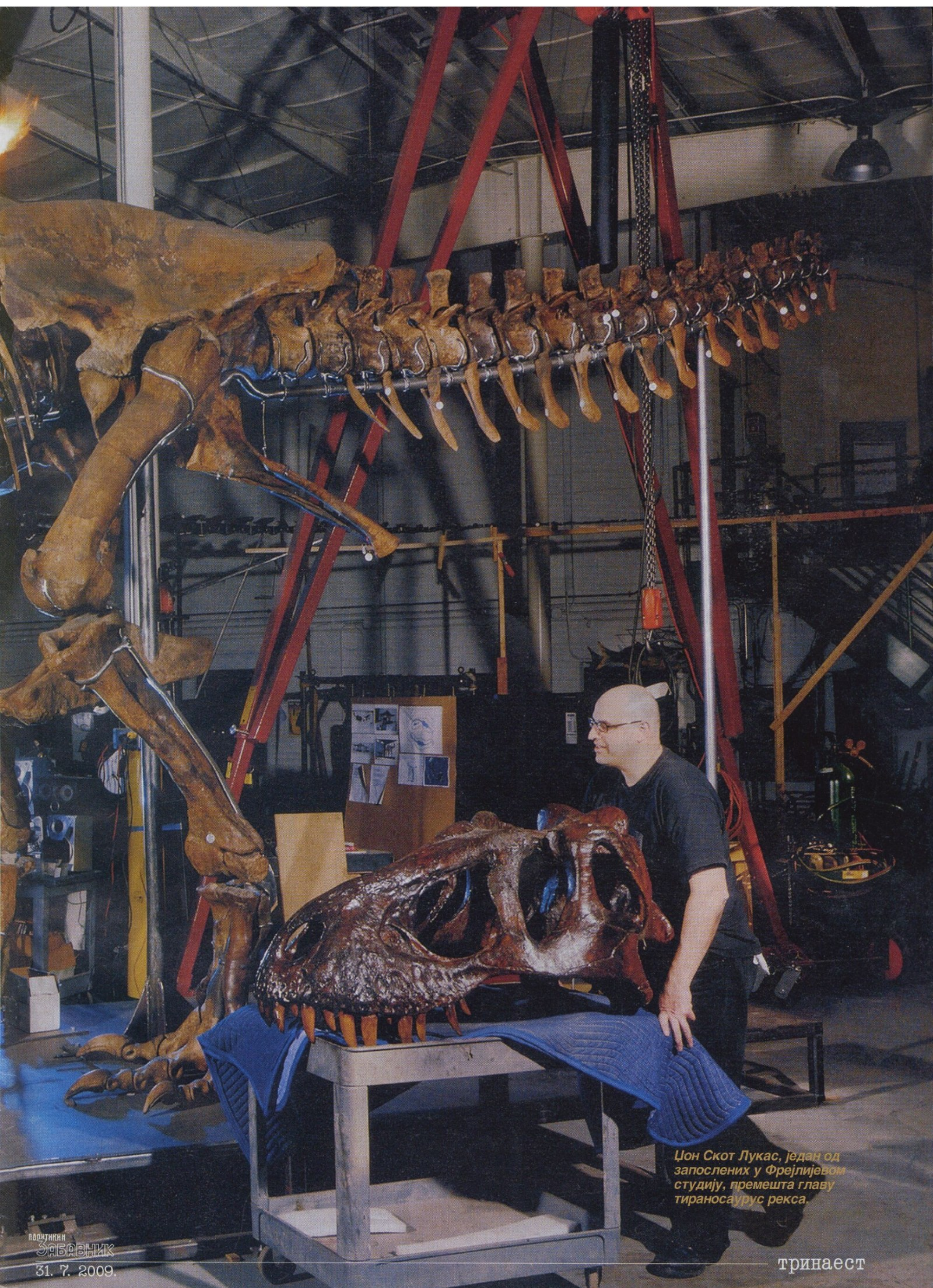
ЈУНАК ИЗ ДОБА ЈУРЕ

Док посетиоци у Београду гледају изложбу диносауруса из Патагоније, овде је прича иза кулиса сваког покушаја да се ове давно изумрле животиње прикажу данашњим нараштајима

Звукови који споља допиру слични су онима из аутомеханичарске радионице: брундање бушилице, прштање лемилице, упорно звецкање алата. Али, ако завири-те унутра, видећете да оно на чему ради екипа мајсто-

ра нимало не наликује по-квареном возилу изашлом из фабрике пре деценију или две. Реч је о далеко захтевнијем подухвату: треба да саставе кости бића које је ходало светом пре више од шездесет милиона година. У напуште-

ној индустријској зони, не-далеко од Њујорка, налази се атеље Фила Фрејлија, стручњака за рестаурацију скелета диносауруса. Његова најновија муштерија, тираносаурус из Карнегијевог музеја у Питсбургу, стајао

Џон Скот Лукас, један од
запослених у Фрејлијевом
студију, премешта главу
тираносаурус рекса.

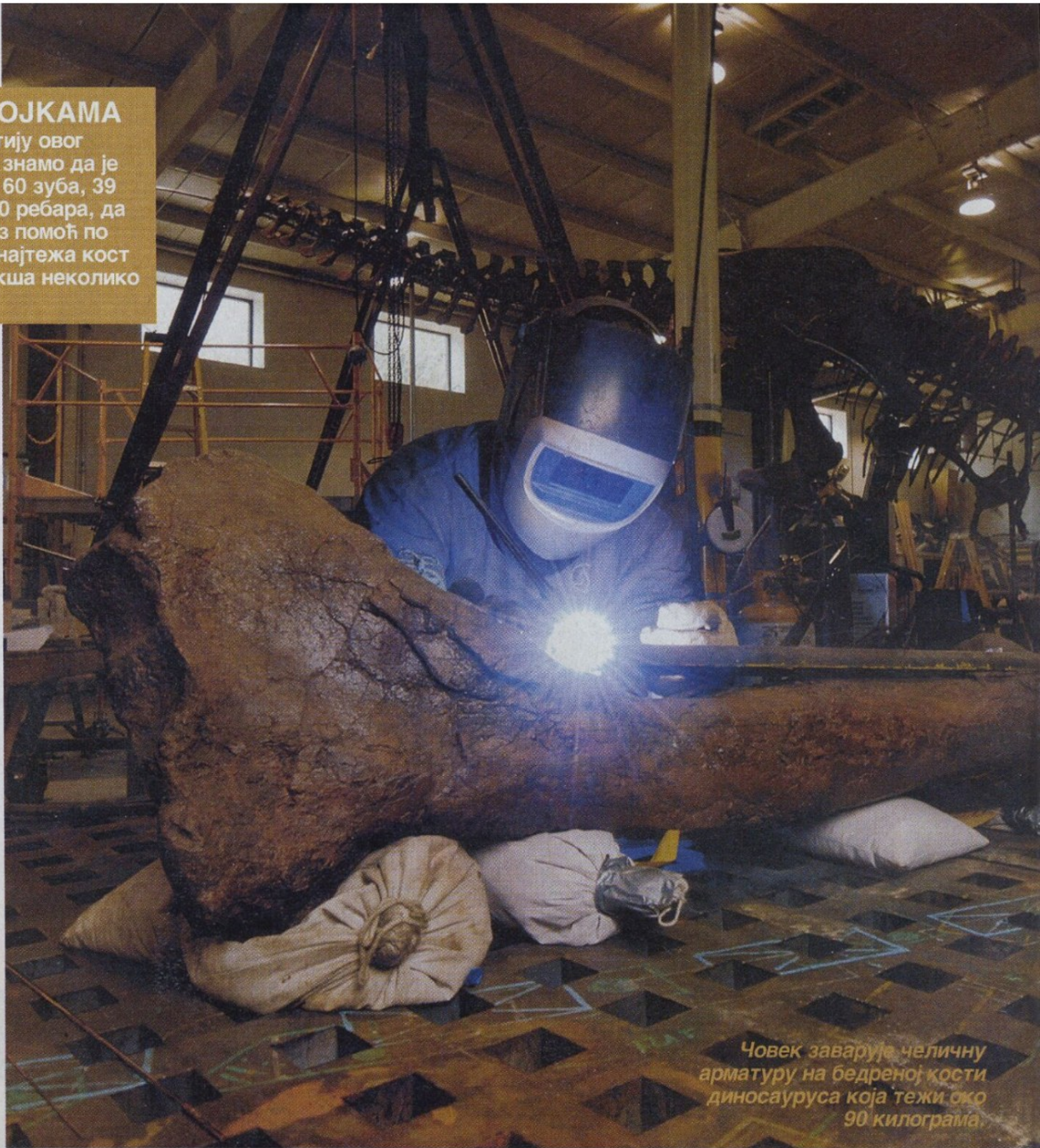
ТИРАНОСАУРУС У БРОЈКАМА

До сада је препознато 400 костију овог праисторијског гмизавца. Тако знамо да је имао 70 кичмених пршљенова, 60 зуба, 39 пршљенова у репу, више од 100 ребара, да се предњим канцама служио уз помоћ по пет зглавака, а задњим по 14, најтежа кост имала је 90 килограма, а најлакша неколико грама... ■

☞ је изложен више од сто година кад су стручњаци установили да је неопходно да оде на оправку.

Вредност овог примерка је непроцењива: то је први нађени скелет тираносауруса. Ископао га је давне 1902. године пустолов по имену Барнум Браун, а стручњаци из Природњачког музеја у Њујорку установили су да је реч о остацима дотад непознате врсте. Тако је овај костур постао холотип – примерак који означава узор за научнике и с којим се упоређују други остаци како би се утврдило да ли се ради о истој врсти.

Постављање скелета огромних размера највише наликује склапању тродимензионалне слагалице од 400 сасвим неједнаких делова. Највећа је разлика између бедрене кости тешке 90 килограма и сићушне репне кошчице од свега неколико грама. Све ове делиће (неке праве, неке ве-

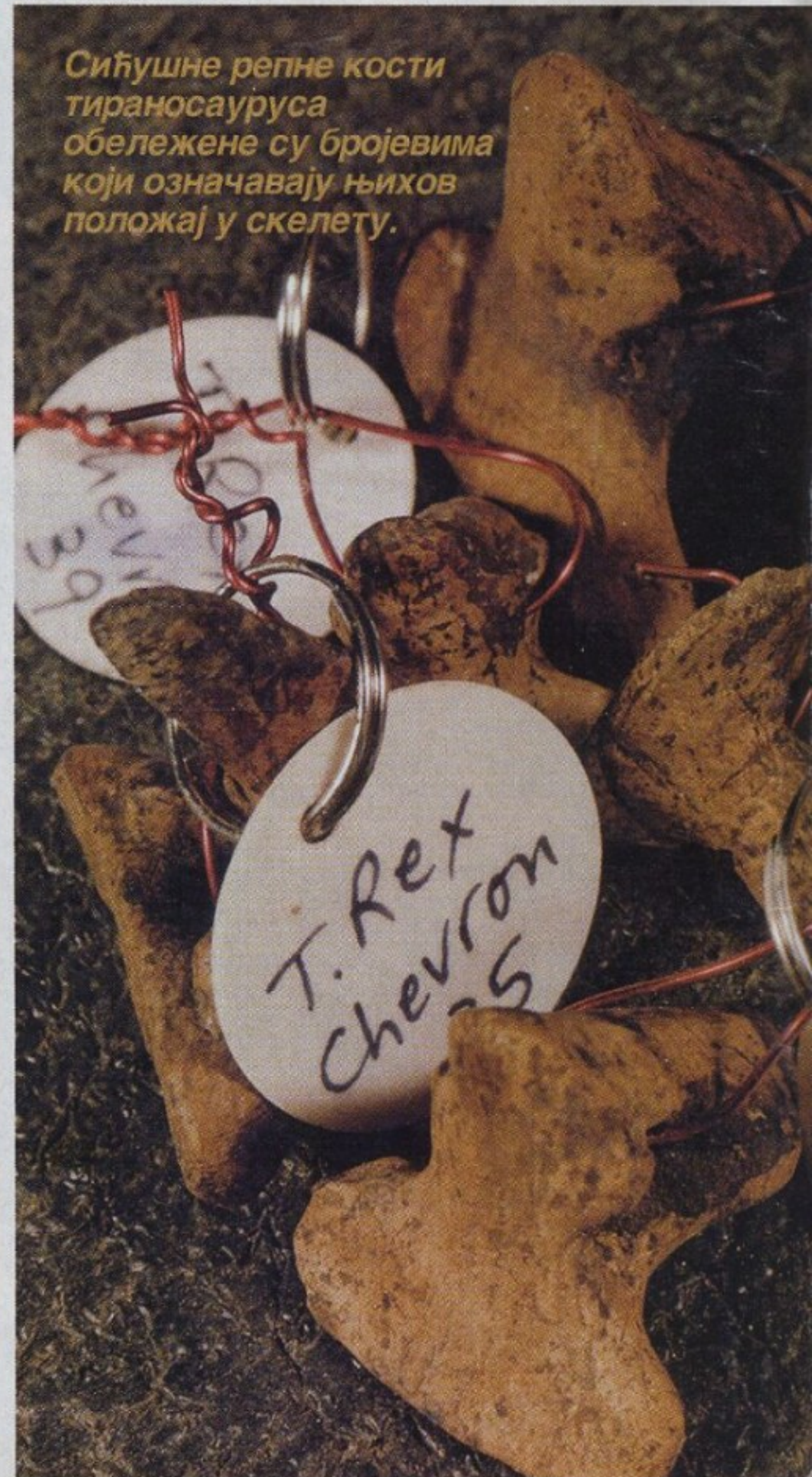

Човек заварује челичну арматуру на бедреној кости диносауруса која тежи око 90 килограма.

Лери Ли, вођа групе, проверава везу скелета и челичне потпоре.

Сићушне репне кости тираносауруса обележене су бројевима који означавају њихов положај у скелету.

Челична
арматура и
кости
животиње

ре која ће држати скелет на окуп, неке врсте „костура за костур“. Она се у потпуности прави ручно, уз стална премеравања и прилагођавања, јер мора да буде савршено уклопљена.

Много времена ће протећи док посао не буде у потпуности завршен: између шест и девет месеци траје обнављање костију и прављење арматуре, а још два или три месеца потребно је да се све склопи. Након тога ће га поново раставити на делове, упакovati у кутије и послати назад у Питсбург. У музеју ће читавих месец дана да га састављају и врате у изложбени простор. Звучи баш тешко, али нема другог начина да се пренесе костур животиње која је у своје време била дугачка 15 метара, висока пет и тешка 7,7 тона ■

М. Б.

ЗАШТО ЈЕ ТАКО ТЕШКО СКЛОПИТИ ДИНОСАУРУСА?

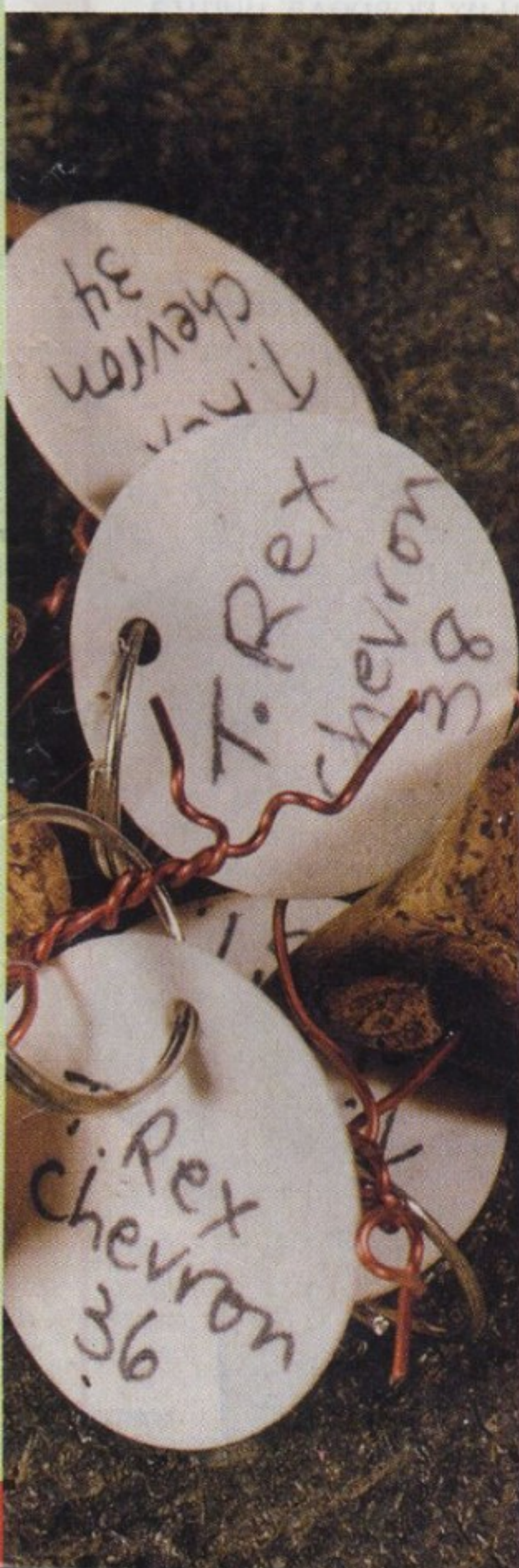
1. Диносаурусов скелет нема никаквог упутства за употребу. Палеонтолози се често не слажу око тога где у скелету треба да се нађе нека кост, ни каква је њена веза с осталим костима. Састављање сваког новог диносауруса непредвидив је поступак који се учи док се ради.

2. За састављање скелета праисторијске животиње потребан је тим стручњака који ће, најпре, утврдити како би она могла да изгледа, а затим то покушати да репродукује у радионици.

3. Фосили диносауруса веома су ретки и треба бити крајње опрезан рукујући њима, јер ако се „поквари“ неки делић, нема чиме да се надомести.

4. Уз слагалицу обично иду и сви делови. Скелет диносауруса који има више од 50 одсто костију сматра се извршним примерком (холотип тираносауруса из Карнегијевог музеја има 65 одсто делова). Научници морају много да се помуче како би реконструисали изгубљене кости. Понекад их позајмљују од других диносауруса или, по угледу на оне које могу да се виде на неком другом скелету, праве потпуно нове.

5. Кости тираносауруса рекса биле су под земљом шездесет пет милиона година током којих су, пригњечене и изломљене, морале да изгубе некадашњи облик.

штачке) музејски радници спаковали су у кутије и послали поштом у Фрејлијеву радионицу. Пре него што почну да их склапају, стручњаци најпре морају тачно да утврде положај сваке коштице. Претходни изглед тираносауруса рекса с репом који се вуче по земљи заправо је сасвим погрешан. Осмишљен је према схватању које смо имали о огромним животињама пре сто година, а она је и те како застарела. Развојем науке наша сазнања о диносаурусима доста су се проширила. Упоредјујући га с другим фосилима и применом посебних техника обнављања, мајстори могу да направе далеко савршенијег тираносауруса. Сви подаци о положају костију уносе се у рачунар како би се направила анимација помоћу које ће установити будући положај скелета. С погнутом или уздигнутом главом? Као да корача или да стоји у месту? Ово је и те како важно, јер посетиоцима треба да из-

гледа што верније. Из музеја је стигао још један веома сложен захтев. Први пут ће се, паралелно уз обнављање костура тираносауруса, направити и копија, тако да се на крају добију две животиње које ће изгледати као да се отимају око плена.

Да бисте били успешан рестауратор диносауруса неопходан је осећај за простор, добро око и вешта рука, а то нису способности којима може да се похвали баш свако. Заправо, већину екипе чине студенти из ликовних академија, јер је склапање скелета више уметнички него научни посао. Мало је алатки измишљених посебно за рад с костима. Радници морају да се довијају тако што ће употребити разноврстан прибор: клесарско длето, златарску лупу и зубарску бушилицу. Али имају нарочит лепак за фосиле и одређене врсте смоле које користе за поправку оштећених костију. Најтежи део посла је стварање челичне армату-

МОРЕ ТАЈНУ ЧУВА

У 16. веку, за време владавине краљице Елизабете I, било је најстроже забрањено отворити боцу која би се насукала на енглеску обалу. У немогућности да на неки други начин доставе поруку, неки шпијуни исписивали су их на хартији, стављали је у добро запечаћену боцу и потом бацали у море. У читавом краљевству само је један човек имао право да скине заливени затварач од плуте и да, наравно у присуству Елизабете I, извади поруку и непрочитану је преда у њене краљевске руке. Звање овог поданика њеног величанства било је „службени скидач затварача” ■

ДРЖ' ГЛАВУ!

Петар Иљич Чајковски остаће запамћен као један од најзначајнијих композитора свих времена. Можда је мање познато да се овај руски великан читавог живота плашио за своје здравље. Највећи страх, који није успевао да превазиђе, био је да ће му отпасти глава с рамена. Наравно, да би спречио тај ужас, Чајковски је морао нешто да предузме. Кад би стао испред оркестра и дигао диригентску палицу, све време је другом руком придржавао главу ■

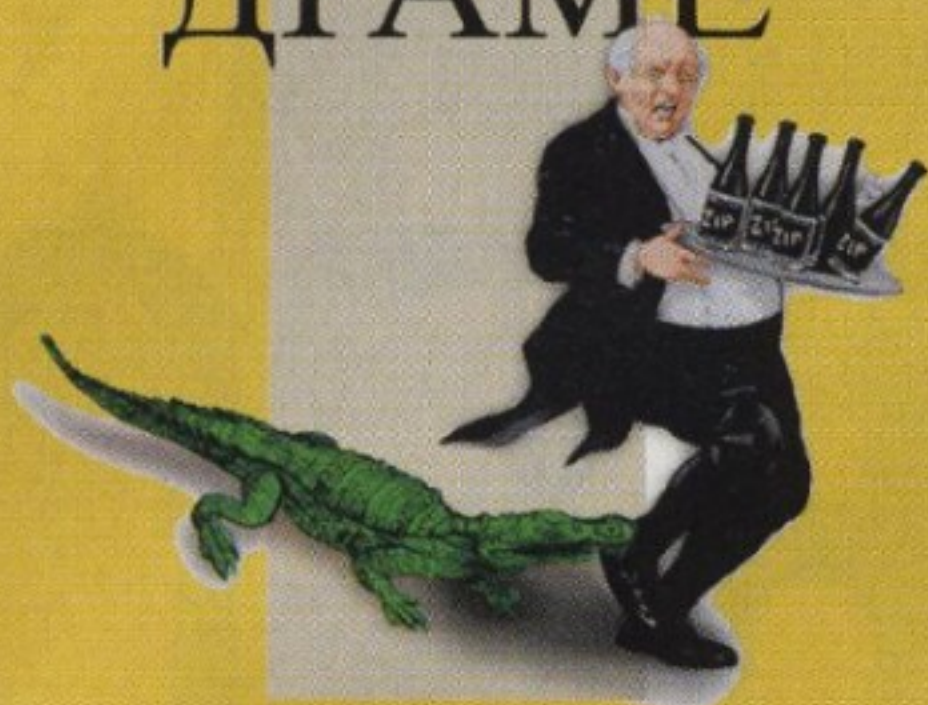
ПРАВДА НИЈЕ СЛЕПА

Пред судом се појављују свакакви случајеви који се, баш зато што нису били уобичајени, и даље памте. Тако је, рецимо, 1994. године Џејсон Вилкинс тужио Универзитет из Ајдаха захтевајући одштету од 940.000 долара. Ову америчку високошколску установу Вилкинс је прозвао због недовољне безбедности. Овај студент, чија се соба налазила на трећем спрату, у једном тренутку толико се нагнуо кроз прозор да је изгубио равнотежу и испао. Имао је среће да му се, осим мањих повреда, ништа није догодило. Вилкинс је у тужби навео да су одговорни с Универзитета морали да га упозоре на све опасности које вребају. Наравно, пре него што је тужбу одбацио као неосновану, судија је прекорио Вилкинса и упозорио да коначно почне да се понаша као одрасла особа и академски грађанин који би морао да зна оно што је и деци јасно.

Дејвид Џојнер је 2002. године тужио часопис „Пентхаус”. Зашто је овај магазин, познат по фотографијама обнажених жена, разбеснео овог тексаског затвореника који је од уредништва захтевао одштету од 500.000 долара? У једном од бројева објављене су слике Поле Џонс, службенице коју је, наводно, на непристојан начин узнемиравао тадашњи амерички председник Бил Клинтон. Џојнер је очекивао да ће Полу Џонс, и спреда и отпозади, видети као од мајке рођену, а понуђене су само фотографије њене стражњице. И у овом необичном спору, судија је тужбу одбацио као неосновану и од Џојнера захтевао да плати двеста педесет долара због непоштовања и узнемиравања суда бесмисленим захтевима ■

Живот пише ДРАМЕ

Поводом изласка

3000. броја ^{политичког} **ЗАБАВНИКА**

августовски **ПОКЛОНИ СВИМ ЧИТАОЦИМА**

у 4 броја 4 књиге

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

избор најузбудљивијих истинитих прича
с врхунским илустрацијама

7. август

14. август

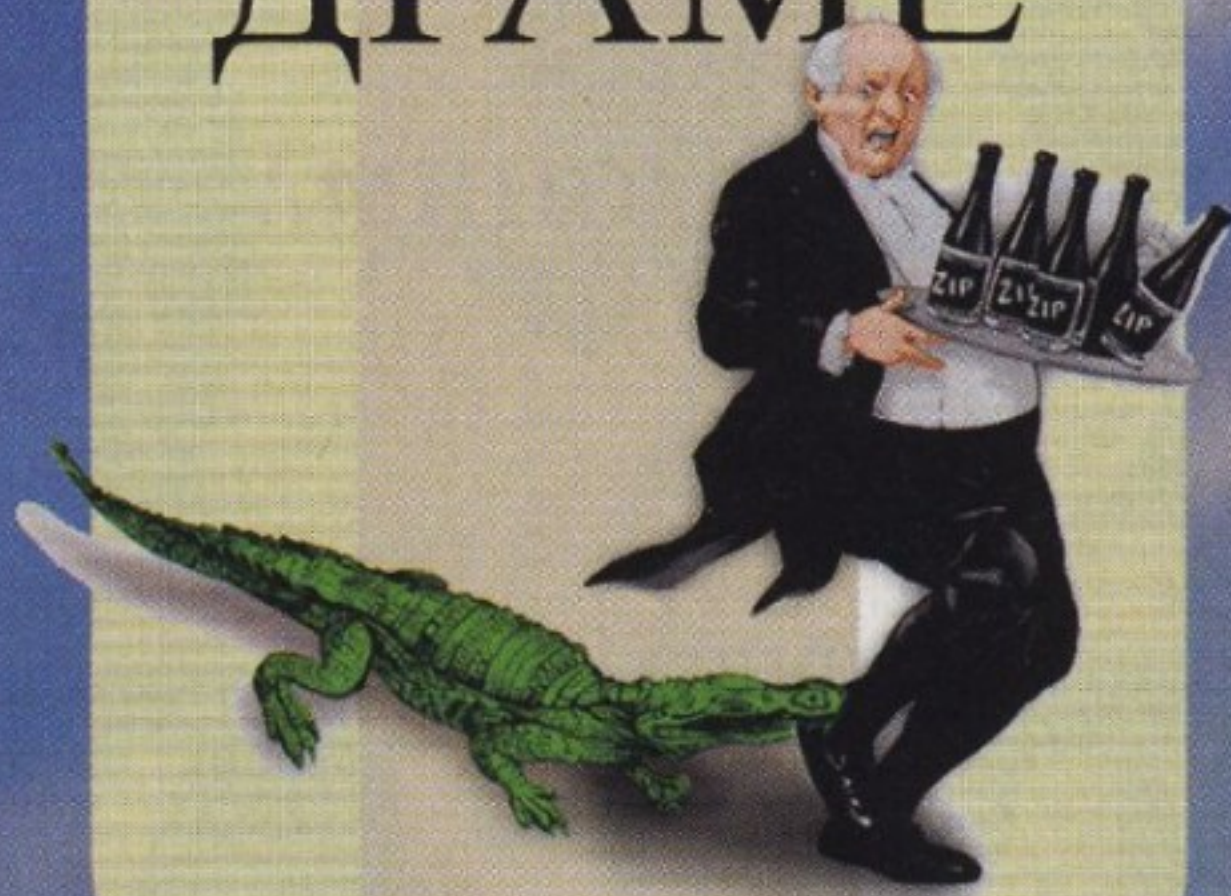

21. август

28. август

ЖИВОТ ПИШЕ
ДРАМЕ

У НЕБЕСКИ

**Заробљен у малом
авиону, изнад
непрегледног
облачног
пространства,
очајнички
сам покушавао
да нађем неку
пукотину кроз
коју бих могао
безбедно
да се вратим кући**

Кад год ме нешто подсети на 25. јул 1973. године, у свести ми се најпре јави како управљам малим и бучним авионом „пајпер суперкрузер“, негде изнад планина источно од мог града Фејтвила у Арканзасу. Док сам се борио да се одржим у неудобном седишту, тресао ме је расклиматани мотор, а у кабини је све било врело од сунца које ме је немилосрдно пржило. Триста метара испод мене, бели облаци простирали су се на све стране, подсећајући на арктички ледени бескрај.

Пилотска кабина обично је угодно место, леп и усамљен простор изнад облака. Али не и овог пута. Сада сам се налазио у средишту нечега што авијатичари учтиво називају „ситуација“. Кабина се претворила у

мог непријатеља, сјајни слојевити облаци такође су то постали, а добра стара земља, на којој сам само неки сат раније чврсто стајао, просто је ишчезла.

Искусни пилоти имају обичај да кажу: „Кад си у 'ситуацији', израчунај своје предности и недостатке." У мом слу-

ли јасни. Довољно добро за овако једноставан лет, помислио сам и оглушио се о неписано пилотско правило да ниједан лет не може тако да се назове, и тако сам направио још једну грешку.

Крећући се по писти, приметио сам да ни компас није сасвим у реду. Током лета

Лагано смањујући брзину лета, латио сам се микрофона. Једва чујан глас одговорио је на мој позив. Био је то Фејтвилски радио. Питао сам за време.

„Фејтвил, на висини од 270 метара, потпуно облачно", гласио је одговор.

Потпуно облачно! Осетио сам језу кад сам то чуо.

и добијем приближан показатељ: 300 степени према Фејтвилском радију.

Што сам боље заузимао курс, игла је бивала све постојанија, а звучни сигнал гласнији. И то ме је водило кући. Ускоро је игла кратко заиграла, трзнувши се најпре удесно, а онда улево. По томе сам закључио да је Фејтвилски радио директно испод мене па сам га позвао.

„Фејтвил, крузер девет-шест-четири сада је изнад предајника", представио сам се и тражио упутство шта даље. Добио сам кратак одговор да сачекам.

Стрпљиво сам чекао, правећи велики круг. Најзад ми је стигла радио-порука да је на одређеној висини, око 40 километара од Фејтвила, уочен пространи прекид облачности.

Рупа у облацима! Одмах сам пожurio да окренем авион и пролетим кроз тај богомдани отвор пре него што се облаци поново потпуно склопе. Окрећући омнииндикатор за 180 степени, „од станице", заузео сам курс који је показивала игла. Минути су поново споро пролазили, док су облаци, обасјани зрацима залазећег сунца, постајали румени и љубичасти.

Одједном, испод мене се указао мрак, а далеко доле, кроз сутон су се назирала светла аутомобила. Налазио сам се изнад празног простора, без облака, дугачког око два и по километра и дубоког око 800 метара. Мој једини избор био је да најкраћим путем кренем право надолу, и то у смеру југ-север, тако да гледам према још светлој долини уместо ка већ мрачним планинама.

Летео сам кроз маглу у најужем делу процепа који се све више смањивао. То је било застрашујуће, али више нисам могао назад. Моји уређаји показивали су да се спуштам око 200 метара у минуту, што није било довољно добро па сам настојао да повећам брзину. А онда сам се, одједном, нашао у облаку. На срећу, то је трајало само трен. Пре него што сам било шта предузео, већ сам био ван облака, обасјан светлима села Вест Форк које се налазило само неколико минута лета од Фејтвилског аеродрома.

Осетио сам мали шок од промене коју је донео овај прелаз из нестварног света међу облацима и призора на тлу, као што су зграде, дрвеће и људи. А када се мој авион спустио између аеродромских светала и точковима безбедно дотакао писту, најзад сам могао да одахнем, као неко ко је срећно избегао велику, можда и смртну, опасност ■

Рекс Алан Смит

деветнаест

чају предности су могле брзо да се наброје: довољно горива у резервоару, уједначен рад мотора и радио-веза с командом летења.

Листа недостатака била је много дужа. Пре свега, слој облака непрекидан и веома дебео, а сунце, које ми је тренутно блештало у лице, ближило се заласку. Игла такозваног омнинавигатора на радио-уређају бесциљно се трзала. Најгоре од свега било је, ипак, то што сам морао да се спустим испод облака. Јер, гравитација је природни закон код кога не помажу никакве молбе или жалбе. Такође, неоспорна је и чињеница да су пилоту, за безбедан лет кроз масивне облаке, неопходни посебни уређаји. Без њих он брзо губи готово сваку контролу и лако може себе да пошаље право на – гробље. Поменуте уређаје нисам имао и то је био мој највећи недостатак.

Зато сам се још дуго после овог лета питао како сам уопште могао да седнем у такав авион и, по ко зна који пут, покушавао да се сетим свега што ми се онда догађало.

Имао сам важан пословни састанак у Батсвилу, граду у источном Арканзасу и, као искусни пилот, нисам се много бринуо како ћу тамо стићи. Возећи тог поподнева до аеродрома, запазио сам да су облаци око њега ниски и непрекидани. Према саопштењу метеоролога, у околини Батсвила уочена је знатна облачност на већој висини, с раштрканим ниским облацима, уз очекивање да ће се њихов број повећати. При том сам испустио из вида да је ово предвиђање старо већ неколико сати, што је био први од пропуста које сам начинио тог дана.

Док сам загревао мотор авиона, укључио сам радио-уређај. Његов омнинавигатор био је слаб и збркан, али су пријем и слање звука би-

сам се и уверио да он на свакој висини другачије показује стране света, што је за мене била трећа велика препрека.

Кад су неопходни услови у реду, летење представља велико задовољство. Тако је било само на почетку. Међутим, авион чији је мотор онако непријатно клапарао као да није обећавао уживање током лета.

Повукао сам командну ручицу и винуо се у ваздух непрозиран као старо бело вино. Испред мене су се ускоро појавиле зелено-плаве падине масива Озарк, који се једва назирао кроз сребрнасти вео магле. Што су брда којима сам се приближавао бивала већа, то су и облаци постајали дебљи и нижи. Прошло је петнаест минута, а облаци и брда су ме још, попут зида, одвајали од пута на исток, куд сам кренуо. А онда сам, изненада, успео да узлетим кроз дугу рупу у облацима.

Плаветнило неба и блештави сјај сунца неодољиво су ме мамили да ту и останем. И ја сам покушао. Повукао сам командну ручицу и узлетео још више, пробијајући се кроз густу измаглицу. Међутим, пењући се и заузимајући положај изнад сунцем обасјаних облака, одједном сам схватио да сам знатно скренуо са зацртаног, северног курса лета.

Тиме је листа мојих невоља током овог лета била употпуњена. Више нисам био пилот него саобраћајна несрећа у наступању.

Двадесет минута касније стигао сам до највишег нивоа облачности предвиђене у временској прогнози. Простор између мог авиона и облака испод нас био је узан и таман: права мрачна пећина у коју се нисам усуђивао да уђем. Зато сам, уместо да и даље ризикујем, донео прву паметну одлуку тога дана – враћам се кући!

Исто питање поставио сам још: Форт Смит, па Литл Року, Тулси, чак и Спрингфилду, у Мисурију. Одговор је увек био исти: „Потпуно облачно!", што је значило да ни на једном од аеродрома у мом домету нема услова за безбедно слетање.

С уочен с том чињеницом, изненада сам добио махниту жељу да одмах побегнем из ове клопке. Желео сам да зароним у облаке према тренутно скривеном свету само километар-два испод мене, и тако нађем спас. А онда су ми однекуд у сећање дошли врапци које сам, као дечак, зими често посматрао у дединој штали. Тада сам се чудио зашто они, кад су преплашени, сви јурну на исти прозор, и то затворен, уместо да појединачно излете кроз други, отворен. Зато сам одлучио да безглаво не јуришам.

Али, у свакоме од нас чучи детињаста нагон који нас тера да хрлимо даље од невоље. Тако сам и ја желео да, по сваку цену, одем кући. Међутим, прво сам морао да утврдим у ком смеру. Погледао сам ка сунцу и нашао решење. Знао сам да Фејтвил лежи одмах лево од заласка сунца па сам одлучио да се према томе и управљам.

Време чекања почињало је и ја сам се знојио сваког другог минута. Пет... десет... петнаест. Нигде рупе у облацима. Фејтвилски радио објавио је упозорење свим пилотима који лете у близини тамошњег аеродрома да ће време у наредним сатима бити облачно. То је значило да само чудо може да ме спасе.

Изненада, док сам осматрао командну таблу, спазио сам промену у омнинавигатору. Његова игла престала је да се неконтролисано креће. Почео сам да окрећем дугме индикатора курса, али ме је његова игла следила. И мада је још подрхтавала, могао сам довољно добро да је усмерим

ЗАШТО? КАКО!

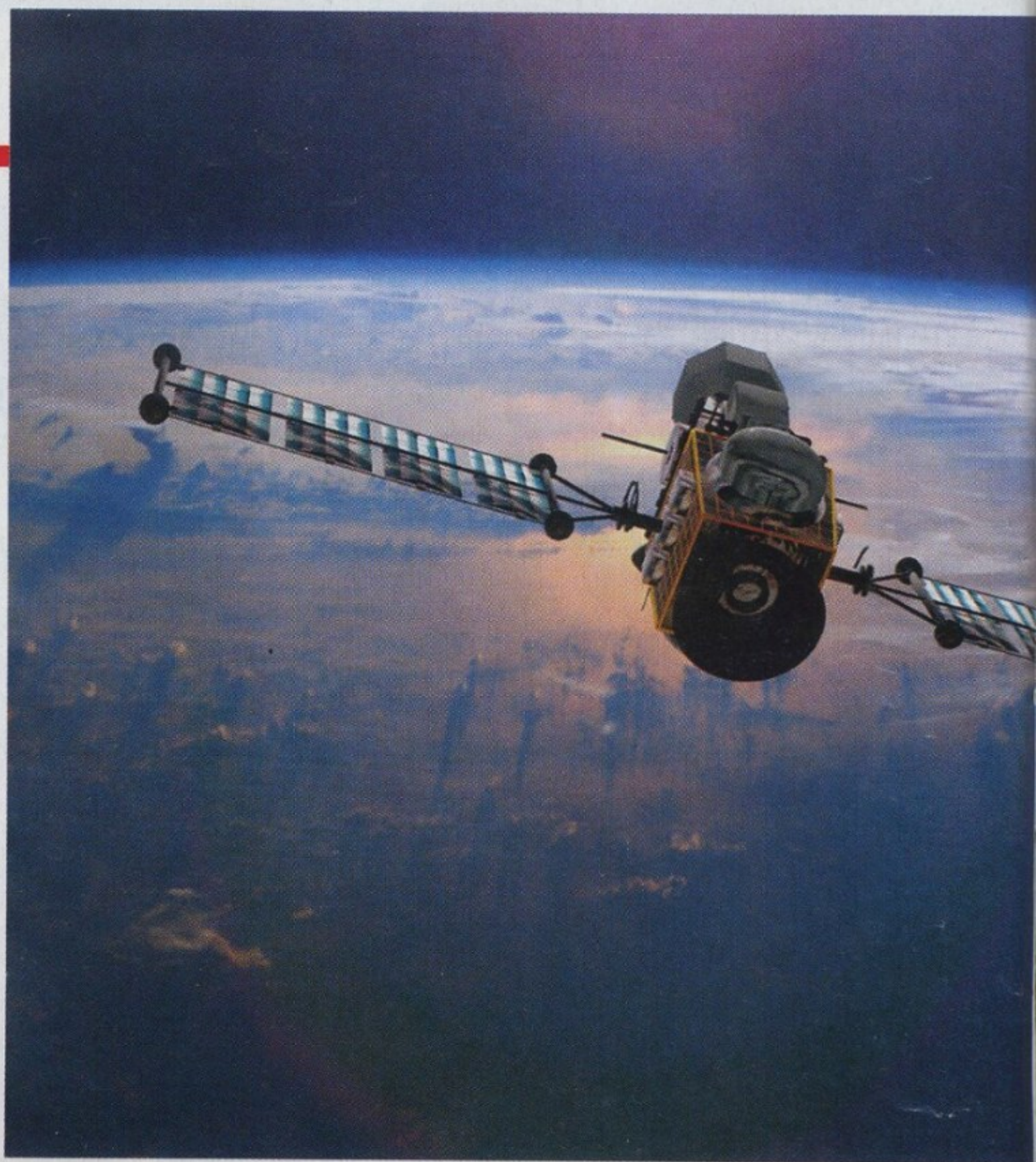
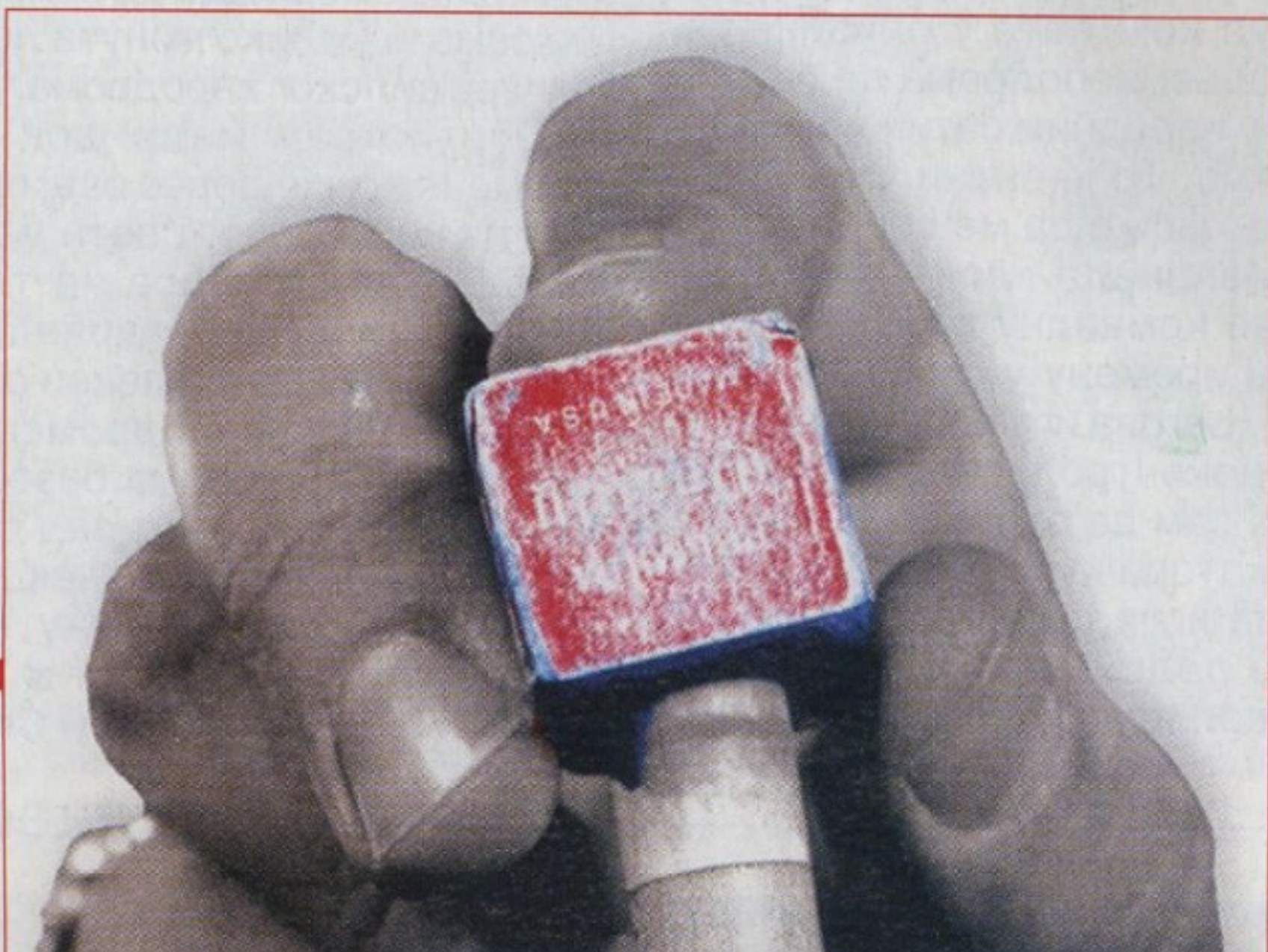
ИМА ЛИ ЖИВОТИЊА КОЈЕ НЕ МОГУ ДА СИЋУ СТЕПЕНИЦАМА?

Нашироко је распрострањено веровање да краве и коњи не могу да сићу степеницама. Ове животиње не могу лако да виде тло право испред својих ногу, а због грађе кукова и колена тешко могу да помере тежину уназад. Зато лако могу да се претуре и скотрљају низ степенице.

У томе нема ничег изненађујућег. Степеница нема у природи, оне су људски изум и прављене су тако да одговарају људским ногама. Нагиб већине степеница је више од 35 степени, што би у случају брда било поприлично стрмо. Тешко да би се крава и иначе спуштала стрмином нагиба 35 степени, а још кад је стаза исклесана у мале степенике прилагођене људским корацима, тек онда је то немогуће. Међутим, код степеница под блажим нагибом нема ничег тако загонетног што би спречило краве, коње, змије или било које друге животиње. На сајту Јутјуб има видео снимака с кравама које оклевајући силазе краћим степеништима (<http://bit.ly/dLCu>), значи да је изводљиво ■

ЗАШТО СЕ КОРИСТИ КРЕДА ЗА БИЛИЈАРСКИ ШТАП?

Креда има својства која су нарочито погодна да спрече врх билијарског штапа да склизне када удари куглу. Креда је довољно мека да може лако да се натрља на кожни врх штапа, али је истовремено и довољно абразивна да незнатно загребе врх штапа, тако да се задржи на њему и омогући добар додир с куглом ■

НА КОЈОЈ ВИСИНИ СЕ НАЛАЗЕ САТЕЛИТИ?

То зависи од њихове намене и орбите. Сателити који бораве у геостационарној орбити морају да се налазе тачно изнад екватора на висини од 35.790 километара, како би били усклађени са Земљином ротацијом. Сателити који се користе за поларна истраживања бораве у поларној орбити (под правим углом у односу на екваторијалну орбиту) на висини од 700–800 километара. Та висина омогућава им да прођу преко екватора и свих географских ширина у исто време сваког дана.

Неки сателити следе нагнуте орбите. У највећу крајност одлазе руски комуникациони сателити који следе изразито елипсасту орбиту Молнија (муња на руском). Њихова висина зависи од положаја у орбити. Разлог за то је што су географске ширине Русије предалеко од екватора да би сателити у геостационарној орбити могли да буду од користи ■

ДА ЛИ СЕ ПЧЕЛЕ И ОСЕ СУКОБЉАВАЈУ?

Осе су по правилу грабљивице, а има неколико врста које су нарочито опасне по пчеле. *Philanthus triangulum* (пчелињи вук) изузетно је вешт ловац и хвата пчеле у лету. Ипак, најчешће ће напасти усамљену пчелу која слети на цвет.

Пчелињи вук парализује жртву тако што је убодје испод средњег дела тела. Сем што се и сама храни пчелама, женка пчелињег вука нахватаће и три до шест пчела да би њима нахранила своје ларве. Парализована пчела остаје заробљена заједно с јајашцетом осе у запечаћеној воштаној саћастој ћелији унутар осињака, тако да ларва има шта да једе чим се излегне ■

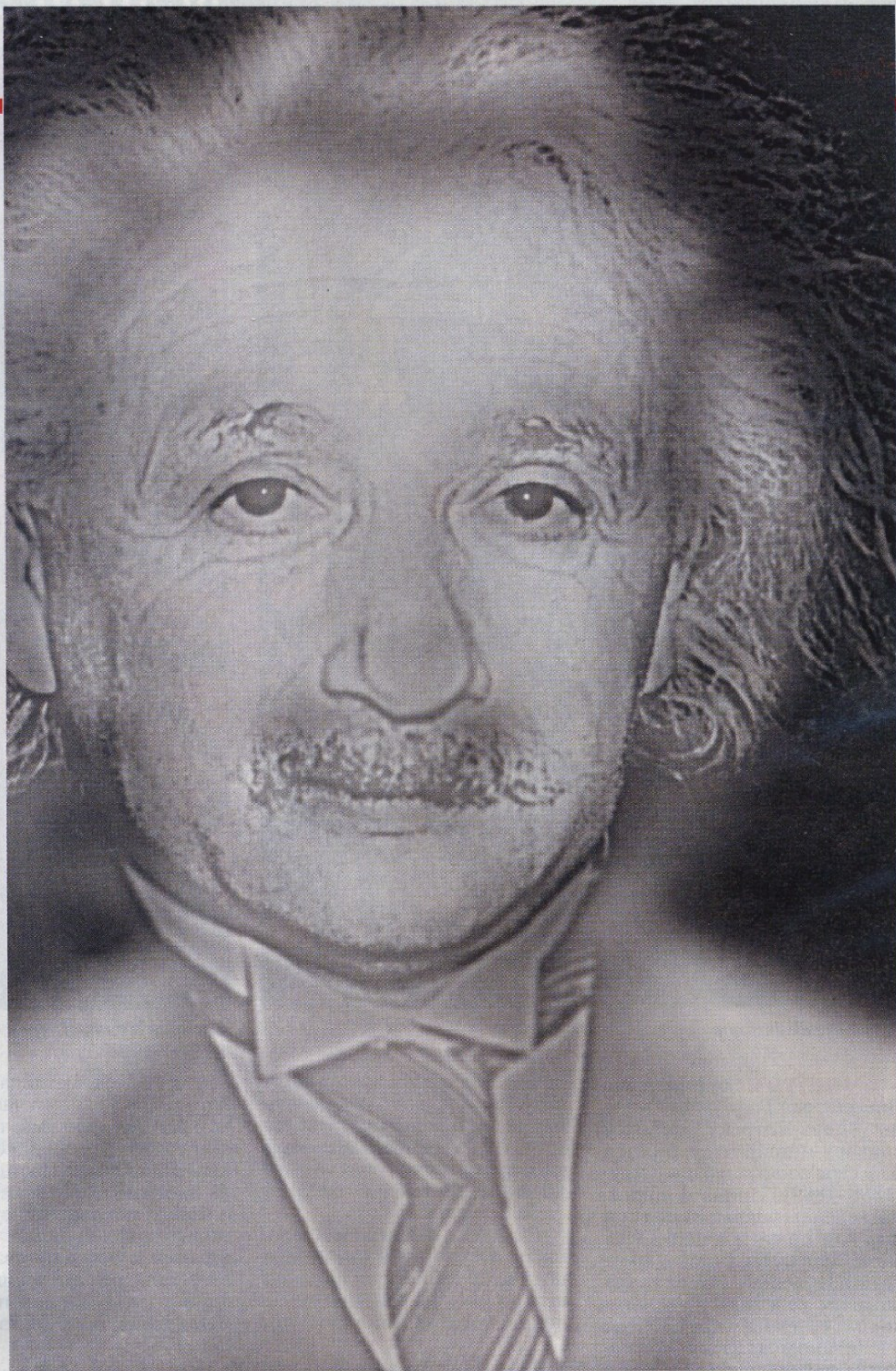

КАКО ПРАЊЕ СУДОВА УТИЧЕ НА ПРИРОДУ?

Истраживачи с Универзитета Немачке у Бону спровели су 2004. године необично истраживање. Широм Европе окупили су стотинак добровољаца који ће ручно прати судове, и онда су упоредили њихове резултате и потрошњу с неколико уобичајених машина за прање судова које могу да се купе у било којој продавници.

У току једног циклуса машине користе око 15 литара воде и потроше један до два киловат-часа струје. У поређењу с тим, људи су трошили седам пута више воде за прање приближно исте количине судова. Сем тога, потрошили су двоструко више струје да загреју воду за прање судова. Један добровољац је нарочито претерао – потрошио је 445 литара воде и количину струје довољну за полудневне потребе једног просечног домаћинства ■

КАКО РАДЕ ОПТИЧКЕ ВАРКЕ?

На приложеној слици јасно видите Алберта Ајнштајна. Али, ако се удаљите метар-два, слика ће се неочекивано преобразити у Мерилин Монро. Од Олива, професор сазнајних наука на Институту за технологију у Масачусетсу, служи се оваквим сликама истражујући како мозак обрађује податке добијене од очију. Наше очи подједнако разлажу призоре високом учестаности (оштре линије) и ниском учестаности (мутнији облици). Мешајући оштре линије једне фотографије с мутним обрисима друге, Од Олива прави слике које се мењају као математичка функција времена и удаљености. Тако јасније проучава како људи упијају визуелне податке. Установила је да основне облике сагледавамо брже, за свега 30 милисекунди, а потом се усредсређујемо на детаље у року од 100 милисекунди. Поред тога, усредсређујемо се на више фреквенције изблиза, а мекше облике примећујемо издалека.

„То је нешто о чему никада не размишљамо“, каже Олива. „Међутим, још не знамо како наш мозак може тако брзо и неприметно да обрађује нове призоре.“ Одговор на то питање помогао би у лечењу сазнајних поремећаја, а користио би и у изради нових модела робота који ће боље сагледавати своје окружење ■

Artemisia absinthium

Сипајући бујице речи, Винсент ван Гог прича Анрију де Тулуз-Лотреку, великом сликару и пријатељу, о раздобљу свог живота и раду у Арлу (1888–1889). Прича о данима проведеним у пољима под сунцем које пржи, док слика у замаху, падајући у неку врсту транса и лудила. Прича о прашњавим сеоским друмовима којима се враћа у град. О дуго очекиваном доласку Гогена, затим срећно друговање првих дана. Прича о првим чаркама, које се замећу у свађу, о измирењу уз абсинт у „Кафе де ла Гар“, о вечерима проведеним у јавној кући. И најзад, о расцепу, пуно абсинта, једна чаша абсинта бачена Гогену у лице, туча, убилачки бес. У глави му трешти, врти му се. Краткотрајно лудило у коме му се све мути пред очима, љуља под ногама. Бријач, одсецање сопственог ува, мучан одлазак у јавну кућу. Затим крвави повратак, док му се крв слива низ врат, све јаче му бучи у глави и, најзад, епилептични напад. Брат Тео стиже из Париза, смештају га у лудницу...

Абсинт је алкохолно пиће које се израђује редестилацијом алкохолног екстракта белог пелена, или потапањем белог пе-

двадесет два

лена с различитим алкохолима. Без обзира на поступак добијања, на додатак других трава, заједничко за све врсте абсинта је да је ароматично-горак и да садржи знатну количину екстракта белог пелена.

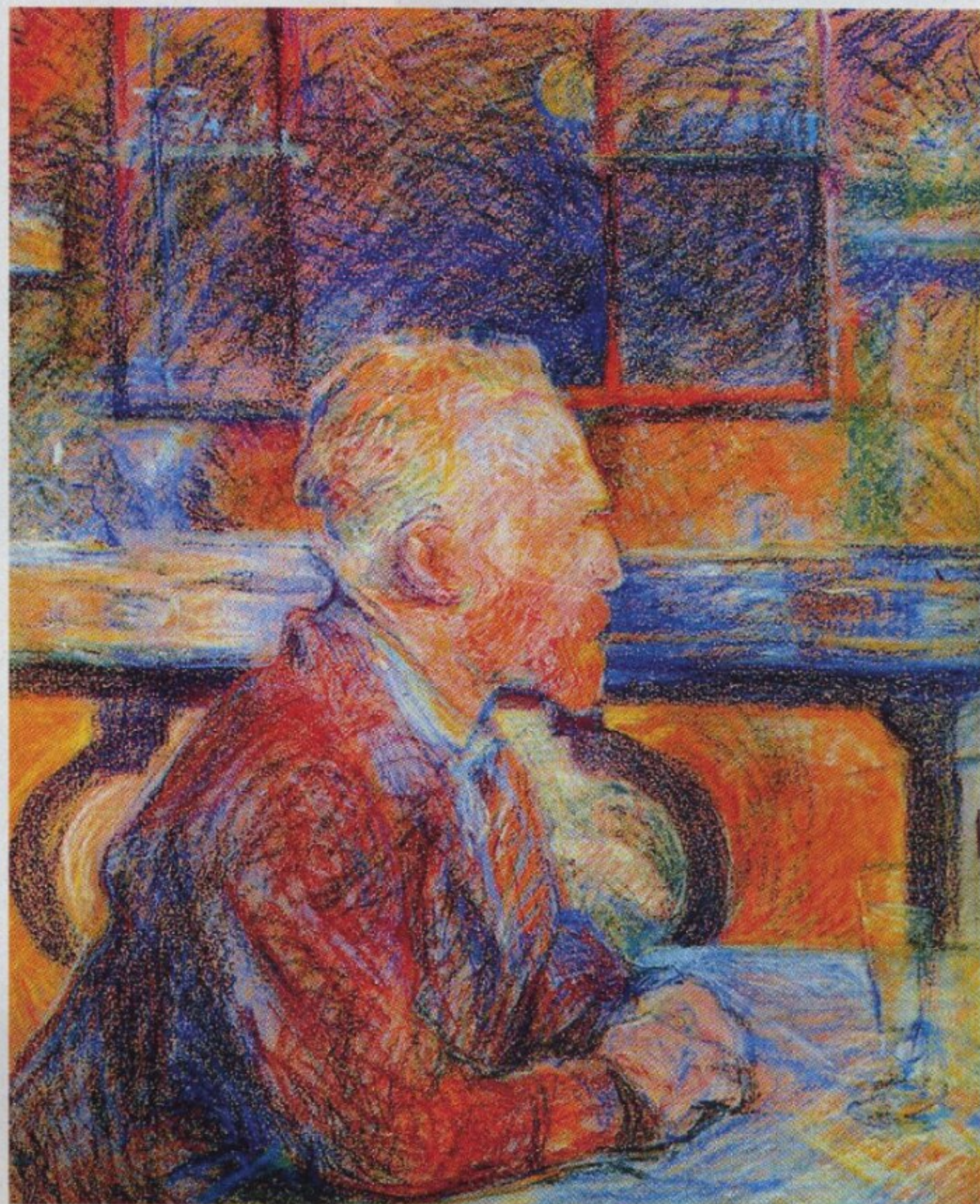
Латински назив белог пелена је *Artemisia absinthium* и потиче од грчке речи артемис, што значи здрав, и указује на лековитост ове биљке. Упо-

Ван Гог, Тулуз-Лотрек, Гоген, Дега, Модилјани, па и Пикасо проводили су дане и ноћи уз ово пиће које је повремено изазивало и епилептичне нападе. Оно је, на свој начин, утицало и на настајање многих њихових ремек-дела

треба пелена у медицинске сврхе забележена је још у 16. веку пре наше ере у чувеном Папирусу Еберсу. Антички лекари ценили су ову биљку и користили је за лечење. Наиме, по једном тумачењу назив је дат по грчкој богињи Артемис, заштитници жена, пошто је једна врста из рода *Artemis* коришћена за олакшање порођаја.

Бели пелен је до један метар висок миришљави полужбун,

АБСИНТ

Анри де Тулуз-Лотрек – Портрет Винсента ван Гога, 1887. године

бело длакаве и метличасто гра- нате стабљике. Доњи листови су на кратким дршкама, троструко перасто дељени, густо прекривени длакама. Цветне главе- це су ситне, жуте, viseће, скупљене у метлице присутне на горњој трећини биљке. Распрострањен је поред путева, на сувим, песковитим стаништима у готово целој Европи и Азији. Сви делови биљке изузетно су

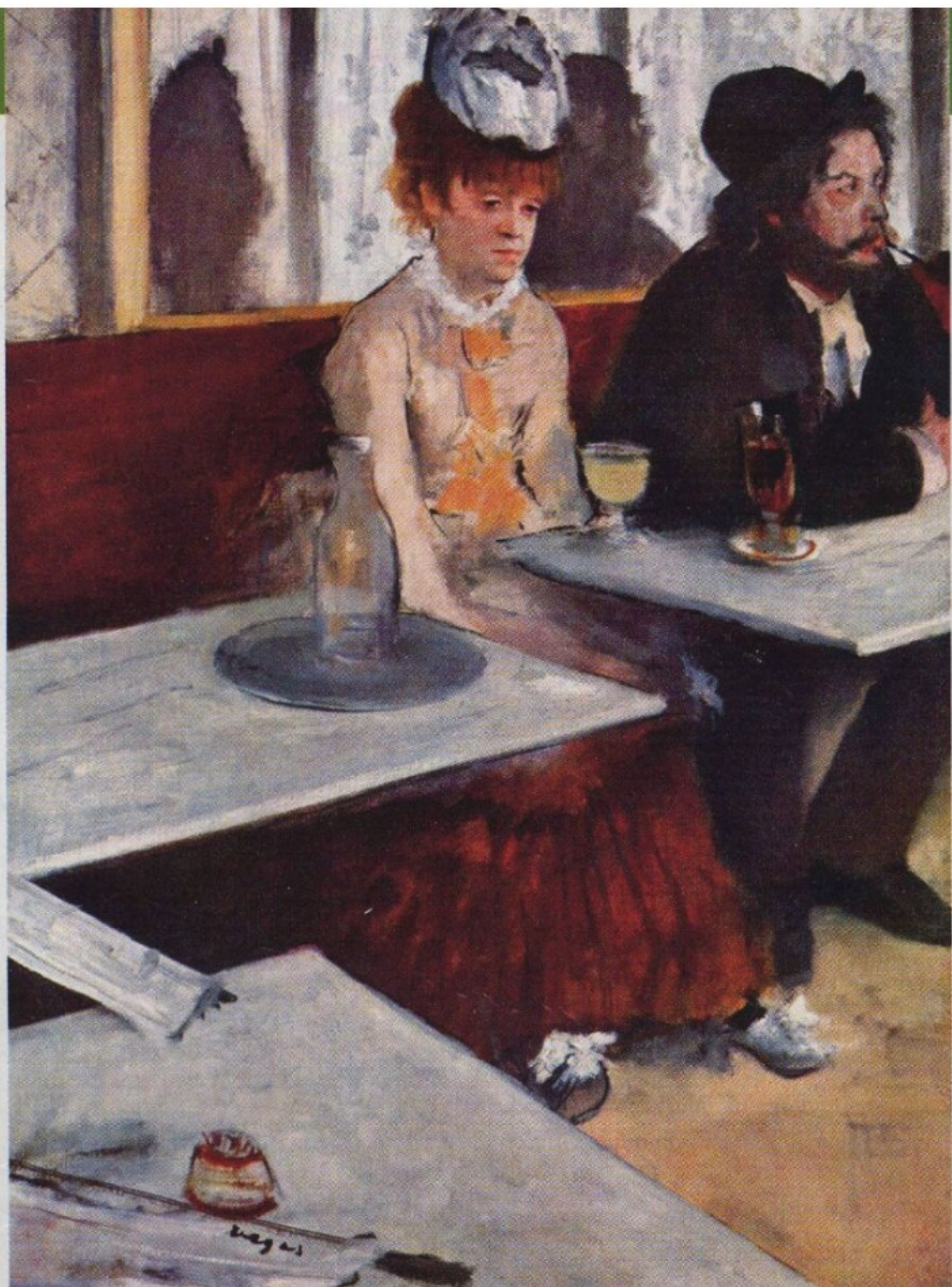
леретик и холагог (појачава сакупљање жучи у јетри и појачава лучење жучи из жучне кесе), карминатив и стомахик (олакшава варење).

Седамдесетих година прошлог века научници су здушно проучавали деловање белог пелена и установили да су присутни тујон и тујил-алкохол неуротоксични. Доказали су да дуготрајна употреба у већим дозама изазива епилептичне нападе, да делује халуциногено, доста слично канабиноидима из индијске конопље (*Cannabis sativa* var. *indica*). Данас је ово мишљење донекле промењено. И даље се врше проучавања и полемике с претходно исказаним ставовима. Утврђено је да поједини чиниоци, делујући на гاما аминокиселину (веома важан неуротрансмитер), могу да буду изазивачи епилептичних напада. Но, како било да било, употреба белог пелена одавно је забрањена за израду абсинта, односно дозвољени максимум тујона у овом пићу (које поново постаје омиљено) безбедно је низак.

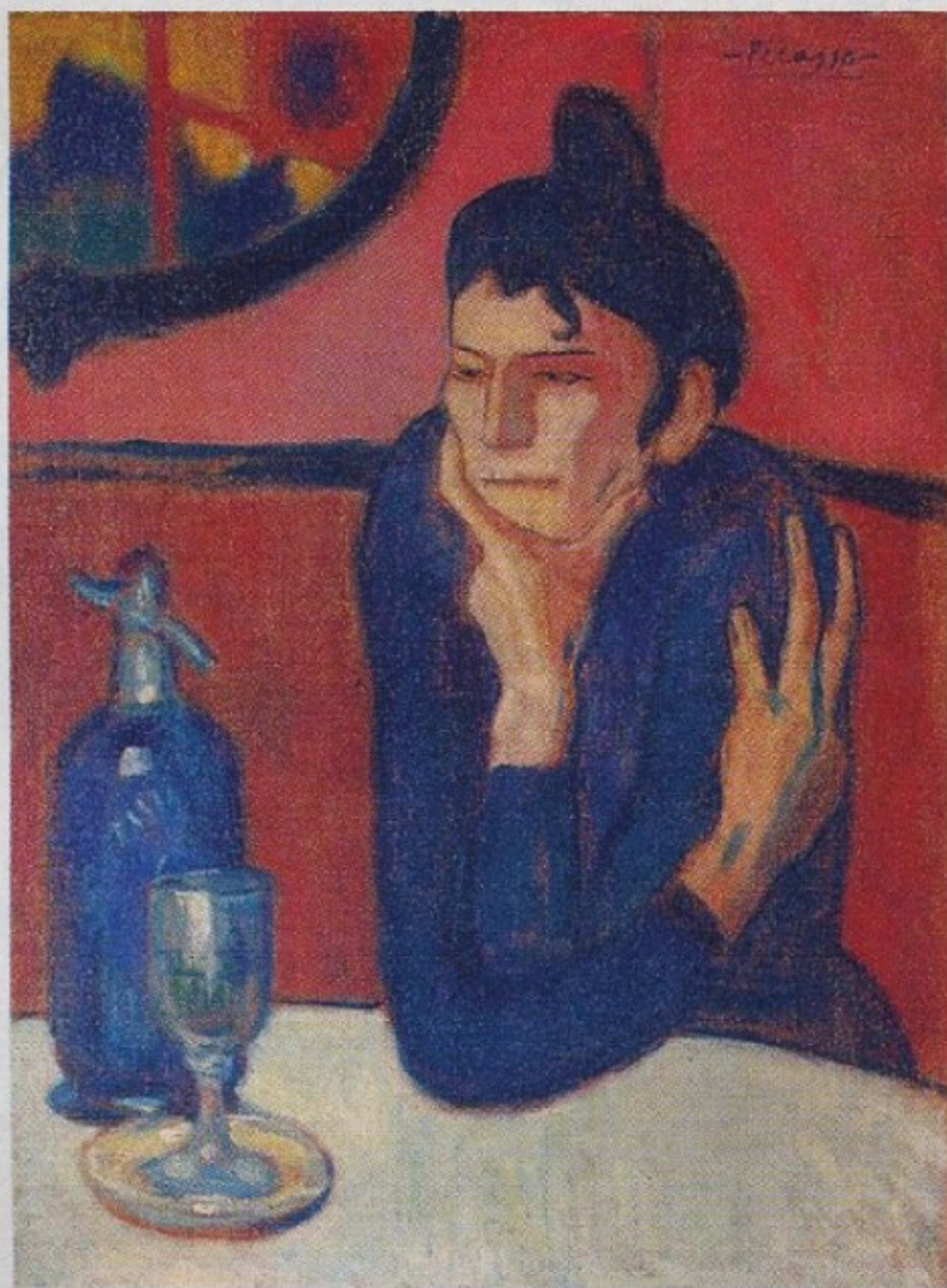
Забележено је да су почетком 19. века лекари прописивали тинктуру белог пелена

ПОДНИКНИ
ЗАБАВНИК

31. 7. 2009.

Едгар Дега
– „Абсинт”,
1876. године

Пабло
Пикасо
– „Испијач
абсинта”,
1901.
године

Едуар Мане
– „Испијач
абсинта”,
1859. године

Виктор Олива
– „Испијач
абсинта”,
1903. године

(*Absinthii tinctura*) за снижење високе температуре, против грознице и маларије. Познат је случај да су француски војници, распоређени у афричким земљама где је владала маларија, свакодневно превентивно пили ову тинктуру. Посебан укус и горчина остали су упамћени, тако да је основана претпоставка да је пиће абсинт настало као тежња да се повратницима из ратова удовољи препознатљивим укусом и горчином. Време је учинило да абсинт постане омиљен, а врхунац достиже међу француским импресионистима.

Поменути Винсент ван Гог, Анри де Тулуз-Лотрек и Пол Гоген, затим Едгар Дега, Едуар Мане, Виктор Олива, коначно Амедео Модиглиани, Пабло Пикасо и многи други, не само да су проводили дане и ноћи с абсинтом, већ су овековечили и многе призоре. Данас нам ова платна, ова ремек-дела, помажу у сагледавању окружења ових уметника. На њима видимо бескомпромисно предавање уметности и бескомпромисно предавање животу. Они су симбол времена, симбол очаја, беде и туге, али у исто време знак преданости, знак унутрашње снаге која избија кроз сва-

ку пору уметника, ерупција која је захватила пре свега Париз и Монмартр. Ова ерупција унутрашњег израза, препуна игре светлости и боје, нажалост врло често постаје и игра са животом ових, углавном младих уметника. Учинак абсинта био је немилосрдан, јер колико год да их је подстицао, много брже их је одводио у понор.

...У лудници човек изгуби појам о времену. Осећам се као да сам се пробудио из неког сна и да никад нисам напуштао Монмартр... Био је миран, некако другачији, с тупим прогоњеним очима, без мапе, без чутурице, без својих широких покрета...

Јадни Винсент, мислио је Анри, уморио се, бујица његове животне снаге је отицала. Обузе га предосећање да се више никада неће видети. Винсентово ружно лице имало је израз неког спокојства кад се последњи пут осмехнуо свом пријатељу и рекао: „*Vaarwel, mijn vriend.*” На холандском то значи: „Збогом, пријатељу мој.” Лотрек задржа за тренутак Винсентову руку. Значи, и он је знао да се више никада неће видети. *Adieu, mon ami*, адио Винсент.

Недуго након тога, 29. јула 1890. године, Винсент ван Гог извршио је самоубиство

Славољуб Тасић

двадесет три

ТАРТАРИ ИЗ ПОДЗЕМНОГ КРАЉЕВСТВА

ИЗ ХЕСИОДОВЕ ПОЕМЕ „ТЕОГЕНИЈА“ САЗНАЈЕМО ДА, ИЗ ПОЧЕТНОГ ХАОСА, ПОСЛЕ ГЕЕ, МАЈКЕ ЗЕМЉЕ, И ЕРОСА, СИЛЕ КОЈА СПАЈА И СТВАРА НОВЕ СВЕТОВЕ, ТАРТАР СТУПА НА СЦЕНУ ГРЧКИХ МИТОВА КАО ТРЕЋА БОЖАНСКА ПОЈАВА.

ЊЕГОВО ЗНАЧЕЊЕ ЈЕ ДВОЈАКО. ТАРТАР ЈЕ ИСТОВРЕМЕНО И БОЖАНСТВО И МЕСТО ОПИСАНО КАО ДНО ДОЊЕГ СВЕТА. ДА БИ ОБЈАСНИО КОЛИКО ЈЕ ТАРТАР УДАЉЕН ОД ПОВРШИНЕ ЗЕМЉЕ, ХЕСИОД ПИШЕ – КАДА БИ БРОНЗАНИ НАКОВАЊ ПАДАО СА НЕБЕСА, ТРЕБАЛО БИ МУ ДЕВЕТ ДАНА ДА СТИГНЕ ДО ЗЕМЉЕ. ИСТО ТОЛИКО ВРЕМЕНА БИЛО БИ ПОТРЕБНО НАКОВЊУ КАДА БИ БИО БАЧЕН СА ЗЕМЉЕ, ДО ДУБИНА ТАРТАРА. ТО БИ, ПРЕВЕДЕНО У ДАНАШЊЕ МЕРЕ, ЗНАЧИЛО ДА СЕ ТАРТАР НАЛАЗИ 65 КИЛОМЕТРА ПОД ЗЕМЉОМ. У ПОЧЕТКУ, ОВО МРАЧНО МЕСТО ПОСТАЈЕ СТЕЦИШТЕ ПОРАЖЕНИХ БОЖАНСТАВА. МЕЂУ ПРВИМ ЗАТВОРЕНИЦИМА ТАРТАРА ПРЕПОЗНАЈУ СЕ КИКЛОПИ И ХЕКАТОНХИРИ, КОЈИ СУ ТАМО БИЛИ БАЧЕНИ ВОЉОМ ЊИХОВОГ БРАТА ТИТАНА КРОНА. ПОРАЗИВШИ УРАНА И ОСЛОБОДИВШИ ПРЕОСТАЛУ БРАЋУ ТИТАНЕ, КРОН ПОСТАЈЕ ПОГЛАВАР НОВЕ ДИНАСТИЈЕ. ТАДА СУ ЗЕМЉОМ ЗАВЛАДАЛИ ТИТАНИ. МЕЂУТИМ, ЊИХ ПОРАЗИ КРОНОВ СИН ЗЕВС У ПРЕСУДНОЈ МИТОЛОШКОЈ БИЦИ. ТАДА ВЕЌИНА ТИТАНА БИВА БАЧЕНА У ТАРТАР. ТИТАН КРОН И ТИТАНКА РЕА СТВАРАЈУ ХАД, КРАЉЕВСТВО МРТВИХ, КОЈЕ ЋЕ БИТИ УТКАНО У МНОГЕ ЛЕГЕНДЕ СТАРИХ ГРКА... ХАД ЈЕ, КАО И ТАРТАР, ПОСТАО БОРАВИШТЕ МНОГИХ ЧУДОВИШНИХ И ЧУДНОВАТИХ МИТОЛОШКИХ БИКА, АЛИ ИСТОВРЕМЕНО И ВЛАДАР ПОДЗЕМНОГ СВЕТА... МНОГИ ОД ЊИХ НАСЕЉАВАЛИ СУ ПОДЗЕМНО КРАЉЕВСТВО И СВОЈИМ ПОСТОЈАЊЕМ ИСКУШАВАЛИ И САБЛАЖЊАВАЛИ БОГОВЕ И СМРТНИКЕ, А ПРЕМИНУЛИМА СУДИЛИ И ДОДЕЉИВАЛИ СТАЛНА УТОЧИШТА. ГЕА И ТАРТАР ДАЛИ СУ ПОТОМКЕ – КАМПЕ, ТИФОНА И ЕХИДНУ. ЊИХОВО ПОТОМСТВО БИЛО ЈЕ ЗАСТРАШУЈУЋЕ ЧУДНО, КАО И ПОТОМСТВО ТИФОНА И ЕХИДНЕ, МАЈКЕ МНОГООБРОЈНИХ ЗВЕРИ... ■

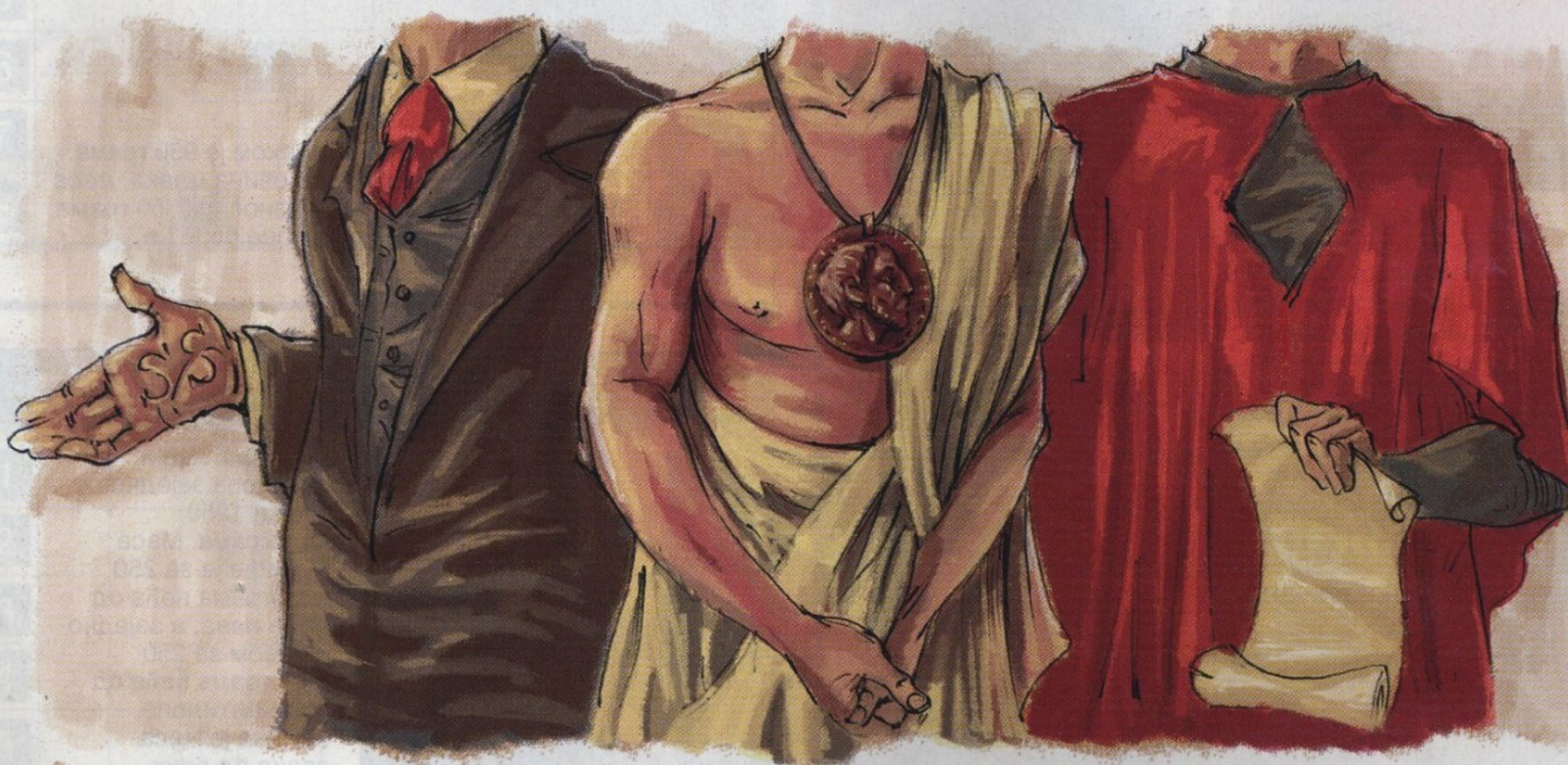

ЗАБАВНИКОВ

ИСТОРИЈСКИ ЗАБАВНИК

ПРЕ ЛИЧНЕ КАРТЕ

Илустровао Драган Максимовић

**На путовања се ишло уз бронзану плочицу са сопственим ликом.
Али неки су морали да буду обележени жигом**

Псили, антички становници данашње Либије, да би били отпорни на отров змија, пуштали су ове гмизавце на своје новорођене бебе. Оне које би преживеле сматрале су својом легитимном децом. Ако се изузму ови „поступци за идентификавање” – о којима чак говоре и антички писци Херодот, Плиније и Лукан – најстарија лична карта потиче из доба хеленизма (од 3. до 1. века пре наше ере) када су слободни грађани из неких градова-држава са собом носили бронзану плочицу с урезбареним сопственим ликом.

Одело чини човека

У средњем веку људи се нису лако препознавали

као појединци. Одело је, међутим, одређивало друштвену и класну припадност појединца. Црвено одело у коме је најчешће приказиван рецимо Данте, показивало је да је он припадао одређеном цеху. На крају средњег века, с порастом трговине у Европи, оживела је и преписка, а пошто је дописима често било потребно и до месец дана да стигну на одредиште, било је неопходно да се зна ко је пошиљаца. Трговци су могли да се крећу слободно без документације у граду и околини, а да би се кретали из града у град, морали су да имају посебан лични документ који их је понекад и физички описивао.

Све до 15. века швајцарски и француски гласници носили су дуге одоре по којима су се распознавали или су имали грбове места одакле су долазили. Касније се јавила потреба да се зна за војнике који из неког разлога нису били присутни у гарнизонима, а пошто су савезничке војске имале војнике из различитих земаља, посебно је било важно да се препознају војници једног табора, да се не би десило да се неки непријатељ нађе међу савезницима. За ходочаснике постојала су и „писма препоруке” која су издавали пароси, на којима су били подаци о носиоцу.

Жигосани

И криминалци и робови били су обележавани жигом у облику цвета ириса (а не љиљана, како се данас ми-

сли) који им је утискиван у кожу и означавао је да их је осудио краљ Француске. У Јужној Америци роб је био означен монограмом власника, утискиваним у кожу. Године 1844. извесном Џонатану В. Вокеру, заклетом противнику ропства, утиснут је жиг SS („slave stealer”, крадљивац робова), пошто је покушао да украде неке робове и побегне.

Фотографисани

Било је потребно да прође много времена пре него што су у 20. веку европским законима уведени документи слични данашњим, бар по томе што су имали фотографију ■

ЗАБАВНИКОВЕ ЛОГИЧКЕ загонетке

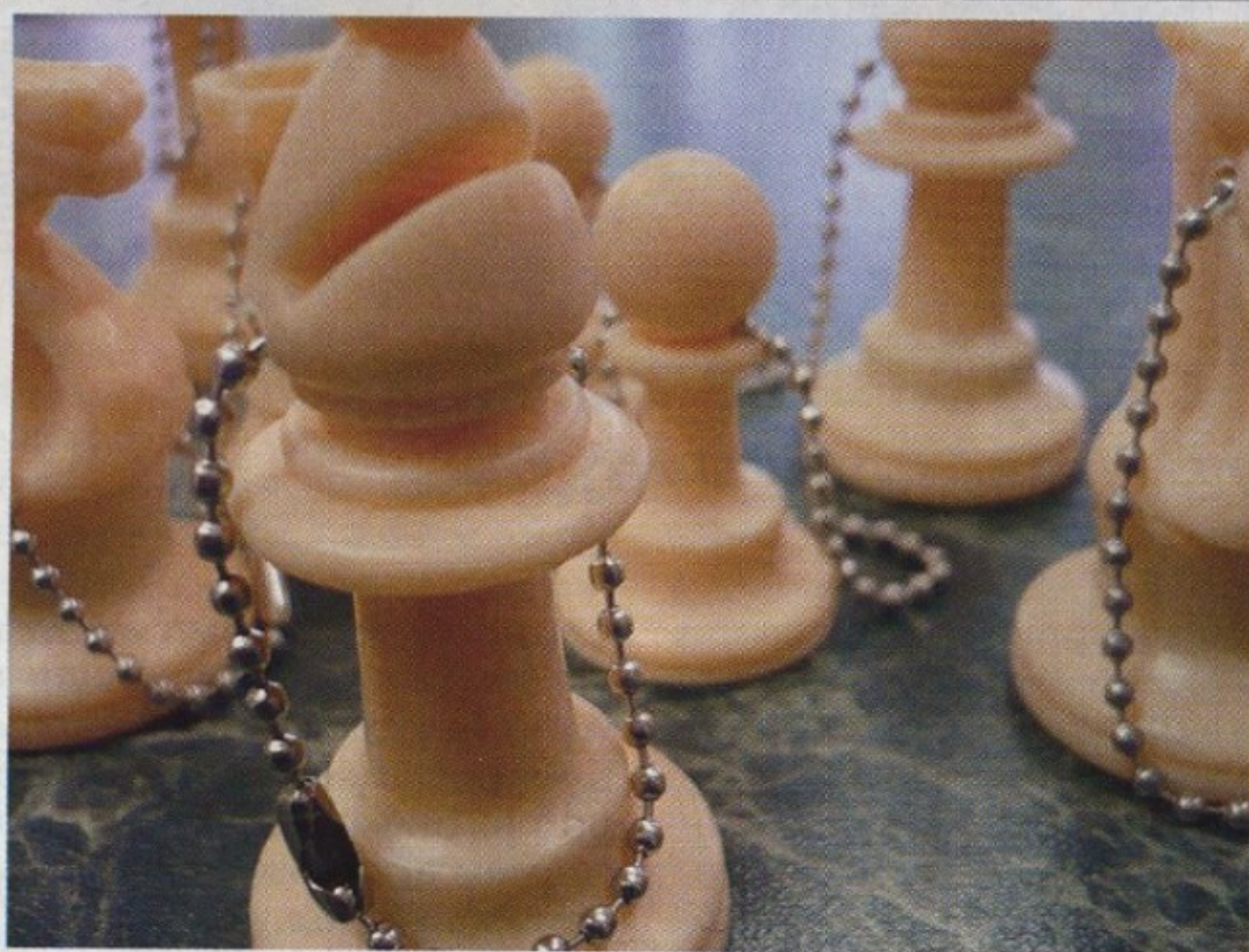
БРОДСКЕ КАБИНЕ

1

На колико начина се пет путника може размести у две бродске кабине од којих је једна с два, а друга с три места? ■

ПИОНИ НА ШАХОВСКОЈ ТАБЛИ

2

Колико различитих положаја могу заузимати два разнобојна пиона на празној шаховској табли? ■

БОЦА

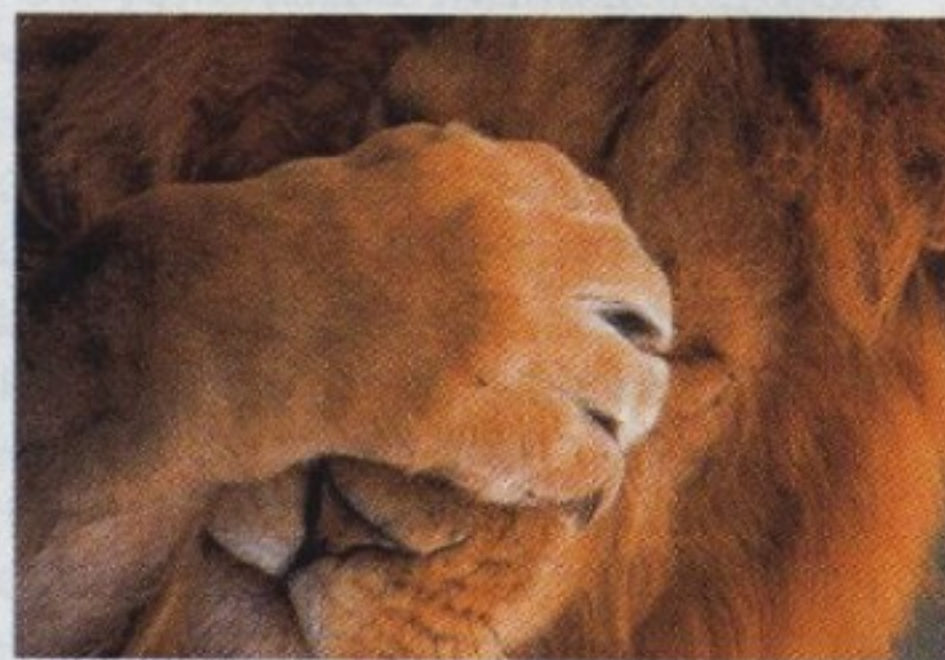
3

Маса боце напуњене млеком је 950 грама. Ако се из боце одлије половина млека, маса ће с преосталим млеком износити 550 грама. Колика је маса празне боце? ■

ЖИРАФА, ЛАВ И АНТИЛОПА

4

Жирафа, лав и антилопа заједно су тешки 1250 килограма. Маса жирафе је за 250 килограма већа од масе лава, а заједно с лавом за 250 килограма већа од масе антилопе. Колика је маса сваке од ових животиња? ■

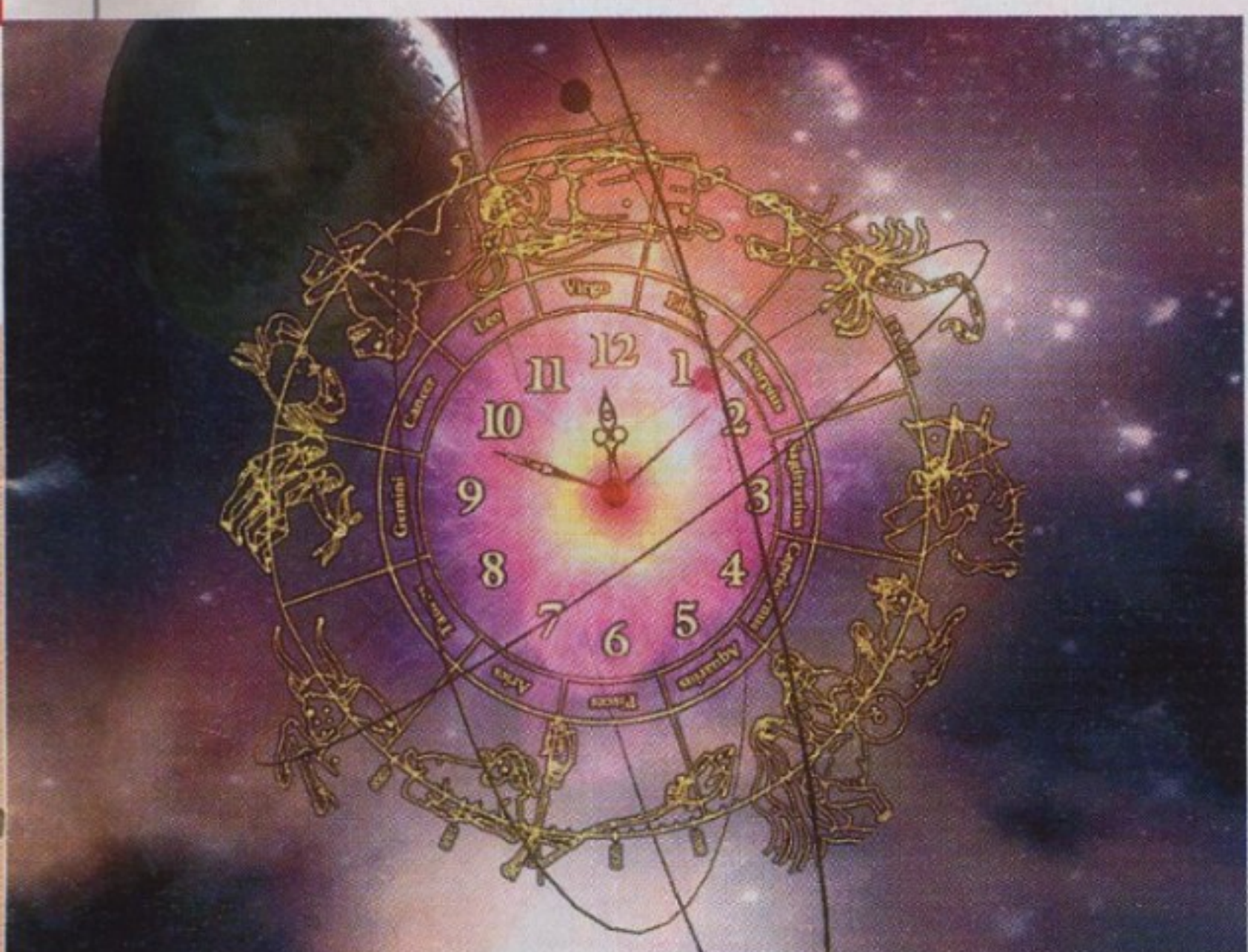

Уређује
Радиоје
Грбовић

■ Посетите нас на www.politika-ad.com

ПОЛИТИКА
Акционарско друштво

КОЛИКО ЈЕ САТИ?

5

Колико је сада часова и минута ако је до краја дана остало $\frac{4}{5}$ оног времена које је већ протекло од почетка дана? ■

КЛИКЕРИ

8

У корпи има 42 кликера, који се разликују само по боји: 12 је црних, 12 белих, 12 жутих, а остали су црвени или плави. Који најмањи број кликера треба узети, ако их не гледамо, да бисмо се осигурали да је међу њима бар шест кликера исте боје? ■

ДЕДА И УНУК

6

„Деда, колико имаш година?“, пита унук деду. „Ако поживим још половину оног времена што сам већ проживео и још једну годину, имаћу тачно 100 година“, одговорио је деда. Колико година сада има деда? ■

ДЕЧАК И ДЕВОЈЧИЦА

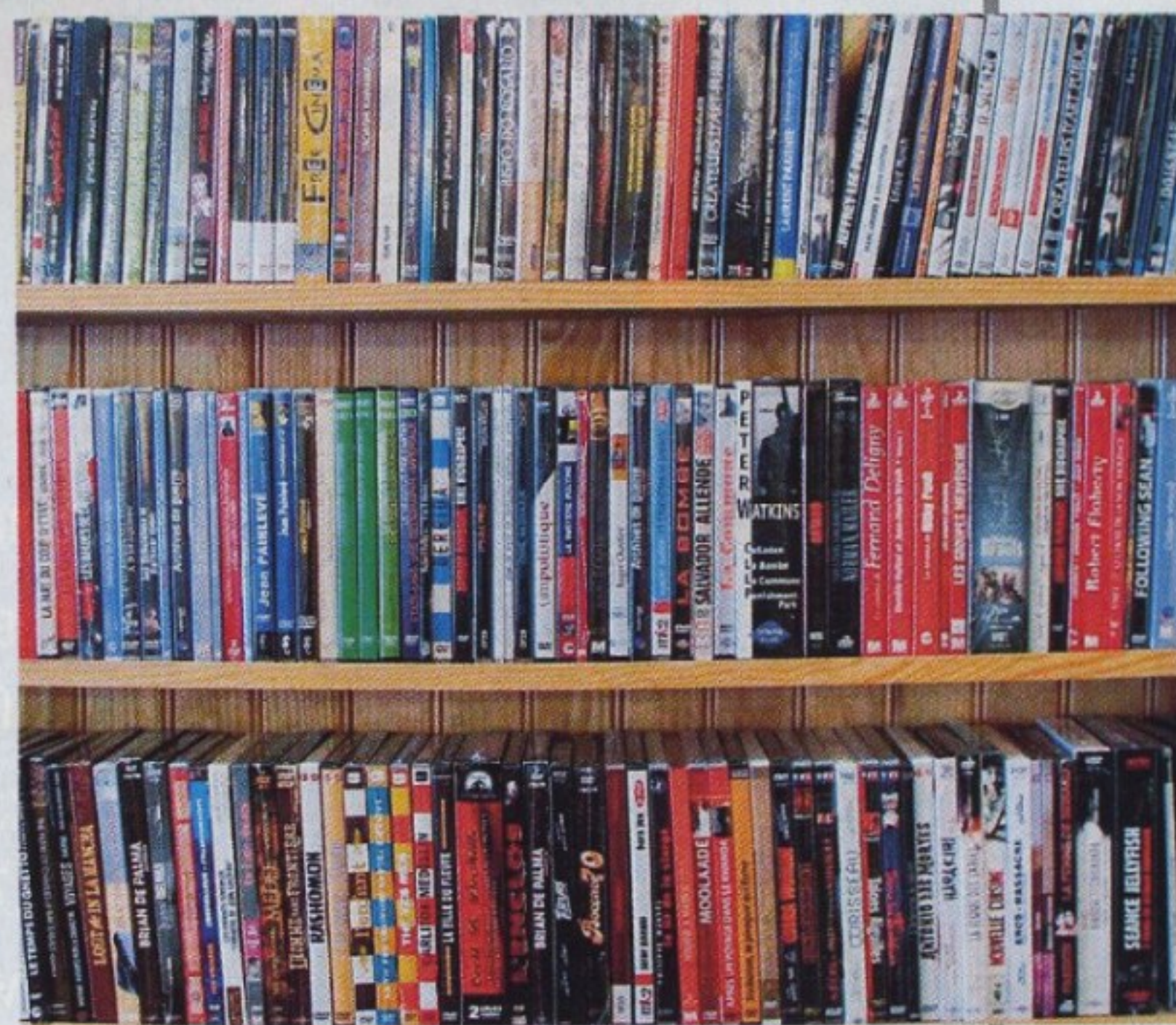
9

Кроз две године дечак ће бити два пута старији него што је био пре две године. Девојчица ће кроз три године бити трипут старија него што је била пре три године. Ко је старији: дечак или девојчица? ■

ПОЛИЦЕ С КЊИГАМА

10

На првој полици има 33 књиге више него на другој. Ако с прве полице преместимо 15 књига на другу полицу, шта се дешава с разликом броја књига на полицама? ■

ФУДБАЛСКИ КЛУБ

7

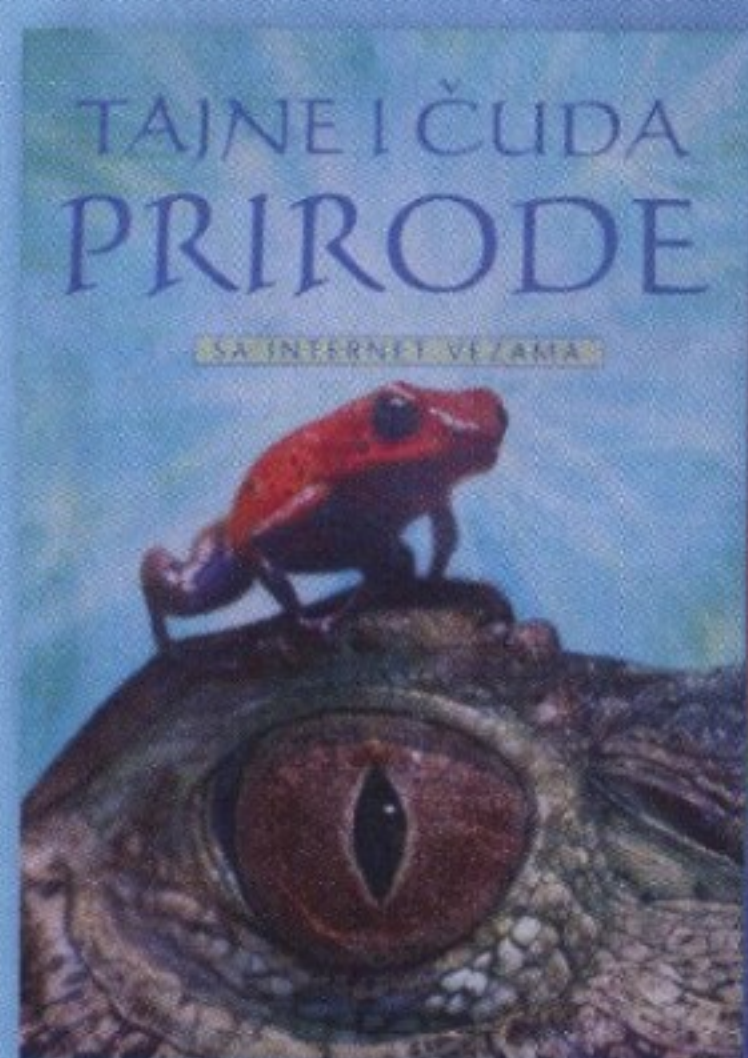
На једном турниру фудбалски клуб је одиграо шест утакмица: две је добио, две је играо нерешено и две изгубио. На овим утакмицама дао је три и примио два гола. Којим резултатом је завршена свака од ових утакмица? ■

РЕШЕЊА НА СТРАНИ 65

— двадесет седам

1305 издата
на попусту
до 40%

Нови Сад

Сремска 7
021 6624433

Ниш

Трг краља Александра 3
018 511428

Косовска Митровица

Владе Ћетковића 1
028 425111

Београд

Облићев венац 5
011 2630763; 2638405

Косовска 45

011 3227088

Краља Милана 19

011 3235409

Вукасовићева 50

011 3594835

Интернет продаја

www.zavod.co.rs

e-mail: prodaja@zavod.co.rs

**ЗАВОД ЗА
УЧБЕНИКЕ**

Кућа знања

ШКОРПИЈА

СЕНКА АНЂЕЛА

НАЦРТАО
МАРИНИ

ПОДПИШАН
ЗАБАВНИК
Број 2999

НАПИСАО
ДЕСБЕРГ

Пошто је постао папа захваљујући лажном чуду, Требалди сеје ужас по улицама Рима. Иако су му монаси-ратници непрестано за петама, Шкорпија се бацио на истрагу о тајанственом поступку у ком је жртва била његова мајка. Тако је открио да је Требалди имао чудну улогу у свему томе. Мада је страствено волео Шкорпијину мајку, чини се да је Требалди учинио све што је било у његовој моћи да она буде погубљена. Зашто? Шкорпија зна да само Требалди може да одговори на то питање. Али како да му се приближи? И како да га натера да најзад каже истину?

Напред, кучко!
Ближимо се твојој
последњој кући!

Господине
монаше, преклињем
те... Учинићу све
што... АХХ!

Тражићемо
од тебе само да умреш,
али тек кад будеш
довољно пропатила због
својих грехова!

НЕ!
МИЛОСТ!

Баш има
среће тај
момак!

Мора да га
много желиш кад тако
скупно плаћаш часак
љубави!

Кад буде погубљен,
врати се код мене! Сигурно
ћу бити јефтинији... а
добићеш више од једног
сата!

ААХХ!

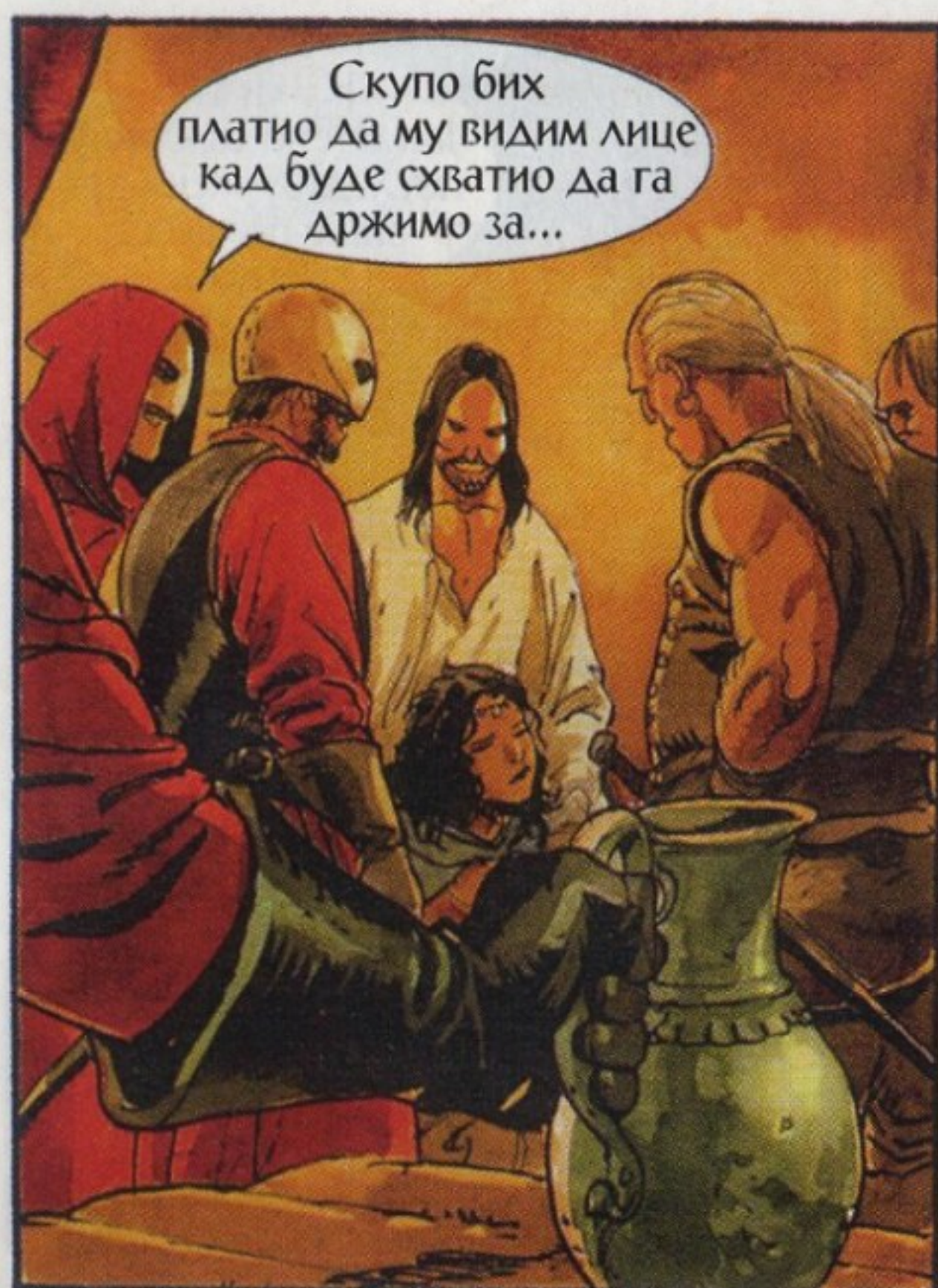
После
дебелог Хусара
ево и циганске
кучке!

Одлично!

Са оваквим
мамцима само треба
чекати да онај
несрећни Шкорпија
упадне у нашу
замку!

Ваша светости,
изгледа да... да је дотични
затвореник неки... неки
Хусар...

ШТА ЧЕКАТЕ?
ТРЧИТЕ ТАМО И
ОДМАХ ИХ
ПОХАПСИТЕ!

Н... не разумете, В... Ваша
светости! Мислим да су већ...
успели да побегну из
затвора!

Фенис!
Дивна моја мала Фенис!
Јеси ли свесна да би те
силовали и мучили да
су те ухватили?

Свако
ко дирне мог
Хусара имаће
посла са мном!

Сачекај да нађемо
собу, па ћеш ти имати
посла са мном!

Било је крајње време да те
извучемо из затвора! Погледај
се! Мора да си изгубио бар
петсто грама!

Знао сам да уз
пријатеље попут вас
увек постоје боља
времена!

А ја вам кажем
да су целом овом
граду потребна
боља времена!

Одмах сам схватила да је та жена на самрти, господару, да само што није изгубила главу!

Шта ти је рекла?

Како бих се сећала њених речи, господару? Прошло је 25 година!

Несрећница није успевала да задржи сузе! Рекла ми је... да је трудна, али да ни по коју цену не сме да донесе то дете на свет!

Јаднице моја, оставио те је, је ли? Сви мушкарци који нам то ураде су ђаволи!

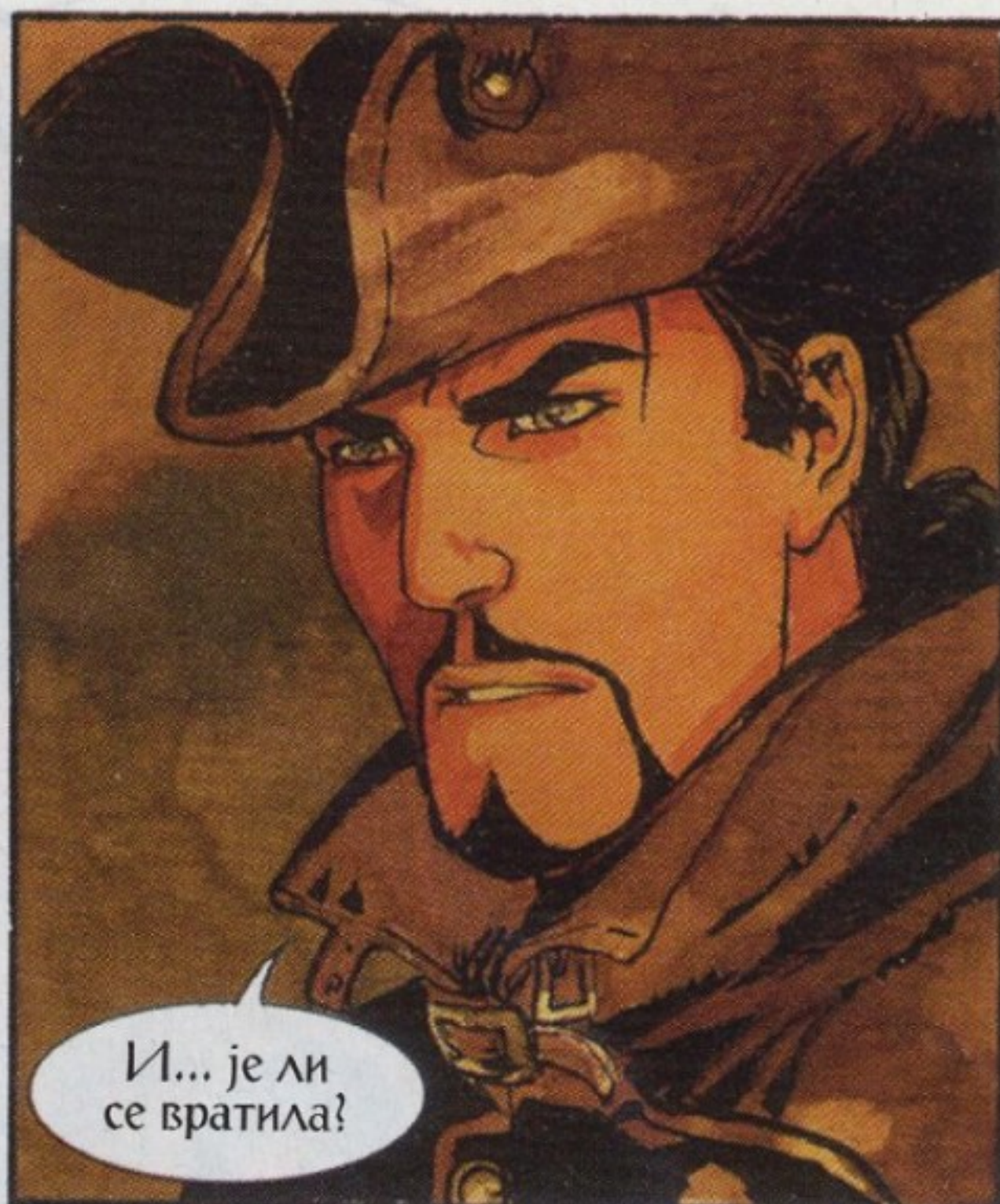
Не можете да замислите шта ми је урадио! Морате да ме ослободите овог злог семена...

Преклињем вас, помозите ми! Не могу да родим ово дете!

Врати се сутра
с новцем! Колико год
будеш успела да сакупиш!
Можда ћу моћи да
припремим оно чему се
надаш!

И... је ли
се вратила?

Сутра ће
твоја радња бити
затворена, пошто
нећеш имати шта
да продајеш!

Ко... ко си ти!
Нико не може да
се меша у моје
ствари...

Дете ће се родити! Нико
не сме да му стане на пут!

АХХ!

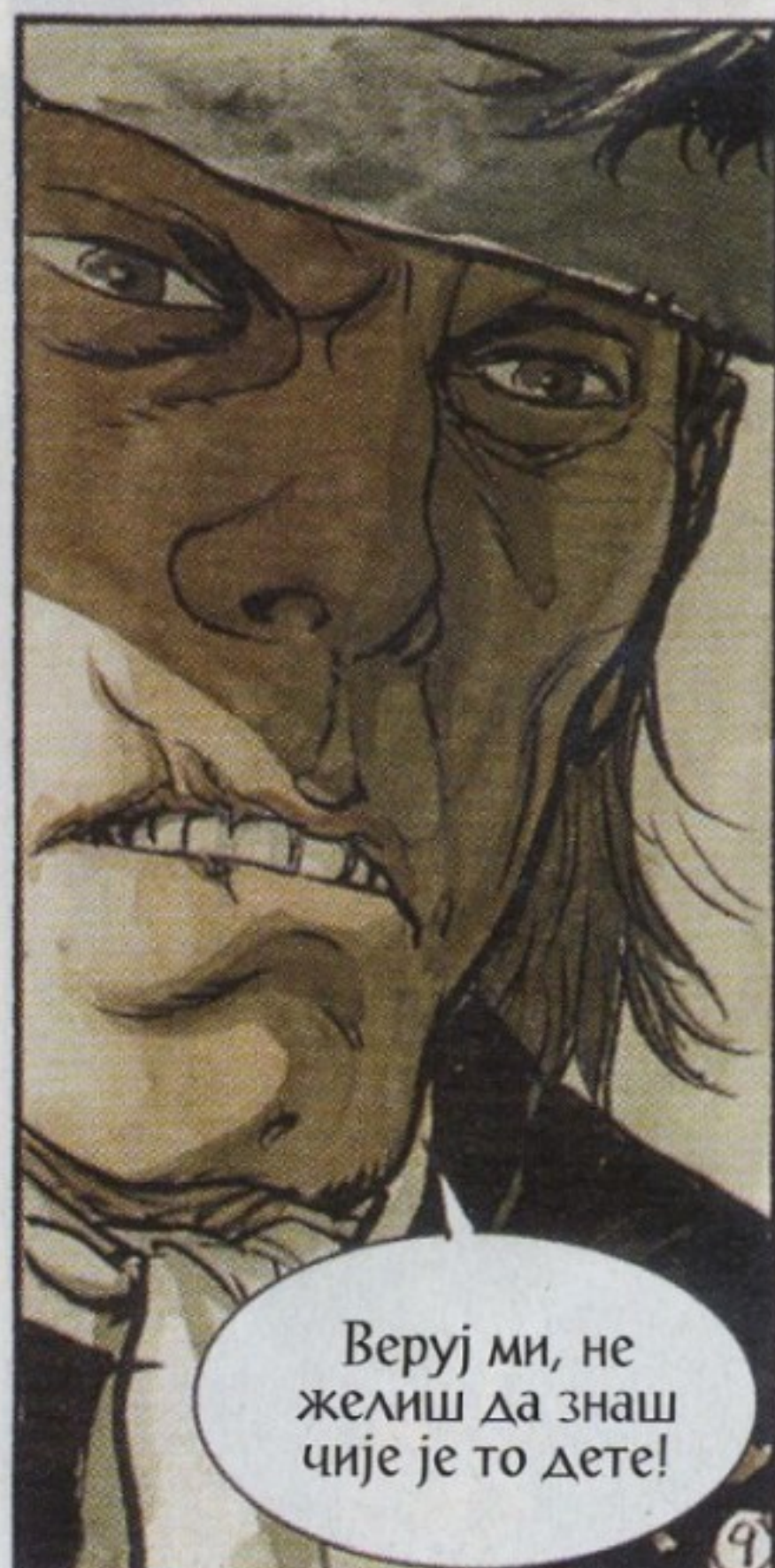

Остављам ти живот!
Остављам ти злато! Неће
бити ничег више! Никад
не покушавај да сазнаш
више!

Тај човек... је ли
био Требалди?

Не!
Никад нисам сазнала
његово име! А не бих ни
хтела, ни за шта на свету!
Жена је била у праву!
Тај човек је заиста био
ђаволов гласник!
А дете...

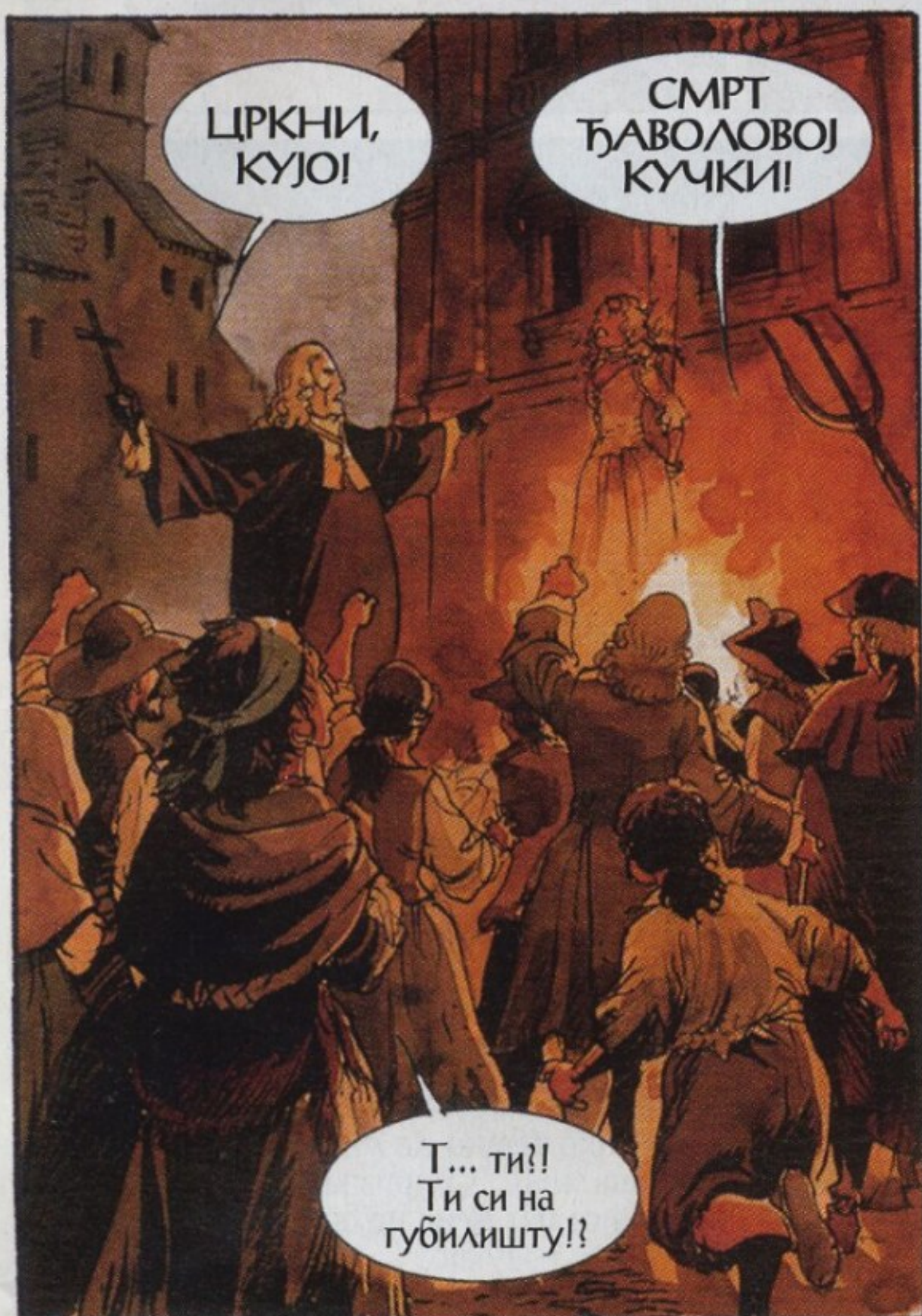
Веруј ми, не
желиш да знаш
чије је то дете!

Дакле, ниси ништа продала тој жени? Јеси ли је поново видела?

Да, касније! Две године касније!

ЦРКНИ, КУЈО!

СМРТ
ЂАВОЛОВОЈ
КУЧКИ!

Т... ти?!
Ти си на губилишту!?

Дете које је спасено... то си био ти, зар не?
Видим ти у очима!

Не знам из ког је мрачног разлога онај човек платио за твој живот... Али плашим се да се без њега ти не би никад родио!

Има некога напољу! Монаси!

Чувај се...
Тај човек је желео
да живиш само
зато што си му
потребан!

Не допусти
му да те нађе! Не верујем
да је добро да такав
човек очекује нешто
од тебе!

Човек с ожиљком,
али без имена, пре
двадесет и пет
година...

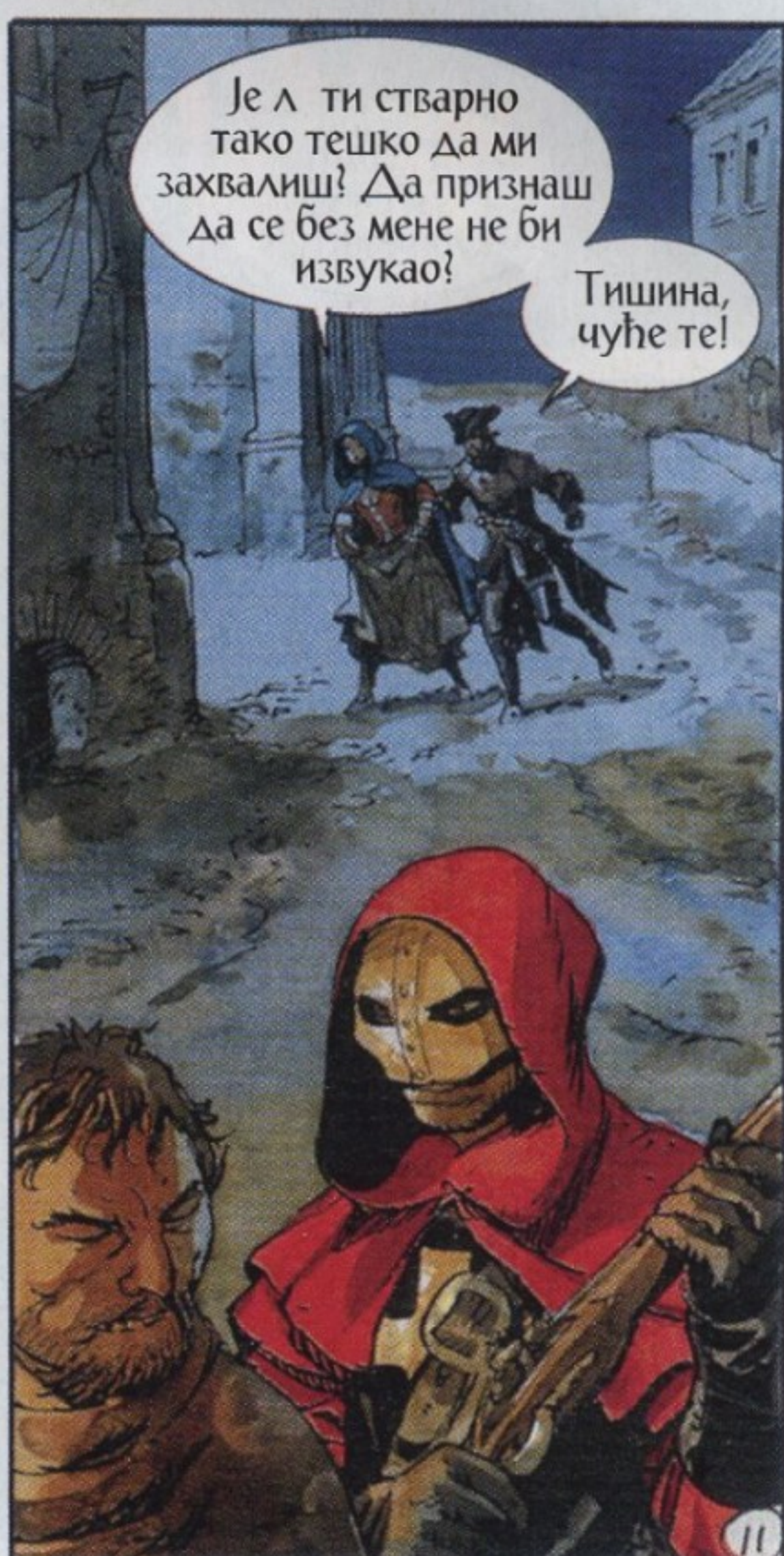
Пази да
га не нађемо на
основу таквих
података!

Узела ти
је новац, али те
није слагала! Ми
се поштујемо као
жене од заната...

Сигуран сам
да се баратањем
смртоносним отровима
по цео дан стварају
добре везе!

Ја сам
те одвела
тамо!

Је л ти стварно
тако тешко да ми
захвалиш? Да признаш
да се без мене не би
извукао?

Тишина,
чуће те!

Наставак у следећем броју

ЛЕЛЕ, ГЕРМАНКА!

Илустровао Растко Ћирић

Један немачки филозоф из Кенигзберга спадао је у КУЛТНА ИМЕНА осамнаестог века. Једног дана, у близину његовог града дошли су геолози који су тражили руду никла. Он је погледао њихове узорке земљишта и бацио их с речима: – НЕМА ТУ НИКЛА! Ускоро је на том месту отворен богат рудник никла, после чега су многи за филозофа рекли да му је УМ ЛЕН И ТАНАК.

Године 1806. Французи су ратовали са Прусима на обали једне реке близу Јене. Требало је спречити Пруссе да пређу реку, али француској војсци то никако није полазило за руком док није дошао врховни командант и командовао артиљерији: – ПАРАБОЛА НА ПОНТОНЕ! После тога Пруси су били поражени. Замољен за мишљење о том ратном походу, велики војсковођа је најпре рекао да је био успешан, али се онда замислио и додао: – А ОПЕТ, БОЛАН, НАПОРАН...

У деветнаестом веку у Француској је било доста чувених сликара, али су били велике свађалице и склони оговарању. Ако бисте ма кога од њих упитали за неког колегу, добијали сте одговоре: – ЕНО, ЛАЖЕ, КРАДЕ... – УДАРА МЕНЕ... – Е, ДА, ГРДЕ ГА... Један од њих, познат као цртач и илустратор, често је звао госте на ручак, али ако би гост затражио неко посебно јело, домаћин би му одговорио: – МОРЕ, ЈЕДИ

ОНО! Само је један познати сликар био сувише ЗАПОСЛЕН да би се бавио таквим детињаријама.

Енглески председник владе, миљеник краљице Викторије, једног дана је с њом разговарао о уметности. На кра-

ске слободе, али је било ПУНО ХРАНЕ.

Главног црначког вођу у Јужноафричкој Републици белци су годинама држали у затвору. Тврдили су да је НАСЛЕДНО МАЛЕН, али је он све издржао, дочекао слобо-

венских и романских земаља, кад је виде, сете се шта су све њихови преци претрпели од Германа, па узвикну: – ЛЕЛЕ, ГЕРМАНКА!

Прва супруга британског престолонаследника била је ПРЕЦИЗНА А ЈАДНА: прецизност је није спасла од погибје у саобраћајној несрећи.

Енглеске љубитеље спорта брине могућност да ЛОНДОН ОСТАРИ – И КРАЈ: то би се спречило, мисле они, ако би чувени португалски фудбалер који је играо у Манчестер јунајтеду, а сада је у Реалу из Мадрида, прешао у неки лондонски тим.

Ви можда питате: А АРМАНДО? Па то се зна: Армандо, првим именом Дијего, више не игра фудбал, постао је тренер ■

Иван Клајн

Уколико сте погодили сва имена која су у овом тексту анаграмирана, можете мирно изаћи на испит из историје новог века

љичино питање какви су његови музички укуси, одговорио је: – БРАНИМ ИДЕАЛНИ ЦЕЗ! Краљица није ништа разумела, пошто цез у то време још није постојао.

Председник грчке владе у време балканских ратова био је СИВОЗЕЛЕН, јер је из солидарности према војницима носио униформу. После Другог светског рата председник је био један КРАСАН МАЛИ, а дошао је и РЕД НА ПАПУ (није папа био председник владе, него се Грк тако презивао).

У Шпанији, још пре генерала Франка, један други генерал заузео је диктатуру, али су ПРИРОДА И ВРЕМЕ одредили да он умре 1930. године.

У Египту је 1952. године краљ збачен с престола, и на власт је дошао један МЕСАР ГЛАДАН ЛЕБА. У Аргентини, тих истих година, тадашњи председник укинуо је грађан-

ду и показао се као велики државник.

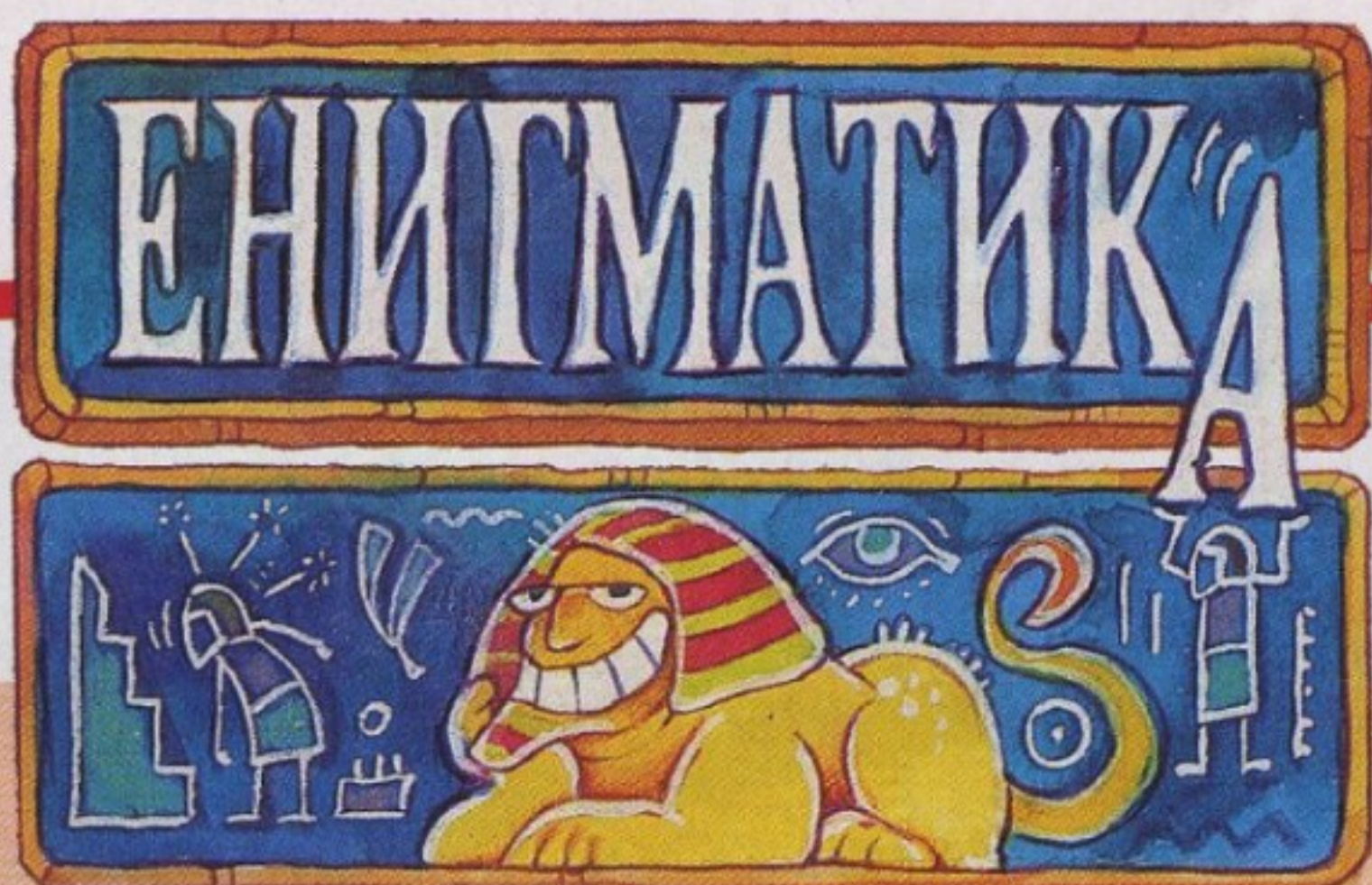
За владара једне мале кнежевине на Азурној обали многи су говорили да није модеран. Други су га бранили, говорећи: АКО НИЈЕ МОДЕРАН, како то да се оженио холивудском звездом?

За једног италијанског председника владе на прелазу из 20. у 21. век говорало се да је ОН ПРОДАО РИМ, али то је била измишљотина политичких противника.

ДАНАС НЕ БИ МАЛО значило да неко пронађе где се крије главни вођа муслиманских терориста. Амерички војници једном су га тражили у планинама Пакистана, али су запали у снежну међаву, после чега је цела чета била ДАНИМА БОЛЕСНА.

Садашња немачка канцеларка није страшна кад се зна ко је раније био на том положају. Ипак, људи из сло-

РЕШЕЊА:
Имануел Кант (3 пута),
Наполеон Бонапарта (2 пута),
Едгар Маре, Едгар Дегла,
Оноре Домје, Пол Сезан,
Бенџамин Дизраели,
Венизелос, Караманлис,
Ландрет, Примо де Ривера, Гамал Абдел Насер, Хуан Перон, Нелсон Мандела, Реније од Монака, Романо Проди, Осма бин Ладен (2 пута),
Ангела Меркел, принцеза Дајана, Кристијано Роналдо, Марадона.

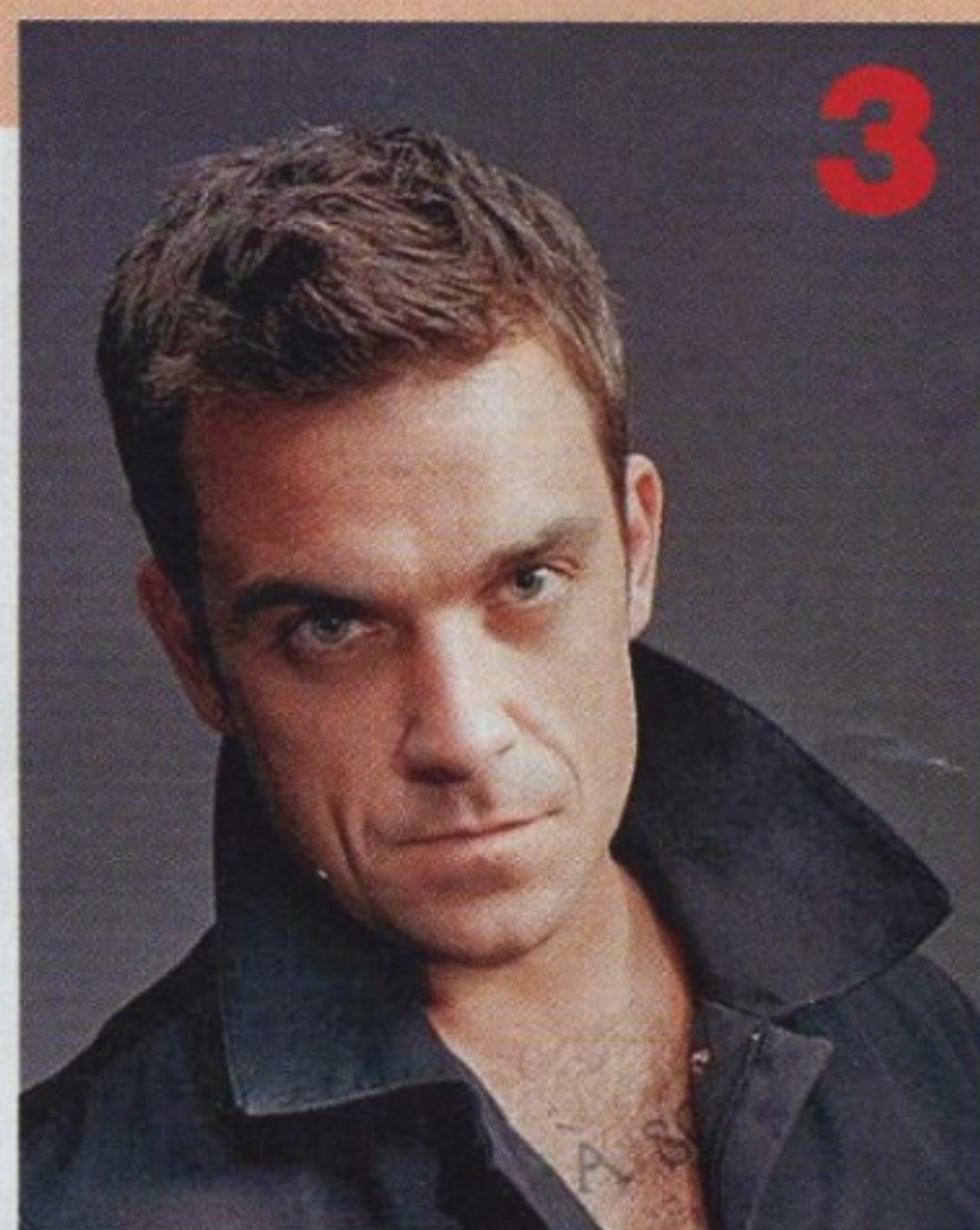
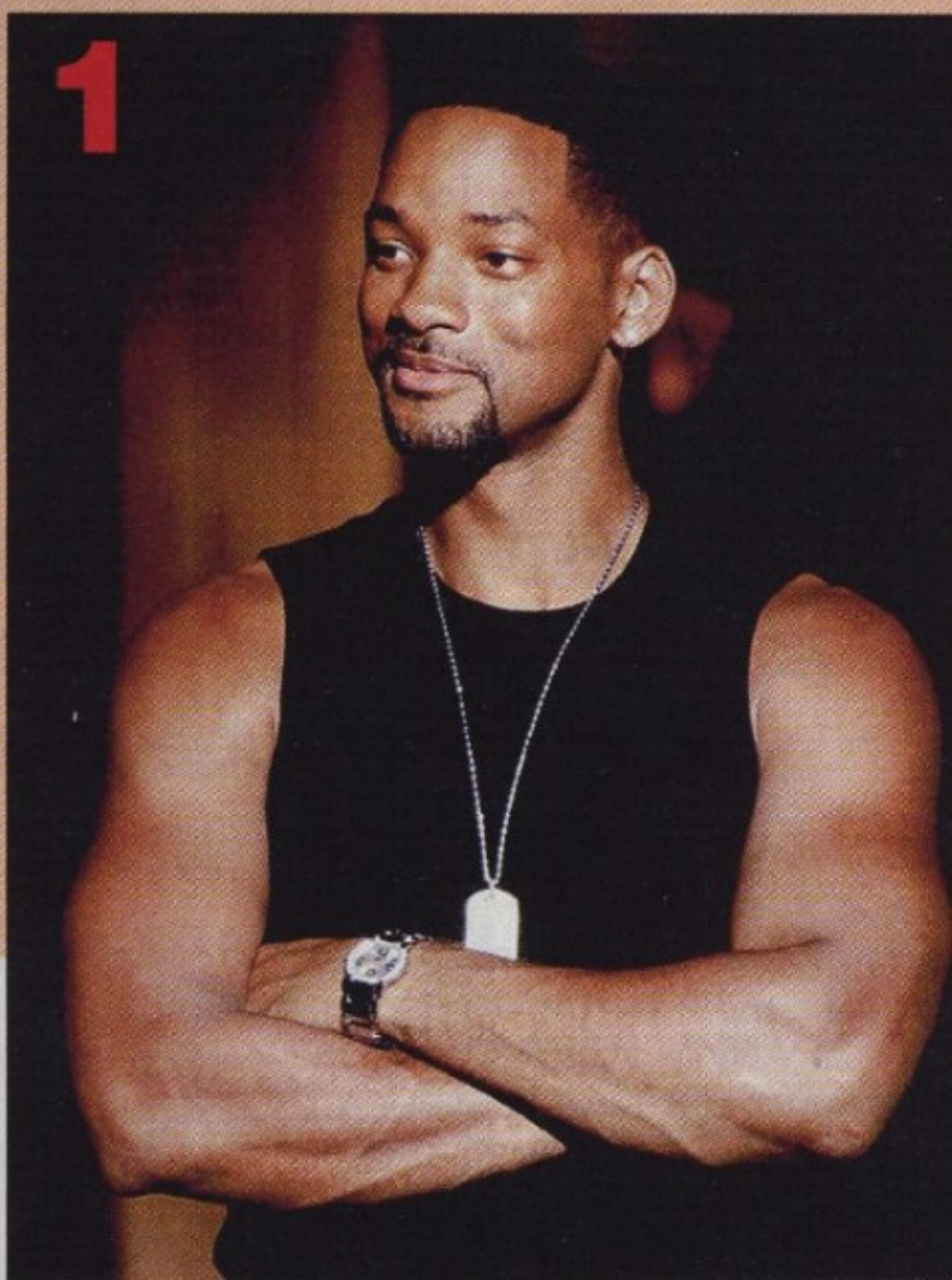

За разлику од обичне беле укрштенице, у „или-или укрштеници” сами морате да откријете који се од два низа описа под одређеним бројем уписују водоравно, а који усправно. Ради лакшег решавања, у лик је уписано једно слово.

ВОДОРАВНО ИЛИ УСПРАВНО: 1. Име и презиме певача са слике (0) – ИЛИ – Име и презиме немачког композитора са слике (0), 2. Име глумице Марковић – Прве државе на тлу Египта (1) – ИЛИ – Прастановник Балкана – Име и презиме америчког глумца са слике (1), 3. Град у Јапану – Име глумице Томпсон (1) – ИЛИ – Бирачко место – Иницијали тенисера Лендла (1), 4. Припадник народа на Кавказу – Врста кита (мн.) (1) – ИЛИ – Прангија – Старо име Ирске (1), 5. Религија (скр.) – Део механике (1) – ИЛИ – Ознака за волумен – Шибље, шипраг – При, до (2), 6. Притока Саве – Одисејево острво (2) – ИЛИ – Ивова шумица (мн.) – Француска глумица Изабел – Ознака за тону (2), 7. Вир, вртлог у реци (мн.) – Пропелер (1) – ИЛИ – Сајам (мн.) – Лична заменица – Ознака за север (2), 8. Прво слово – Ловац на крзнаше у Америци – Шав на чарапи (2) – ИЛИ – Шумска креда – Име редитеља Сколе – Иницијали глумца Начића (2), 9. Иницијали глумице Сретеновић – Врста гаса – Амерички писац, Видал (3) – ИЛИ – Срџба – Лирска песма прожета тужним расположењем (1), 10. Символ нобелијума – Град у Италији – Изотоп кисеоника (2) – ИЛИ – Америчка реч у неком језику (0), 11. Пантомима – Држава у САД (1) – ИЛИ – Име једне од сестара Бронте – Ужас (1), 12. Који се односи на реликте, остатке из давних времена – Марљивост (1) – ИЛИ – Женско име, Станија – Корисник стана (1) ■

ИЛИ-ИЛИ БЕЛА УКРШТЕНИЦА

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1		О										
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

ИСПУЊАЉКА

АЛ, БАР, ВЕР, КИ, МА, МА,
НИ, ПО, РИ, САЈ, ТУ, ЦЕ, ШУН

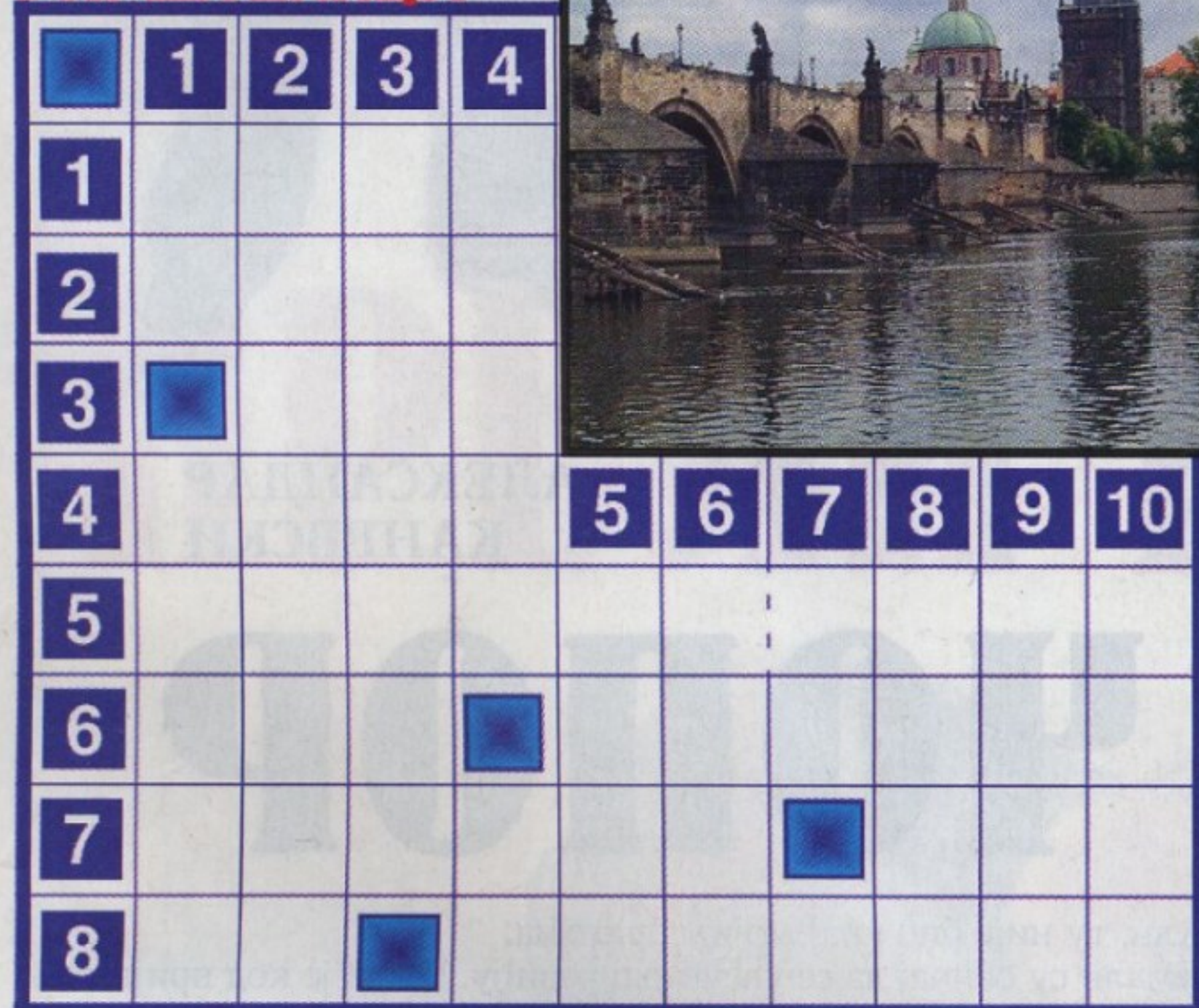
Тражене појмове упишите водоравно у мрежу и у означеним пољима добићете назив композиције композитора са слике, а у пољима с бројевима његово презиме.

1. Обред, церемонија, 2. Дворац код Париза, 3. Стари златници, 4. Бес, поамност, 5. Врста тканине, карифа ■

1	5		6			
2					4	
3	3					
4		2			1	
5						

УКРШТЕНИЦА

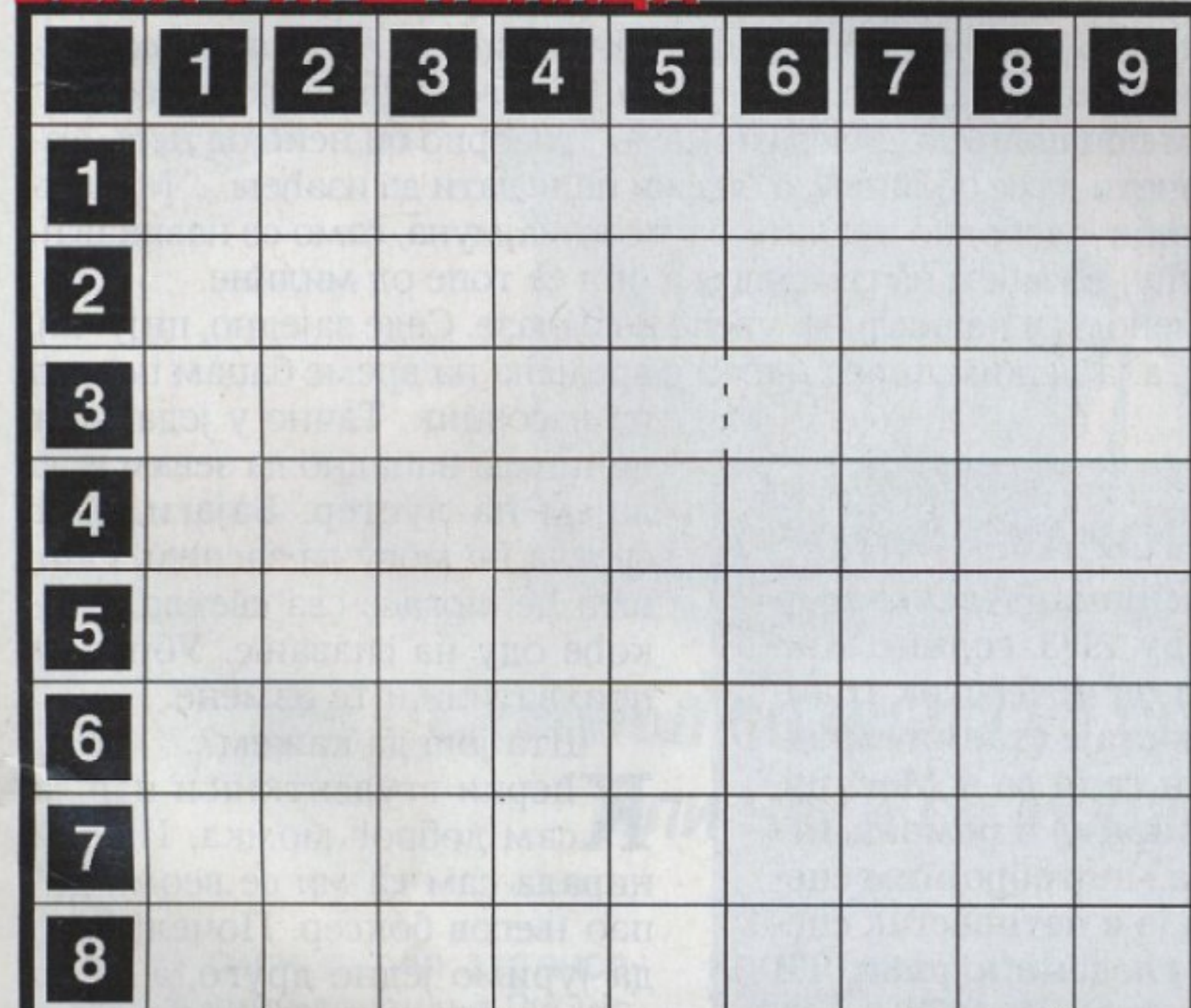

ВОДОРАВНО: 1. Град са слике, 2. Мноштво мехурића, 3. Камен (песн.), 4. Име глумице Спиридоновић, 5. **Мост са слике**, 6. Узвик нестрпљења – **Река са слике**, 7. Припадница европског народа – Позив, дозив, 8. Скраћеница за Орегон – Плата, надокнада ■

УСПРАВНО: 1. Иста слова – Песма Здравка Чолића, 2. Економски пропагандиста, 3. Врста загонетке, 4. Прво име државника Насера – Река у Аустрији, 5. Домаћа животиња, 6. Врста рибарске мреже у облику кесе, 7. Иницијали боксера Тајсона – Ознака за непер, 8. Плодно место у пустињи, 9. Кров на принципу лука, 10. Тигањ ■

РЕШЕЊА НА СТРАНИ 65

БЕЛА УКРШТЕНИЦА

Број црних поља означен је у загради на крају описа.

ВОДОРАВНО: 1. Име аутора слике (0), 2. Град у Немачкој – Северни јелен (1), 3. Назив слике (1), 4. Презиме аутора слике – Име композитора Хачатуријана (1), 5. Знак за узбуну – Стара мера за тежину (1), 6. Аутомобилска ознака за Лесковац – Филмска рола (2), 7. Траг на подлози – Амерички писац, Ирвин (1), 8. Неупотребљаван – Градић у Банату (1) ■

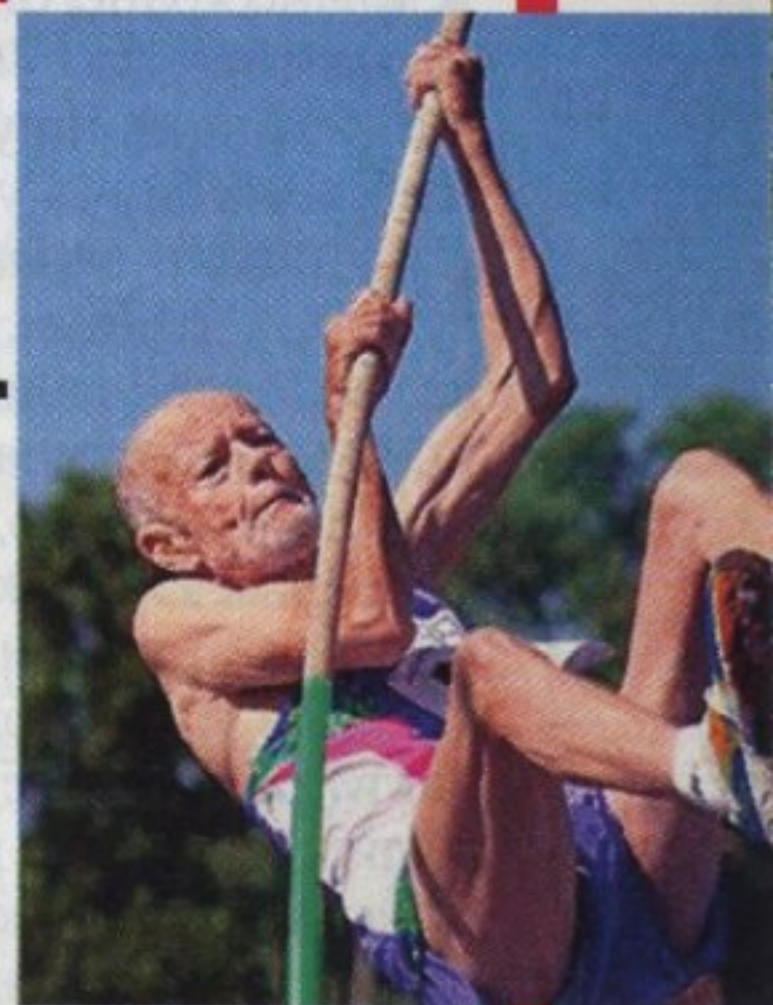
УСПРАВНО: 1. Фудбалски клуб (скр.) – Страна мера за течност (1), 2. Вердијева опера (0), 3. Тропска украсна биљка – Име певача Монтана (1), 4. Аутомобилска ознака за Норвешку – Француска издавачка кућа позната по енциклопедијама (2), 5. Америчка обавештајна агенција – Благо загрејан (1), 6. Име певачице Полак – Орган чула вида (1), 7. Бог ковачког заната у словенској митологији – Ознака за волумен (1), 8. Такмичари у спорту на води (0), 9. Усамљеност – Лична заменица (1) ■

АНАГРАМ

**СТАРИ
ПРВО
СТЕКНЕ...**

све
титуле,
а сад је...

**ЗА ЧИТАЊЕ
И УЖИВАЊЕ**

**АЛЕКСАНДАР
КАНЕВСКИ**

ЈА И МОЈ ЧОПОР

Недавно сам набавила људе, одмах четворо: газду, газдарицу, њихову кћерку и сина. Расни су, имају добар педигре, али недостајао им је предводник, то јест ја. Сада им ја заповедам. Само, немојте мислити да је то лако, људе треба дресирати тако да то не осете, већ да живе у убеђењу како они дресирају тебе.

На самом почетку морала сам се позабавити њиховим екстеријером, скидањем сувишних килограма и учвршћивањем мишићне масе, јер су поред трамваја, тролејбуса и таксија потпуно заборавили да ходају. На чист ваздух одавно нису помишљали па сам почела да их изводим у шетњу. То уопште није било једноставно, опирали су се пошто, као и сви људи, не поседују нагон самоодржања. Управо у томе ми, пси, морамо да им помогнемо.

У седам ујутро почињала сам да лајем, да цвилим и свлачим с њих ћебад. Правила сам се да одмах морам напоље, да више не могу да издржим. А једанпут, да би изгледало што убедљивије, на балкону сам... У реду, у реду, нећемо залазити у детаље. Најважније је да су они почели сваког јутра да шетају са мном, сви по реду, а понекад и заједно. Испрва би ме, чим обавим све што треба, вукли кући, те сам се послужила лукавством – заваравала сам их и одводила све даље и даље од куће. Постепено сам почела да их одвезујем да би могли да шетају по трави и разговарају са суседима које су изводили други пси... На исти начин навикла сам их на вечерње шетње, а онда сам приступила другој фази обуке.

Код њих никада није било куване хране, они никада нису ручали заједно. Једни су се хранили у кафеу, други на послу. У најбољем случају, газдарица ми је куповала саламу или сир па су и они то јели. Схватила сам да тако неће далеко догурати и предузела хитне мере: престала сам да једем сир, саламу и чак конзерве. Правим се да ми се то не свиђа, као, жељна сам костију, мада се у себи потајно облизујем.

Када је газдарица први пут скувала кокош, демонстрирала сам такву радост да су сви готово заплакали, иако, ако ћемо право, не волим кокошије кости. Нама, псима, није препоручљиво да их једемо, јер можемо да се задавимо. Али ја сам их јела ризикујући живот само да они и даље кувају. Затим сам изводила исту представу када су прављене чорбе, гриз и чак пржени купус који, иначе, очима не могу да видим. Тако сам их мало-помало научила да сваки дан једу код куће.

Али, ту није био крај мојим бригама.

Имали су обичај да се увече сви разиђу. Газда је код пријатеља до касно у ноћ играо преферанс, газдарица је одлазила у компилук да мало сплеткари, син би у хаустору певао уз гитару, а кћерка студенткиња стално је ишла на некакве журке. Чопор се растурао на моје очи. Онда сам глумила да сам јако бесна кад неко од њих хоће да изађе. Лајала бих, режала, скакала на врата, хватала их за одећу. Њих је то дирало у срце: „Види како брине за нас!“. па би се скидали и остајали код куће. Почели су да доводе друштво, да се хвале мојим понашањем. „Гледајте само“, говорио би неко од њих, „сада ћу почети да се облачим, а она ми неће дати да изађем...“ Ма, мислим у себи, слободно правите од мене мајмуна, само се навикавајте на кућу, те лајем из све снаге, а они се топе од милине.

Временом су навикли да увече не излазе. Седе заједно, пију чај, причају, а ја лежим поред њих и с времена на време бацам поглед на часовник. Тачно у једанаест почињем нападно да зевам и да лајем на лустер. Бајаги, због светла не могу да заспим. Они, шта ће, погасе сва светла и такође оду на спавање. Убрзо су прихватили и те измене.

Шта још да кажем?

Кћерки студенткињи нашла сам доброг момка. Инсценирала сам да ми се веома допао његов боксер. Почели смо да јуримо једно друго, а за то време они су се зближили. Морам рећи да ми се тај боксер нимало није свиђао. Под један, боја му није нека, под два, јако је нападан, одмах би да се лиже. Али, шта ћу, приметила сам да се његов газда допао мојој студенткињи па сам морала да трпим. Он нам већ неколико месеци долази у кућу, пије с нама чај... Све ми мирише на свадбу.

Сад имам мање брига и више слободног времена. Почела сам да размишљам о својој будућности, о својим кучићима.

Узгред речено, испоставило се да онај боксер и није тако нападан. Уме да буде пажљив, чак је симпатичан. Уосталом, време ће показати... Најважније је што имам сложан и уигран чопор који прати сваки мој покрет и без говора извршава сва наређења. Не бих да се хвалим, али морам рећи: да постоје изложбе газда, моје би сигурно освојиле златну медаљу ■

НАДЗОРНИК ЧОПОРА

Познати и необично плодни руски сатиричар Александар Семјонович Каневски рођен је у Кијеву 1933. године. Као ђак и студент уређује зидне новине, а од педесетих година 20. века ради као новинар и убрзо постаје стални сарадник водећих хумористичких издања и сели се у Москву. Објавио је десетак збирки сатиричних прича и романа, исто толико драмских дела извођених на многобројним сценама бившег Совјетског Савеза. Аутор је и петнаестак сценарија по којима су снимљени веома гледани играни, ТВ и цртани филмови. Постаје познат и омиљен 1978. године кад му је у најутицајнијим листовима у више наврата прештампана прича „Ја и мој чопор“. Средином осамдесетих година у Москви оснива весело позориште „Гротеска“ у ком се играју искључиво његови комади. Године 1990. сели се у Тел Авив, покреће три хумористичка листа и позориште „Какаду“, али убрзо почиње све чешће да се враћа у Русију где га увек чекају милиони читалаца. Од краја деведесетих, како сам каже, две-три недеље годишње борави у Израелу док остало време проводи путујући и наступајући широм своје бескрајне домовине ■

ПУТ ОКО СВЕТА ЗА 99 ДИНАРА СЕВЕРНА КОРЕЈА

РАЗГЛЕДНИЦА С РАЈСКОГ ЈЕЗЕРА

У тренутку кад сателитским снимцима Гугл настоји да, макар из велике даљине, свету омогући да завири у једну од најнеприступачнијих држава на свету, „Забавник“ открива занимљиве појединости о овој земљи

Куда смо се упутили?

У Демократску Републику Северну Кореју која се налази у источном делу Азије, на северном делу Корејског полуострва и заузима површину од 120.540 квадратних километара.

Број становника: 22.000.000

Главни град: Пјонгјанг

Ко је званично на челу

државе? Ким Ил Сунг који је преминуо 1994. године. Он је једини председник државе на свету који и мртав влада. Ким Ил Сунг држи још један рекорд – по дужини владавине од 58 година надмашио је британску краљицу Елизабету II, као и сада већ бившег председника Кубе Фидела Кастра.

Пошто Ким Ил Сунг није више међу живима, ко суштински

влада државом? Ким Џонг Ил, Ким Ил Сунгов син, који је наводно отелотворење духа свога оца, иако ни приближно не ужива углед као „вољени вођа“. Ким Џонг Ил ипак је успео да изгради култ личности, ослањајући се на породично наслеђе, као (над)човек натприродних моћи који, рецимо, успева да управља временом.

Вредност националне валуте?

Севернокорејска валута може се променити само на црном тржишту. За 215 вана добија се отприлике један евро. Не изненађује што амерички долар није пожељан у тим „мењачницама“.

Војни рок? За мушкарце је обавезно служење војног рока најмање шест година.

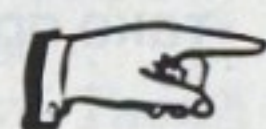
Из државног буџета за војску се издваја? 31,3 одсто свег државног новца.

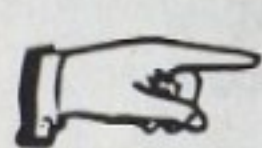
Број Интернет кафеа? Има их веома мало, а и у онима који постоје, посетиоци су под строгим надзором.

Број мобилних телефона и корисника Интернета? У овој земљи с негодовањем се гледа на сваког ко користи мобилни, рачунар или лептоп, чак и кад се ради о странцима. Савет – боље их је оставити код куће.

Туристичке посете: Изузетно су ограничене, а кад странци и добију дозволу да посете Северну Кореју, обавезно

морају да буду у друштву два водича којима је држава издала дозволу да се баве тим послом. Наравно, водичи строго воде рачуна да туристи не виде и не чују било шта што би се косило са званичном државном политиком.

СЛЕТ ЗА ПЕТ

Кад једном годишње Севернокорејци приредe Ариранг игре, врсту слета нама доброг познатог из Титових времена, учесници изведу програм од кога заиста заостаје дах. Игре се одржавају на стадиону у Пјонгјангу за који се верује да је највећи на свету. У слету учествује око сто хиљада војника, студената и деце. Држећи у рукама посебно израђене постере, учесници могу својим телима да створе мноштво различитих, маштовитих „слика“ у славу свих историјских догађаја и достигнућа којима се држава дичи. На „Јутјубу“ и даље круже призори с овог стадиона, кад је у овој земљи Јосипу Брозy био приређен свечани дочек ★

ДОБАР, ЛОШ, КРИМИНАЛАЦ

Иако је Северна Кореја комунистичка држава у којој би требало да постоји бескласно друштво, ствари стоје сасвим другачије. Овде постоји подела на сталеже позната као „таедo“. Положај сваког појединца одређује се сходно оданости владајућој Ким породици. Таедo прави поделу на одане грађане, неодређене и противнике режима.

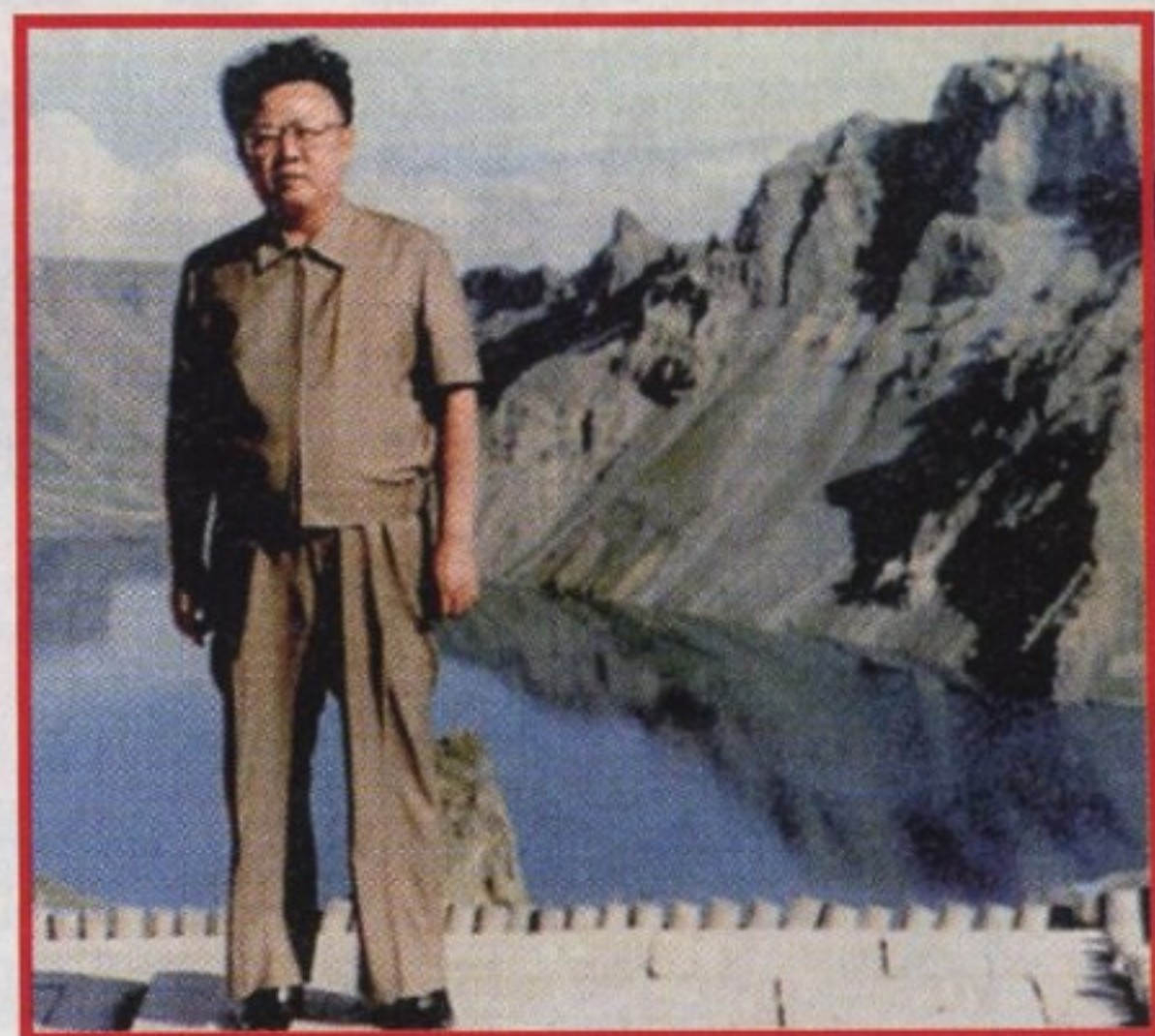
Тешко ономе ко је проглашен за противника режима, његов живот претворен је у прави пакао. Пре свега, лишен је свих права и време мора да проводи у такозваном радном логору, често заједно с читавом својом породицом. Без свих грађанских права може да остане из наизглед сасвим безазлених разлога, само зато што, рецимо, има родбину која живи у Јужној Кореји. Грађани којима је залепљена етикета „неодређених“ званично имају право на основне животне намирнице, али количина хране коју добију толико је мала да једва успевају да преживе, боље речено – гладују. Само одани Севернокорејци живе како-тако пристојно ★

БОЉЕ БИТИ ПИЈАН НЕГО...

Кад би се поставило питање да ли у главном граду Северне Кореје постоји било који производ који без већих тешкоћа може да се набави, одговор би био да се у Пјонгјангу прави доста добро пиво. Ни овог пића није било одувек, тек 2000. године влада је с Великом Британијом склопила уговор и за милион и по евра купила погон за производњу пива из Ашерса (некадашњи Троубриџ). Ова сто седамдесет пет година стара фабрика пажљиво је размонтирана и део по део пренета у предграђе Пјонгјанга где се сада производе две врсте пива: једна носи назив престонице, друга је „тегонганг“. Осим пива, омиљени напитаk у Северној Кореји је и вино од боровнице. Постоји безалкохолно, које подсећа на газирани напитаk, док је оно с алкохолом толико јако да „може коња да убије“ ★

РАЈСКО ЈЕЗЕРО

Предност толике неповерљивости према спољашњем свету у Северној Кореји добро се одразила на готово нетакнуту природу. Једно од места које би свакако требало видети је највиша планина у земљи позната као Пекту или Бегду-сан. Ова „белоглава планина“ налази се на северу земље, на граници с Кином. Бегду-сан је угасио вулкан висок 2744 метра. На самом врху угнездило се језеро Чонџи које је, сасвим оправдано, добило назив „рајско језеро“. Сматра се да је Чонџи једно од најдубљих и најхладнијих планинских језера на свету ★

ДЕЖУРНИ КРИВАЦ

Ма колико људи тешко живели у Северној Кореји, с времена на време, што је сасвим природно, имају потребу да се насмеју и нашале на свој и туђ рачун. У Северној Кореји проглашен је дежурни кривац „одговоран“ за све недаће. Шта год се лоше догодило, нема на пример струје или у продавнице данима не стигне хлеб, Севернокорејци ће, кроз горак смех, рећи: „Криви су Американци“ ★

ПОДЗЕМНО ЧУДО

Уједно смишљен и као атомско склониште, метро у Пјонгјангу сврстава се у најдубље подземне тунеле на свету. Ова подземна железница право је ремек-дело грађевинарства. Станице су од скупогеног мермера, с таваница висе раскошни кристални лустери, зидни цртежи су подсећање на славне дане вољеног вође Ким Ил Сунга и његовог сина. Откако је железница отворена 1973. године, туристима или политичарима који долазе у званичну посету, дозвољено је да уђу само на две станице. Круже гласине да је остатак мреже запуштен и да се више и не користи. Занимљиво је да малобројни посетиоци, који уопште стигну до Пјонгјанга, углавном стичу исти утисак. Пошто је необично да се у возовима обично срећу добро обучени и насмејани људи, многи верују да су то, заправо, глумци чији је задатак да дају лажну слику како у држави влада благостање ★

Демилитаризована зона постављена по средини полуострва

ГРАНИЦА

По завршетку Корејског рата, 1953. године, средином полуострва створена је такозвана демилитаризована зона дугачка више од двеста двадесет километара. Овај појас широк око три километра много је више од границе која Северну дели од Јужне Кореје ★

ЈУРИШНИ ТУНЕЛ

Седамдесетих и осамдесетих година прошлог века Севернокорејци су провели доста времена копајући тунеле испод демилитаризоване зоне, у правцу Јужне Кореје. Верује се да је најдужи, прозван Јуришним, дугачак више од два километра. Власти Јужне Кореје откриле су га 1975. године. Војни стручњаци верују да је тим тунелом, за само сат времена, могло да прође око десет хиљада војника, заједно с војним возилима. Не чуди што су од тог тренутка власти Јужне Кореје на сталном опрезу и двадесет четири сата стражаре настојећи да спрече нову, како су се правдали у Северној Кореји, потрагу за рудником угља. Јуришни тунел може и да се посети, али само из Јужне Кореје ★

рекламирају као најопаснија на свету, што је сасвим разумљиво ако се има на уму да играч лако може да залута и на минска поља ★

ДЕСПЕРАДОСИ

Ма колико невероватно звучало, демилитаризована зона може да се похвали и сталним становницима. То је група некадашњих избеглица из Северне којима су власти Јужне Кореје дале благослов да се ту настане. Они живе у селу Тесонг-донг, које су Американци прозвали Селом слободе. Занимљиво је да грађани Тесонг-донга не само да немају обавезу да служе војску и не плаћају порез, они су знатно богатији од просечних становника који живе на селу у Јужној Кореји. Наравно, свакодневно су изложени пропаганди, односно морају непрекидно да слушају хвалоспеве које власти Северне Кореје пуштају преко јаких звучника, постављених у демилитаризованој зони. Северна Кореја морала је да узврати ударац. На самој граници изградили су насеље и прозвали га Селом мира. У њиховом селу све је веће него у Тесонг-донгу: број становника, зграде, чак и застава која се благо завијори тек ако ветар дува великом снагом. Наравно, многи с правом верују да се ради о пропагандним кулисама и да у Селу мира у ствари нико не живи ★

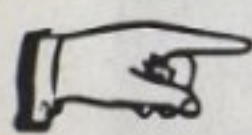
ГОЛФ НА МИНСКИМ ПОЉИМА

Демилитаризована зона је суштински ничија земља на којој се башкаре различите, иначе угрожене врсте птица које не хају што већ деценијама влада сукоб између две подељене Кореје. Туристи који се затекну у Јужној, али и у Северној Кореји имају могућност да посете демилитаризовану зону. У том појасу постоје чак и игралишта за голф која се

ПРЕДСЕДНИК ЗА ВЕЧНОСТ

Кад је 8. јула 1994. године објављено да је умро Ким Ил Сунг, памте се сцене грађана Северне Кореје који леже по улицама Пјонгјанга и неутешно ридају. У земљи је проглашена трогодишња жалост. Иако је на чело државе ступио Ким Џонг Ил, он не може да преузме највиши положај у држави, јер га и даље држи његов отац испод чијег добро очуваног тела пише: „Председник за вечност”

Две године пошто је Јапан освојио Кореју 1910. године, у сиромашној сеоској породици, надомак Пјонгјанга, на свет је дошао Ким Ил Сунг, од раног детињства васпитавањем да за све недаће и немаштину окриви окупатора. Одмалена огорчен, Ким Ил Сунг је у осмом разреду основне школе решио да батали учење и придружио се комунистичкој омладини. Кад је напунио двадесет, већ је стекао углед неустрашивог борца, истакнутог у герилском рату против Јапанаца у Манџурији. Иако није, како је касније о себи створио фаму,

„шишарке претварао у метке, а зрна песка у пиринач”, Ким Ил Сунг заиста је био лудо храбар. Јапанци су чак понудили позамашну своту новца особи која успе живог да га ухвати. Совјетима се допао овај „угледни комуниста од поверења”, увелико слављен у једном делу Кореје. Пред крај Другог светског рата, кад су се Американци и Совјети договорили да Кореју поделе на две државе, Стаљин је здушно подржао идеју да Ким Ил Сунг постане председник Северне Кореје. За првих десет година власти, Ким Ил Сунг је с чуђењем сведочио

како се буџет његове земље све више топи, док прве комшије живе све боље. Није му преостало друго него да се хвали како је у земљи искоренио неписменост и како ће се свим силама борити да поново уједини Кореју. Грађанима је понудио управо оно што су им Јапанци одузели – пркос и понос.

Његова власт обележена је махом празним обећањима. Док је он уживао у раскоши, милиони су умирали од неухрањености, а готово осамдесет одсто становника патило је од разних облика болести

изазваних лошом исхраном. Председник, коме је храна стизала из посебно изграђених стакленика и из увоза, изгубио је везу са стварношћу. И, док су његови поданици патили немајући одговарајућу здравствену заштиту, Ким Ил Сунг је наложио да се изгради болница у којој су стручњаци имали само један задатак: открити начин да се њему продужи живот. Ни то му није било довољно. Године 1980. свог сина је прогласио званичним наследником и тако створио једину државу на свету у којој је установио комунистичку династију. А ко ће једног дана наследити Ким Џонг Ила? Дуго се веровало да ће то бити његов најстарији син мезимац – Ким Џонг Нам, одмила прозван Дебели меда. На његову жалост, иако се отац трудио да му прогледа кроз прсте због обесног понашања, чашу је прелио догађај из 2001. године. Под изговором да је пожелео да посети Дизниленд, Ким Џонг Нам је ухваћен на токијском аеродрому с лажним пасошем.

Јуна ове године, шездесетседмогодишњи Ким Џонг Ил објавио је да ће га ипак наследити његов најмлађи син Ким Џонг Ун. Иако се никад не зна шта је права истина, јер је све у вези са Северном Корејом обавијено велом тајне, добри познаваоци тврде да је Ким Џонг Ил прошле године преживео можда ни удар. Пошто је земља и даље суочена с озбиљним тешкоћама, режим је нечим морао да потхрани понос нације. Зато се, како многи тврде, Северна Кореја бацила на нуклеарни програм и лансирање ракета. Шта се зна о најмлађем сину? Овај двадесетшестогодишњак школовао се у Међународној школи у Берну, Швајцарска, а потом је похађао Војну академију у Пјонгјангу. Одмалена воли кошарку, јапанске цртане филмове, одушевљава га Арнолд Шварценегер у улози Терминатора, дебелишаст је као и његов отац. За разлику од средњег сина, који је на очев ужас сувише „женскаст”, Ким Џонг Ун веома је одлучан и мужеван. Без обзира на све, неће му бити лако као председнику. Једном су Ким Џонг Ила питали: „Како је то бити син једног божанства?” Од тога је горе само бити унук једног божанства ★

www.sk.rs

2921

[illegible]

Priključite se društvu na forumu "Sveta kompjutera" i razmenjujte iskustva, mišljenja i savete.

2922

www.sinalcosrbija.com

2925

ИЗМЕЋУ

Многе животињске врсте изложене су изумирању
а ми тога нисмо ни свесни. Као ни чињенице
да им бројне претње стижу од човека

Оаза птица и оцелота

Природних животињских оаза веома је мало. Задржале су се тек понегде на тлу афричког и јужноамеричког континента. Али, новим и све учесталијим привредним и друштвеним реформама и оне лагано ишчежавају. Међу њима је и Лос Љанос, једно од најзначајнијих природних станишта дивљачи у Венецуели, најсевернијој држави Јужне Америке.

Према одлуци коју је 2003. године донео Национални институт за земљиште Венецуеле, велике површине неискоришћене земље подељене су на приватне поседе додељене безземљашима. На овај начин већ је подељено два-три милиона хектара земље.

Али, Лос Љанос, висораван од тридесет милиона хектара, има јединствен значај за очување равнотеже у природи. Она је не само зона узгоја већине венецуеланских говеда, већ и станиште бројних животињских врста, првенствено разних птица и грабљивица попут јагуара и оцелота, али и неких врста мајмуна. Околна имања ретко кад су на удару дивљих мачака. Преживљавају захваљујући богатом птичјем свету.

Природњаци стога истичу да би растурање земљишта на Лос

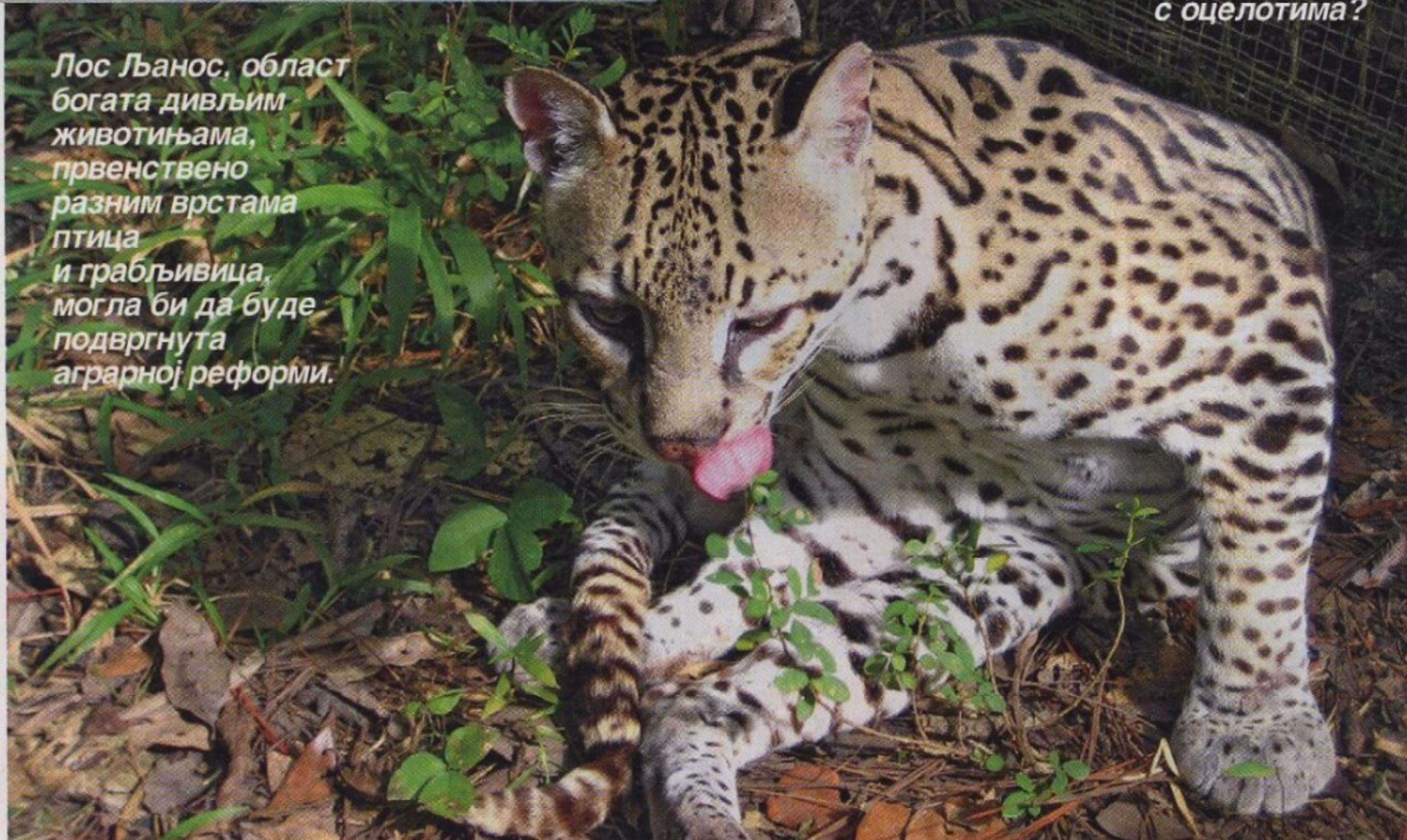
Љаносу имало негативне последице по опстанак дивљег света у овим пределима.

Доктор приматологије Лини Милер, која је проучавала капуцинере у области званој Хато Пинеро, наводи да би уситњавање земље било катастрофално за еко-систем, зато што је великим сисарима потребно стотине, па чак и хиљаде хектара да би преживели.

– Ову земљу треба оставити такву каква је, много је драгоценија од појединачних интереса – наводи докторка Милер. – Она је златни резерват за венецуелански дивљи свет, за његову заштиту и очување ■

Лос Љанос, област богата дивљим животињама, првенствено разним врстама птица и грабљивица, могла би да буде подвргнута аграрној реформи.

Шта ће да се догоди с оцелотима?

Пуж *Meridolum* становник је само једне шуме у западном делу Сиднеја.

Пусти, пужу, рогове!

Међу животињама које су у опасности или изумиру налазе се и неки мекушци. Једна од њих је патуљаста клинаста дагња, мала, жуто-смеђа слатководна дагња из групе Filibranchia. Већину времена проводи закопана у дно потока и река. Некада се могла наћи у петнаест река у источном делу Северне Америке. Сада их је преостало само неколико, а главни кривац је загађење воде разним хемикалијама које се користе у пољопривреди и приликом изградње терена за голф.

И три аустралијска копнена пужа налазе се на листи угрожених врста. Од 1997. године донесени су закони о заштити њихових станишта с надом да ће спречити нестајање. Један од ових пужева може да се нађе само у једној шуми у западном делу Сиднеја. Он се зове *Meridolum*.

И пешчани лоптасти пуж, једна од врста из породице Stylomatophore живи на неколико места у влажним шупљинама пешчаних дина уз обале Велике Британије. Њихов број можда је опао због људи који су уништили станишта да би подигли вишеспратнице и игралишта за голф ■

ОПСТАНКА И НЕСТАНКА

Једно међу сто

Гибон, *Hylobates lar*, најмањи је антропоидни мајмун. И најређи. Породичне групе које вешто крстаре по дрвећу могу да се виде тек понегде у областима недирнуте природе, на југоистоку Азије, Малајском полуострву и на Сундским острвима, од Суматре до Тимора. Невелики мајмун продорног гласа, којим покушава да заплаши непријатеља и тако се одбрани, под заштитом је човека. Група од 110 примерака дугоруког гибона нађена је у шумама на граници Вијетнама и Кине. Бригу о њима води група научника из спасилачког удружења „Fauna & Flora International” којима домаће становништво свесрдно помаже да би сачували природно станиште и спречили изумирање најређе врсте безрепог мајмуна. Када је после седам месеци трудноће једна женка на свет донела младунче, спасилачки тим бучно је прославио срећан догађај. На то се дуго и са зебњом чекало. Принова је једина за сада, али сматра се огромним успехом, а научници се надају да ће их ускоро бити још.

Снимак малог гибона начињен је чим се за то указала прилика. Да ли је мужјак или женка, показаће време. Само женке могу имати прелепо златасто крзно, док су мужјаци обично црни, а то је боја коју оба пола имају на рођењу ■

Због недостатка хране, животињских лешева, буба гробар налази се на листи угрожених врста.

Женка или мужјак? По тамном крзну то не може да се закључи.

Одлазе и непознати

До сада је описано више од 750.000 врста инсеката, а колико их заиста има не знају ни природњаци. Верују, још толико. Ипак, без обзира на то што су толико разноврсни, бројни, ситни и често изван видокруга, утврђено је да многе врсте изумиру. Међу њима су вероватно и неке непознате.

Постоји лептир који живи само у појасу дугачком једанаест километара у пешчаним динама Јуте у Сједињеним Америчким Државама. У породици Lepidoptera има најдуже и најсликовитије име – коралноружичасти тигар-буба пешчаних дина. Преголемо је за његово ситно тело дугачко тек центиметар. Броји још око 1000 јединки. Лепота га је коштала главе. Задивљујућег изгледа и сјајних боја, овај лептир био је прави мамац за сакупљаче.

И врста светлуцавог вилинског коњица, Odonata, која живи у Јужној Африци, има око 1000 јединки. Инсект дугачак 4,5 центиметара остао је без станишта. Обале река уништила су крда стоке која се ту напајају. Америчка буба гробар, Silphidae, највећи је стрвинар у Северној Америци. Али налази се на листи угрожених. Буба која је назив добила јер разграђује лешеве мртвих животиња, ишчезава због недостатка хране. Први корак у покушају спасавања врсте учинили су стручњаци Универзитета у Бостону који су у лабораторијским условима узгајили више десетина афричког гробара и пустили бубе у дивљину америчке државе Масачусетс ■

ПРОЧИТАЈ ПРОСКИТАЈ

Овог пута не гледајте на сат, већ прочитајте шта кажу статистичари. Јер, и мерење времена које трошимо на све оно што нам се догађа у животу заправо је – трошење времена

У ЧЕМУ НАМ ПРОЛАЗИ ЖИВОТ?

Како временски проводимо живот, ако га посматрамо искључиво кроз одреднице окретања казалаки на часовнику? Тако што понајвише спавамо (27 година), једемо (7 година), гледамо телевизију (11 година) и – ето, већ прође више од половине просечног људског века (75 година). А где је тек време које одвајамо за физиолошке потребе (106 дана за мокрење), па око 110 дана за много пријатнију активност каква је вођење љубави.

Нажалост, много драгоценог времена свог јединог живота губимо и на послове које бисмо радије да избегнемо: у саобраћају (7 година), у чекању некаквих редова (500 дана) или плачући (50 дана). Свести животни рачун и није тако тешко: довољно је помножити време које на нешто трошимо дневно, недељно, месечно, годишње: резултати ове рачунице веома су занимљиви.

Време потребно за неку делатност

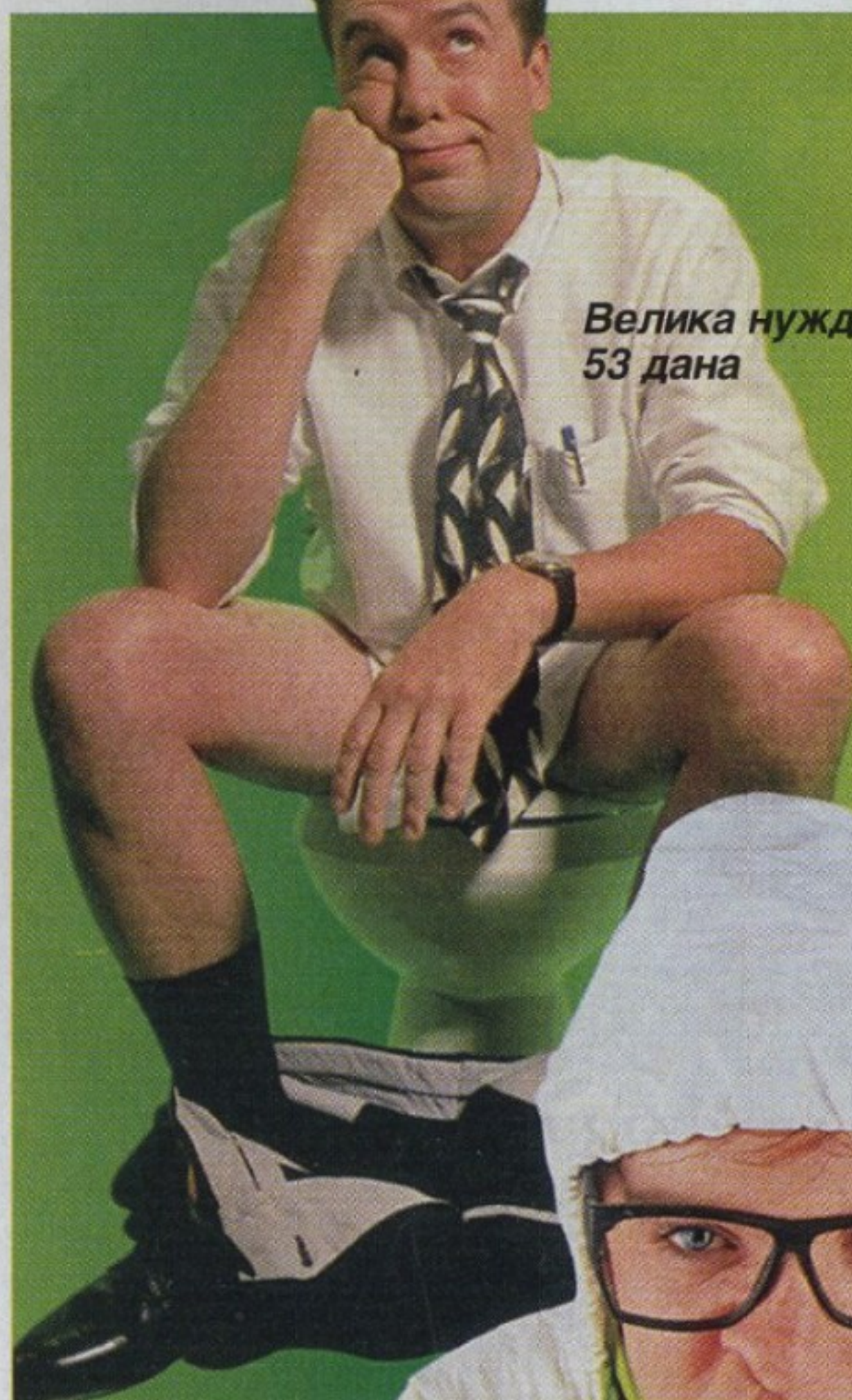
Спавање	27 година
Трептање	23 минута дневно
Једење	6–7 година
Говорење или слушање	2 године
Кретање по граду	3 године
Вођење љубави	110 дана
Стање болести	420 дана
Чекање у редовима	500 дана
Рад, посао	8–9 година
Стајање	30 година
Ходање	16 година
Доживљавање оргазма	16 сати
Имање кијавице	500 дана
Време у саобраћају	7,2 године
Плакање	50 дана
Мокрење	106 дана
Гледање телевизије	11 година
Слушање радија	10 година
Седење за столом	9 година
Телефонирање (жене)	5 година
Чекање неке жене	3 месеца

Улепшавање
(жене)
три године

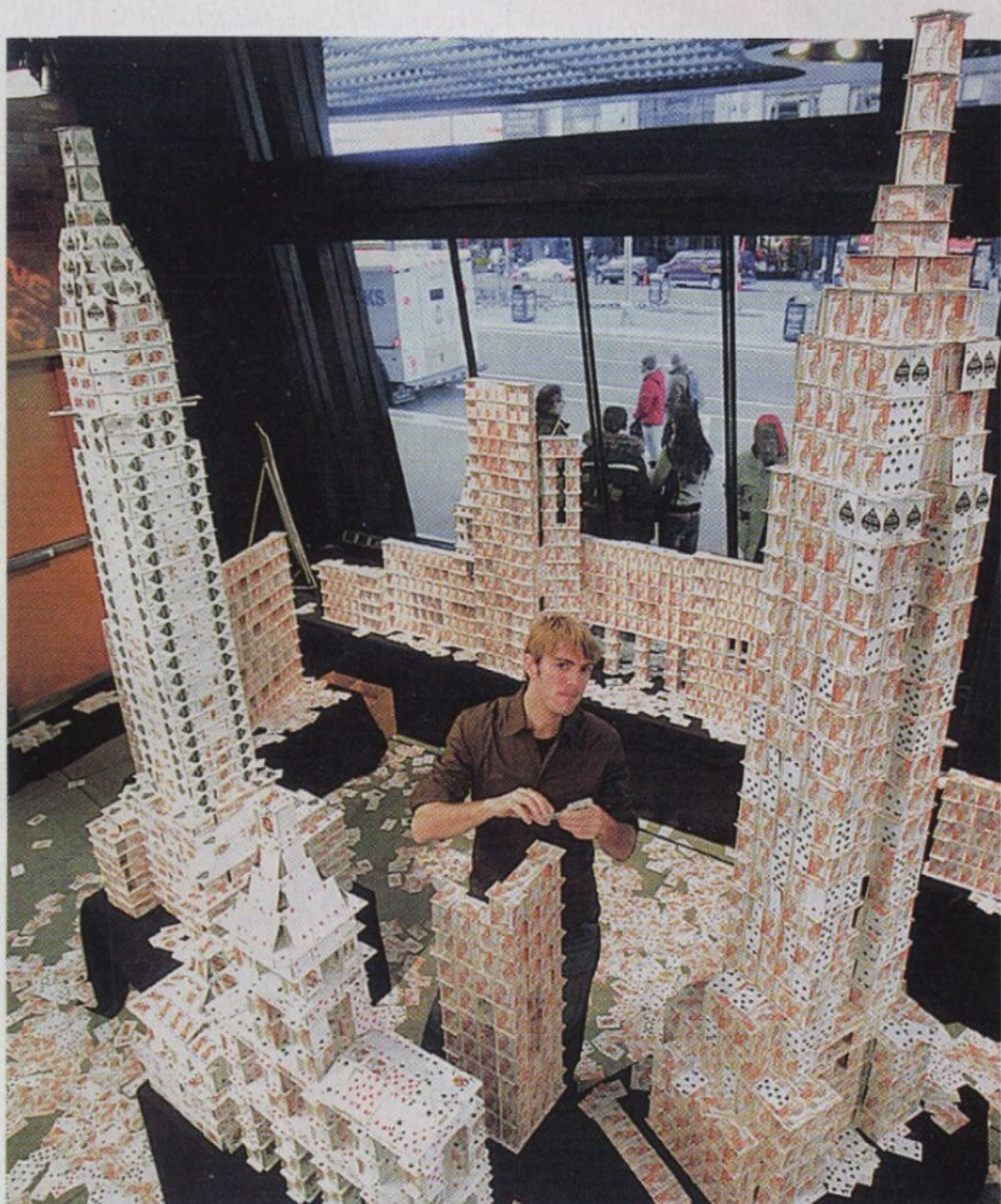
Велика нужда
53 дана

Смејање
с пријатељима
једна година
и 258 дана

Чачкање носа
четири пута
дневно

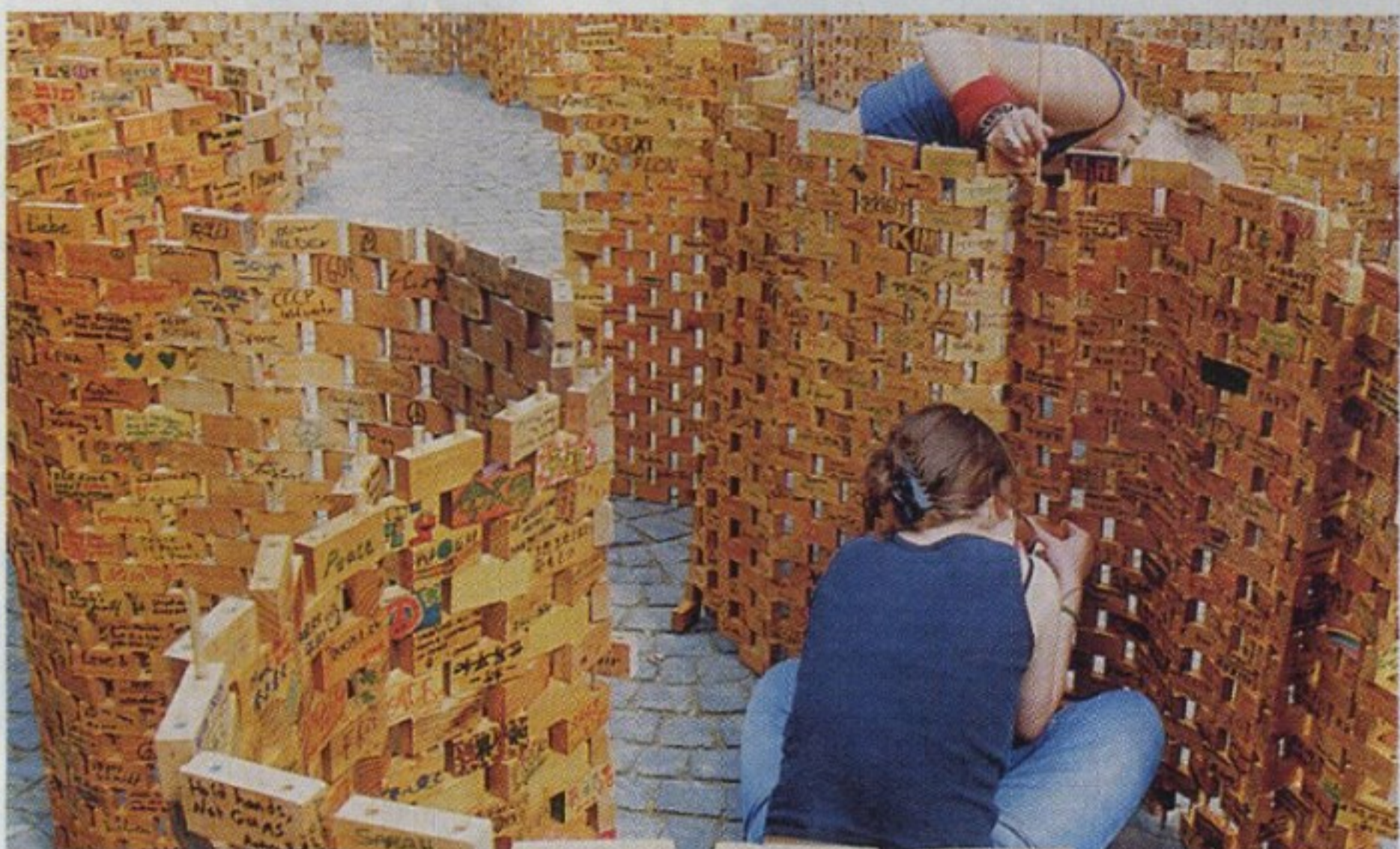

Брајан Берг студирао је архитектуру, али се после извештио да прави нешто веома необично: замкове од карата за играње. Већ је доспео у Гинисову књигу рекорда за израду највише (готово осам метара) и највеће зграде (реплика Пепељугиног замка из Дизниленда), које је направио слажући карте без употребе лепка. На овој слици из 2005. године видите га како у Њујорку прави имитације облакодера користећи 180.000 карата ■

У октобру прошле године у Бечу је направљен највиши торањ од „лего“ коцкица, висок 29,48 метара. За ову грађевину утрошено је 460.000 коцкица. У њиховом склапању учествовало је на стотине деце, али и једна дизалица, која је помагала да се склопљени делови слажу увис. Кула је на крају обезбеђена сајлама да је ветар не би срушио. У нечијој руци на слици види се последњи део, постављен на сам врх ■

НЕОБИЧНЕ РУКОТВОРИНЕ

Одбрамбени зид који видите на слици само је симболичан. Зове се „зид мира“, а направила га је група немачких студената од дрвених цигала исписаних антиратним паролама. Проносећи поруку мира, студенти ове зидове праве у разним градовима, а баш овај са слике уздизао се у Бриселу 2006. године ■

Вајар Дејвид Меч је, напротив, употребио праве цигле да би у Дарлингу, у Великој Британији, направио овај воз. Изградња је трајала 21 недељу, а помагали су му разни стручњаци (архитекте, зидари...) ■

З. М.

СЛИКЕ

И
ПРИЛИКЕ

ЂОРЂА АНДРЕЈЕВИЋА КУНА

У Источном Берлину, у Националној галерији, 29. новембра 1963. године отворена је изложба југословенског уметника Ђорђа Андрејевића Куна. Изложбене су његове слике и графике. Да и на једнима и на другима није био његов потпис, помислило би се да је слике радио један, а графике други уметник. Онима који су га познавали то није било ни чудно ни ново – знали су да су на Куново стваралаштво, а нарочито на теме које су га подстицале, великог утицаја имале историјске околности и идеје којима је био одан.

Била је то Кунова последња изложба. На крају животног круга започетог баш ту, у Берлину, спојила је две различитости истог уметника.

Штампар у тринаестој

Ђорђе је имао годину дана кад су се 1905. године његови родитељи Вељко и Гертруда Кун преселили из Бреслава (сада Вроцлав, Пољска), града у коме се родио, у велики Берлин. Вељко је

ксилографију у Државној штампарији, отишао је у Немачку да усаврши занат, али је тамо упознао Гертруду и – остао. Ђорђе им је био четврто од петоро деце. Вељко је у Берлину постао гравер у једном од најбољих графичких предузећа и тако успео да споји занат и велику наклоност према уметности. Испоставило се да је и једно и друго пренео на Ђорђа.

Уметничку црту у малом Ђорђу први је открио његов берлински учитељ господин Штрајх. Сваке недеље по подне позивао је својој кући даровиту децу из школе и, уз колаче које би им спремила госпођа Штрајх, причао им о великим уметницима и њиховим делима, помагао им у цртању и сликању, или их водио у музеје показујући им лепоту уметности најпознатијих сликара. Деци није било дозвољено да иду у музеј без пратње, али је Ђорђе, нестрпљив да чека учитеља, и жељан знања, успевао да надмудри чуваре. После много година, Кун је рекао да су му ти одласци код учитеља Штрајха и музеји били најлепше успоме не из основне школе.

Пре почетка Првог светског рата Кунови су отишли за Београд. Затим у Крагујевац и Прокупље зато што су Вељка позвали да буде графичар при Врховној команди. Крајем 1916. годи-

Аутопортрет из 1932. године, уље на платну.

Берлин, 1908. године, породица: отац Вељко, мајка Георгина, кћерке Наталија и Радмила, синови Ђорђе, Коста и Андра у мајчином крилу.

био Београђанин, као и његов отац Андреаш, дворски кројач, по коме је породица Вељка Куна свом презимену додала оно Андрејевић. Кад је Вељко изучио

педесет четири

не почиње смирености време за породицу Кун: коначно су се сместили у Београду, у лепом крају код Карађорђевог парка, а Вељко је отворио графичку ра-

**Животни пут
од Берлина, Париза,
Рима, Шпаније,
Билеће, Јајца
до Београда
наш познати
сликар и професор
поплочао
је сликама**

дионицу. Почео је да учи Ђорђа штампарском занату. Испоставило се – у прави час! Наиме, некако баш тада, Вељко је затворен због оптужбе да је карикатурама исмевао познате личности из аустроугарске војске. Посао у радионици преузео је Ђорђе. Било

Ђорђе Андрејевић Кун, из документације „Политике”.

му је тринаест година. Кад је Вељко ослобођен, сарадња оца и сина је настављена. Међутим, ма колико да је Вељку било важно

ПОДНИКНИ
ЗАБАВНИК

31. 7. 2009.

БОЈЕ ДУШЕ

да свој посао и знање пренесе сину, толико је и разумео његову наклоност према усавршавању, а нарочито према уметности. Зато је сина уписао у Другу мушку гимназију, а затим и у Уметничку школу – највишу образовну установу те врсте.

Трагање за собом

Будући сликар (графичар ће се у Куну појавити десетак година касније) први пут се представио јавности на крају школовања, на последњој изложби ђачких радова. Добио је многе похвале. Београдском трговцу Илији Ранкићу, љубитељу уметности и колекционару, посебно се допала његова мртва природа, па је затражио од Ђорђа да му наслика портрет. Током једног од уобичајених разговора за време портретисања, Ранкић је понудио Ђорђу стипендију, новац који ће му омогућити боравак у Италији и усавршавање. Поставио му је један једини услов: да с времена на време наслика копију неког познатог дела и да му је пошаље како би се уверио у Ђорђев напредак.

Ђорђе је прво отишао у Венецију – тамо је учио, сликао, обилазио музеје и галерије – а затим исто то у Фиренци, Милану и Риму. У Италији је провео две године пред платнима великих мајстора ренесансе и барока Микеланђела, Тицијана, Веронезеа, Тинторета... и, ништа чудно, налик на њих и он почи-

„Породица”, слика из 1955. године, уље на платну, супруга Нада, кћерка Мира и Ђорђе.

„Жена у кошуљи” из 1929. године, уље на платну.

ње да слика лепотице и Венере. Међутим, као да га слободне боје његових узора нису занеле па му је палета видно сведенија од њихове. При крају боравка чак се приволео Каравађу, сликару тамних тонова, зато што му одговара однос јачине боје и светлости, однос какав ће касније користити на својим сликама.

Кад је после Италије Ђорђе Андрејевић Кун хтео да настави усавршавање у Паризу, Ранкић му је опет помогао. „Био је то један доброћудан Босанац, средњих година, благе нарави и племенита срца. Није имао деце, а волео је уметност и имао лепу збирку слика. И жена му је била исто тако добра и племенита”, записао је Кун. У Паризу Кун више слика него што копира. Ренесансне и барокне узор из италијанских музеја заменио је савременим уметницима Сезаном, Модилијанијем и бугарским сликарем Паскином, али је и – нашао себе. У Паризу је тада продао своје прве слике које се и да-

нас чувају у приватним збиркама. Наиме, историчари уметности сматрају да је неколико аутопортрета и мртвих природа из те париске године толико добро и даровито насликано да је могуће говорити о Куновом стилу.

Преокрет

Коначан домет овог раздобља Куновог рада показала је његова прва самостална изложба, отворена крајем фебруара 1931. године. Преовладавале су две његове главне теме: мртва природа и аутопортрет. Аутопортрети из друге половине двадесетих година прави су успон Куновог рада. За разлику од ранијих, на којима је Кун више бринуо да постигне физичку сличност између модела, дакле себе, и лика на слици, његови каснији аутопортрети су слободнији и говоре о особинама и расположењу портретисаног сликара. Његове боје сада су разигране, разноврсније и знатно слободније него на раним аутопор-

педесет пет

Аутопортрет из 1951. године, гваш на дрвету.

третима где је користио само два или три тона. На сличан начин одвијала се промена и у сликању мртве природе. Растко Петровић, песник и критичар, написао је да мек свиласти колорит Кунових мртвих природа „даје утисак као да се слика по седефу“.

Те исте године млади Кун (имао је 27 година) на анонимном конкурс за грб града Београда, на коме је учествовало 56 уметника из Југославије, добија прву награду.

Како би се Куново сликарство развијало даље, може само да се наслућује: дошла су друга чија политичка и друштвена времена а с њима и његова за-

интересованост за идеје које га нису само удаљиле од чисте уметности, већ су га нагнале и у борбу против ње. Кун је наста-вио да ради, али та нова дела немају никаквих сличности с претходним. Треба одмах рећи и да је и тај нови Кун био велики уметник.

Дрворез из мапе „Крваво злато“.

Прелом настаје 1934. године кад је одржан светски конгрес писаца у Москви на коме је изречен појам „социјалистички реализам“. Тим појмом је означено да тема уметничког дела треба да буде његов главни чинилац, да теме буду свакодневица радника како би им уметност помогла у борби против класног непријатеља. Најбољи и најпогоднији уметнички медиј за остварење тих захтева била је графика. Ка-

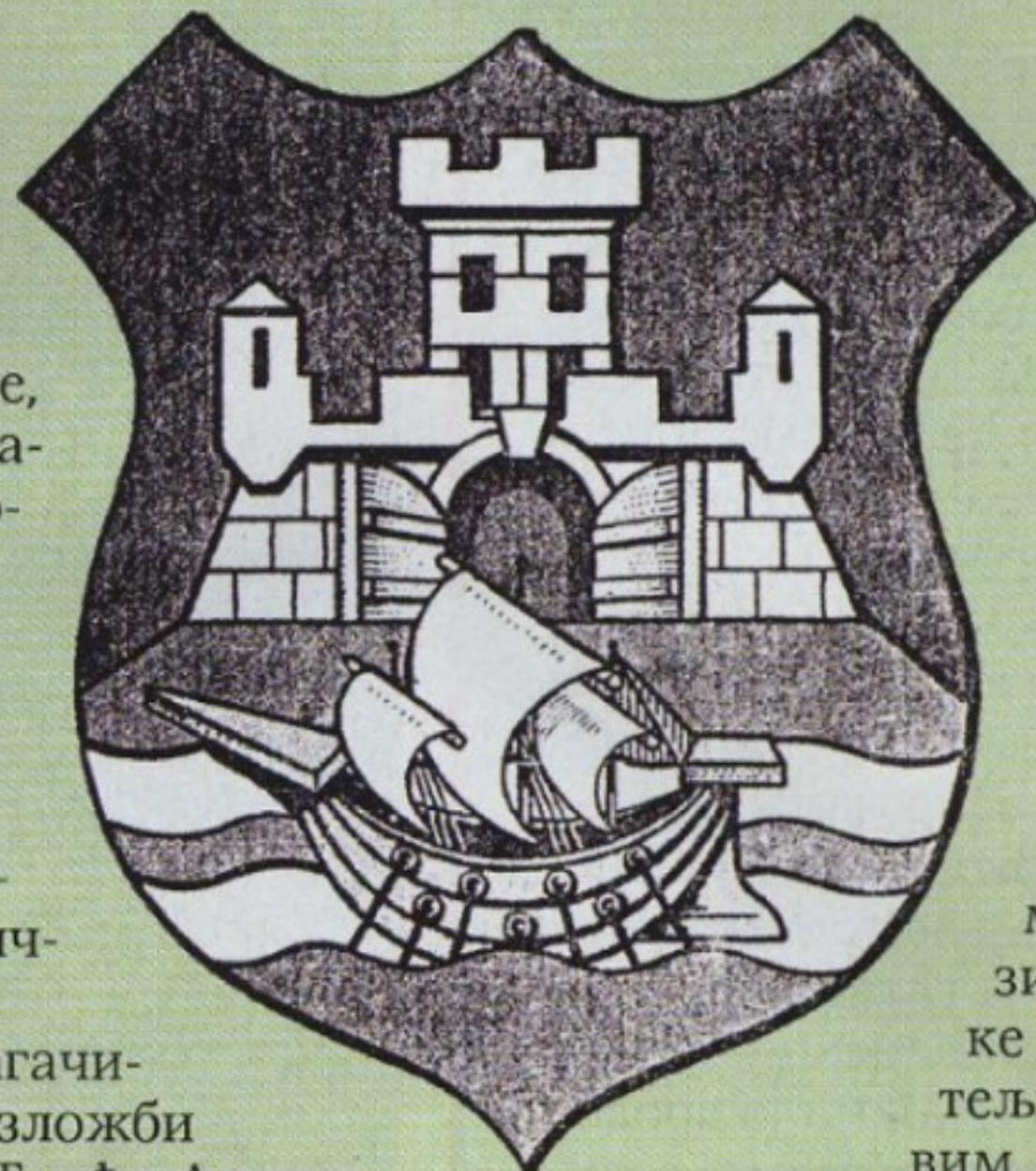
педесет шест

У Уметничкој школи у Београду, 1925. године, Кун је у кругу.

Београд је добио свој грб

Резултат конкурса на израду грба града Београда.

Нацрт грба којим је на конкурс 1931. године Ђорђе Андрејевић Кун добио прву награду.

ко све то изгледа у животу, видело се већ исте те године, на Првој графичкој изложби покренутој с намером да јавност сазна могућности, код нас, занемарене графичке вештине.

„Међу излагачима на овој изложби појавио се и Ђорђе Андрејевић Кун“, написала је Вања Краут, историчарка уметности. „Даровити тридесетогодишњак био је већ познат посетиоцима београдских галерија и културној јавности. Међутим, сасвим недоследно ранијим преокупацијама и сасвим неочекивано, он се на овој изложби јавља с тематиком која се потпуно разликовала од свега што је до тада створио. На овим листовима он је једноставним и бритким језиком црно-белих површина јавно изрекао осуду и протест против неких друштвених појава и смело наговестио своје животно опредељење за нове погледе на живот, за које ће се од те, за њега преломне 1934. године, доследно борити целим својим бићем и својом уметничком поруком.“

Слике из рударске јаме

Кун се укључио у раднички покрет још док је учио штампарски занат, али је тек овом изложбом спојио своја политичка убеђења са стваралаштвом, с намером да уметничком поруком делује борбено на друге. Исти мотив га је одвео у Бор, међу рударе. Живео је с

њима два месеца, силазио у рудничке јаме, спријатељио се с њиховим породицама, слушао њихове животне приче. Резултат је мапа графика „Крваво злато“, изузетно тачна и уверљива прича о мукотрпном рударском живо-

„Црвене рибе“ из 1959. године, темпера на лесониту.

ту. Кун је штампао „Крваво злато“ у Старом Бечеју да би избегао строгу цензуру београдске

ПОДМТИНИ
ЗАБАВНИК

31. 7. 2009.

полиције. Мапа је ипак забрањена али је већ знатан број изнесен из штампарије и растурен међу, углавном, студентском омладином и радницима. Из Шпаније, куда је отишао да се с тамошњим патриотама бори против фашизма, донео је мапу графика „За слободу“. Након изласка из билећког логора, где је био затворен заједно с лево оријентисаним интелектуалцима и комунистима, објављује и тре-

Грб усвојен на Другом заседању АВНОЈ-а у Јајцу 1943. године.

ћу мапу графика. Радећи интензивно на графици не напушта сликарство. Његове слике излагане на изложбама Удружења ликовних уметника имају изразито социјалну тематику: „Мајка“, „Кујна бр. 4“, „Телија“.

У Другом светском рату био је од почетка до краја. После ослобођења објавио је мапу цртежа „Партизани“. Тачном и јасном линијом, свом од јаког убедљивог осећања, испричао је тренутке историје о којима не пише у књигама.

Прве две године ратовања Ђорђе Андрејевић је био у илегалу. Његова дужност била је да израђује печате оригиналних докумената и да их ставља на набављене формуларе. Радио је и на организовању штампарије, на куповини ручних преса... У јуну 1943. године прешао је из Београда на ослобођено подручје, у Јајце, где се налазио Врховни штаб. Добио је задужење да украси унутрашњи део Дома, пошто је у њему требало ускоро да се одржи Друго заседање АВНОЈ-а.

Затим је завршио и цртеж по коме је направљен Орден народног хероја и нацрт за југословенски грб са пет буктиња и датумом Другог заседања АВНОЈ-а. Идуће године, у Дрвару, Кун је у крушковом дрвету урадио и дрворез по цртежу прве поштанске марке нове Југославије, отиснуо је 20 примерака, али почео је десант на Дрвар и кућа у којој је Кун све то припремао изгорела је.

„Мајка“ из 1937. године, уље на платну.

Мало је познато да је током Другог светског рата Кун насликао само једну слику и то насталу у изузетним околностима.

Ослобођење земље доноси нову промену у Куновом раду. Сlike из првих поратних година – „Колона“, „Сведоци ужаса“ и „14. децембар“ – Кун је сматрао својим најбољим радовима.

дина, посетио музеје и удахнуо сликарство виђено за време студија, настају Кунова слободније третирана платна: „Са париског булевара“, „Купари“, „Жена поред стола“, „Млини“, „Народни херој Иван Милутиновић“, „Сељанка са крчагом“.

Ђорђе Андрејевић је умро 1964. године у свом аутомобилу, возећи се на пословни састанак. Кад да му је позлило, стао

„Црква у Ариљу“, 1959. година, темпера на платну.

После кратког службеног боравка у Бечу, Паризу, Хагу, Бриселу (крајем 1949. и почетком 1950. године) кад је несумњиво поново, после тринаест го-

је уз ивичњак на Топчидерском венцу, да не направи неко зло, и мирно сачекао смрт ■

Соња Ђирић

ЕНГЛЕСКИ ЗА СВЕ!

У наредних 36 недеља, у сарадњи с Британским саветом у Србији, објављујемо занимљиве текстове које су написали највећи стручњаци за енглески језик из Велике Британије. Читаћете о различитим занимљивим темама, од „акупунктуре“ до „светске културне баштине“ а у исто време вежбати енглески. Језик је на такозваном средњем нивоу знања и садржи граматичка објашњења, вежбе речника, игре речи, стрип, пошалице као и забавне анегдоте везане за културу Велике Британије.

Ово није само начин да самостално унапредите своје знање енглеског, већ ови текстови могу да се прилагоде и настави као додатан забаван, али и користан садржај за све који уче или предају овај језик. Овим заједничким пројектом, „**Политикин Забавник**“ и **British Council** придружили су Србију осталим земљама Европе које су већ започеле са овом врстом учења енглеског језика, рецимо Италијом, Француском и Словачком.

Али ваше учење не мора и не треба да се заустави на ове две странице! Након читања сваког чланка можете посетити и сајт LearnEnglish (www.learnenglish.org.uk)

где можете наћи многобројне забавне садржаје, интерактивне приче и игрице и још много тога јер је овај обиман сајт намењен свима – од деце, преко родитеља до одраслих којима је енглески потребан за студирање или посао.

British Council је водећа светска организација која се бави културним везама, образовањем и организовањем међународно признатих испита енглеског језика за све узрасте. Можете да посетите сајт Британског савета у Србији на адреси www.britishcouncil.rs и верујемо да ћете уживати у овим текстовима и додатно унапредити своје знање енглеског језика.

Јавите нам шта мислите о овом подухвату.

AMELIA

by Linda Baxter

„Women must try to do things as men have tried. When they fail, their failure must be but a challenge to others.” (Amelia Earhart)

Amelia Earhart was born in 1897, in Kansas, USA. Even as a child she didn't behave in a conventionally 'feminine' way. She climbed trees and hunted rats with her rifle - but she wasn't particularly interested in flying. She saw her first plane when she was 10, and wasn't impressed at all. But she was very interested in newspaper reports about women who were successful in male dominated professions, such as engineering, law and management. She cut them out and kept them. During the First World War she worked as a nursing assistant in a military hospital, and later started to study medicine at university. Then, in 1920, Amelia's life changed. She went to an aviation fair with her father and had a 10-minute flight in a plane. That was it. As

soon as the plane left the ground, Amelia knew that she had to fly.

So Amelia found herself a female flying teacher and started to learn to fly. She took all sorts of odd jobs to pay for the lessons, and also saved and borrowed enough money to buy a second hand plane. It was bright yellow and she called it 'Canary'. In 1922 she took 'Canary' up to a height of 14,000 feet, breaking the women's altitude record.

In 1928, Amelia was working as a social worker in Boston when she received an amazing phone call inviting her to join pilot Wilmer Stultz on a flight across the Atlantic. The man who organised the flight was the American publisher, George Putnam. Amelia's official title was 'commander' but she

herself said that she was just a passenger. But she was still the first woman passenger to fly across the Atlantic. She became famous, wrote a book about the crossing (called '20 Hours, 40 minutes') and travelled around the country giving lectures. George Putnam was like a manager to her, and she eventually married him in 1931.

Then, in 1932, Amelia flew solo across the Atlantic, something that only one person, Lindbergh, had ever done before. Because of bad weather, she was forced to land in the middle of a field in Ireland, frightening the cows. She broke several records with this flight: the first woman to make the solo crossing, the only person to make the crossing twice, the longest non-stop distance for a woman and the shortest time for the flight.

Now she was really famous. She was given the Distinguished Flying Cross (another first for a woman), wrote another book, and continued to lecture. She also designed a flying suit for women, and went on to design other clothes for women who led active lives.

Amelia continued to break all sorts of aviation records over the next few years. But not everyone was comfortable with the idea of a woman living the kind of life that Amelia led. One newspaper article about her finished with the question "But can she bake a cake?"

When she was nearly 40, Amelia decided that she was ready for a final challenge - to be the first woman to fly around the world. Her first attempt was unsuccessful (the plane was damaged) but she tried again in June 1937, with her navigator,

Илюстровала Ива Ћирић

EARHART

Vocabulary.

5 words/phrases from the text:

- aviation: designing, making and flying aircraft
- flight: a journey made in an aircraft
- altitude: how high something is above the sea
- record-breaking: bigger, better or longer than before
- land: to come down from the air onto the ground

Exercise one.

Vocabulary gap fill. Now use the 5 words/phrases to fill the gaps in the sentences below:

Stefan Banic will be remembered in the history of as the inventor of the first modern parachute
The from London to Bratislava takes just over two hours
We will be travelling at an of 9,000 metres.
We ask that all passengers fasten their seatbelts as we expect to in about ten minutes.
Ivan Bella became a pilot in 1999 by being the first Slovak to go into space.

Exercise two.

Comprehension: multiple choice. For each question choose the best answers.

1. What was Amelia interested in as a child?

- a) engineering
- b) successful women
- c) planes

2. Amelia's life change when she

- a) was working in a hospital
- b) was studying at university
- c) first flew in a plane

3. Who piloted the plane that crossed the Atlantic in 1928?

- a) George Putnam
- b) Wilmer Stultz
- c) Amelia Earhart

4. What was important about Amelia's solo Atlantic crossing of 1932

- a) She landed in Ireland
- b) She was the first person to do it
- c) She was the first woman to do it

5. What happened in 1937?

- a) Amelia disappeared
- b) Amelia flew around the world
- c) Amelia's plane crashed on Howland Island

Fred Noonan. She had decided that this was going to be her last long distance 'record breaking' flight.

Everything went smoothly and they landed in New Guinea in July. The next stage was from New Guinea to Howland Island, a tiny spot of land in the Pacific Ocean. But in mid flight the plane, navigator and pilot simply disappeared in the bad weather

A rescue search was started immediately but nothing was found. The United States government spent \$4 million looking for Amelia, which makes it the most expensive air and sea search in history. A lighthouse was built on

Howland Island in her memory.

Amelia always knew that what she did was dangerous and that every flight could be her last. She left a letter for her husband saying that she knew the dangers, but she wanted to do what she did. People today are still speculating about what might have happened to Amelia and Fred Noonan. There are even theories that they might have landed on an unknown island and lived for many more years. Whatever happened, Amelia Earhart is remembered as a brave pioneer for both aviation and for women.

Word search

L	Q	E	D	U	T	I	T	L	A	Y	F
F	N	D	N	S	U	O	M	A	F	L	Y
G	L	P	B	O	R	O	X	C	I	A	Y
E	Z	Y	U	W	Z	I	L	G	B	I	Y
P	V	X	I	Z	Z	K	H	O	H	Y	K
J	B	W	I	N	E	T	H	U	S	B	R
S	U	O	R	E	G	N	A	D	U	O	Q
D	R	O	C	E	R	R	A	Q	R	P	L
L	L	E	K	B	Y	Q	T	R	X	I	O
N	V	C	B	R	A	V	E	V	Q	L	X
Q	I	A	H	A	V	I	A	T	I	O	N
W	P	D	O	J	U	B	N	K	Q	T	M

See if you can find these words in the grid. They can be horizontal, vertical, diagonal and backwards.

AL_I_UDE

P_L_T

F_IG_T

DA_GE_OU_

AVIAT_O_

R_CO_D

FL_IN_

FA_OU_

BRAVE

S_L_

LearnEnglish

www.britishcouncil.org/learnenglish

Joke teacher

Question: Why wouldn't the lion talk to the wild pig?

Answer: Because it was a boar. This English joke works because the word boar sounds the same as the word bore. Words that sound the same but have different meanings (and often different spellings) are known as homophones. In this next joke, can you work out which words are homophones and what the different meanings are?

Question: What parts of a river can be eaten?

Answer: The sauce and the currants.

ANSWERS

Vocabulary
1 aviation
2 flight
3 altitude
4 land
5 record-breaking

Comprehension
1 b
2 c
3 b
4 c
5 a

ДУГО ТО

Мој баштован

Husqvarna Automower 260 ACX

Ево најзад савршене косилице за траву. Настала је у кући „Husqvarna” и названа је Automower 260 ACX. Реч је о роботизованом бежичном уређају који се једноставно програмира да би сам, без икакве помоћи, брзо и уредно покосио површину од чак 6000 квадратних метара пре него што му се истроши батеријско напајање.

Догоди ли се да Automower 260 ACX загне за корен, наиђе на неки заборављени предмет наред дворишта или било какву препреку, послаће SMS власнику, а ако неко покуша да украде ову косилицу, огласиће се аларм.

Цена косилице 260 ACX износи око **3500 евра**.

Детаљније је приказана на адреси:

www.steamandmoorland.com

Старински радио

Monitor Audio AirStream 10

„Monitor Audio”, британски произвођач добрих звучника, овог лета има нов производ на тржишту, радио-апарат AirStream 10.

Изглед му је старински, употпуњен облогом од алуминијума и дрвеног фурнира, а технологија, наравно, дигитална. Тако AirStream 10 има могућност пријема

око 15.000 Интернет радио-станица, али исто тако и DAB и доброг старог FM радио-звуча. Наравно, на овај уређај може да се прикључи и слуша и музика с рачунара и MP3 плејера.

Продаје се по цени од око **300 евра**.

Много више о осталим одликама овог радио-апарата може да се сазна на адреси:

www.monitoraudio.co.uk

Музикални гремлин

Singing Gizmo

Филм „Гремлини” о малим ушатим чудовиштима која уништавају све пред собом и гремлину добрици по имену Могвај већ двадесет пет година буди исту пажњу. А сада је направљена и плишана играчка Могвај за забаву деце и одраслих.

Висине око 20 центиметара, а ширине главе с ушима 28 центиметара, мали гремлин игра и пева. Чини то веома симпатично и весело чим се укључи батерија.

Ова играчка може да се купи поузећем по цени од непуних **20 евра** уз плаћање поштарине.

Подсећање на Могваја оживљава адреса:

www.thinkgeek.com

Светлуцава жаба

Knog Frog

Knog Frog изгледа попут жабе од желатина, а у ствари је необична светиљка за јасно обележавање бицикла или пешака на путу. Замисао је Хјуа Дејвидсона и Малколма Мекејна. С телом од силицијума у које су уграђена микро LED светла, Knog Frog светли или трепери с видљивошћу од 600 метара у трајању од 160 сати. Тешка је свега дванаест грама и једноставно се закачи на управљач бицикла, ранац или се стави око прста.

Производи се у дванаест боја и продаје по цени од **8,5 евра.**

Knog Frog може да се разгледа на адреси: www.cyclesuk.com

NOVO! NOVO!

Najbrži Internet

042-420-421

korisničko ime:

zabavnik

šifra:

zabavnik

Facebook, Google,
Youtube, cekaju na vas!

placanje preko telefonskog racuna,
cene od SAMO 1.5 din po minuti!

Мало а сигурно складиште

Leyio

Не већи од кутије шибица, Leyio није ништа друго до мали, преносни бежични уређај за складиштење разних потребних података.

USB прикључком на Leyio могу да се пренесу и ускладиште слике, видео-записи, музика и документа до 16 гигабајта меморије. Ипак, садржај кутијице која стаје у сваки џеп није доступан сваком. Сензор на предњој страни уређаја препознаће отисак прста власника и само њему отвара приступ.

Leyio се налази у продаји по цени од око **200 евра.**

Опширније је, речју и сликом, приказан на адреси:

www.leyio.com

Вожња бицикла

RealRyder

RealRyder је собни бицикл, али се много разликује од свих досад направљених за одржавање кондиције у затвореном простору.

Ослоњен на шину, RealRyder омогућава опуштenu вожњу у месту на потпуно учвршћеном бициклу, али има и могућност искривљења за 18 степени па „бициклиста” мора да одржава равнотежу окрећући педале, баш као код вожње у природи. Уживање је употпуњено и простором за боцу за воду и даљинским управљачем за телевизор. Дакле, вежбање, освежавање и праћење програма.

За овај собни бицикл треба одвојити око **3000 евра.**

Адреса: www.realryder.com откриће и остале чари вожње бицикла у соби ■

С. Делибашић

ИСПРИЧАХ СЕ САМ СА СОБОМ!

Молим те ми реци да ли је нормално кад човек прича сам са собом, што се мени понекад догоди кад сам страшно љута или кад хоћу да пукнем од беса. Знам да то ради моја бака, али она има више од седамдесет, а ја ћу ове јесени да напуним тек петнаест година.

ЈЕЛЕНА
Београд

Кад неко прича сам са собом, обично се мисли да има неке озбиљне психичке тегобе или да је већ у позним годинама, што не одговара потпуно истини. Ова особина није страна ни младом ни нешто старијем свету и у психологији се означава као „личан разговор“. Стручњаци који се баве људским душама нуде сасвим прихватљиво објашњење. Наиме, кад се човек нађе у веома стресним околностима, кад треба да реши неке недоумице које га муче или цепти од беса, није неуобичајено да, можда некад и несвестан да то чини, пређе на озбиљан разговор са собом. У најранијем детињству, кад малишани своје мисли тек почињу да претачу у речи, откривајући њихово дејство и на њих саме, као и на околину, чест је приказ видети дете које говори наглас. Око четврте године дечаки и девојчице полако науче да тај јавни „разговор“ претворе у унутрашњи. Међутим, многим се и даље догађа да им тај унутрашњи разговор поново, као некад, прерасте у гласно одмеравање снага самог себе са самим собом. То је честа појава, на пример, међу возачима који су сами. Треба их само видети како наглас богораде и расправљају с другим возачима, све седећи сами у колима ■

МНОГО
СИ СЕ ТИ
РАСПРИЧАЛА!

ЕО НО НТ
!АЛАМЧАВА!

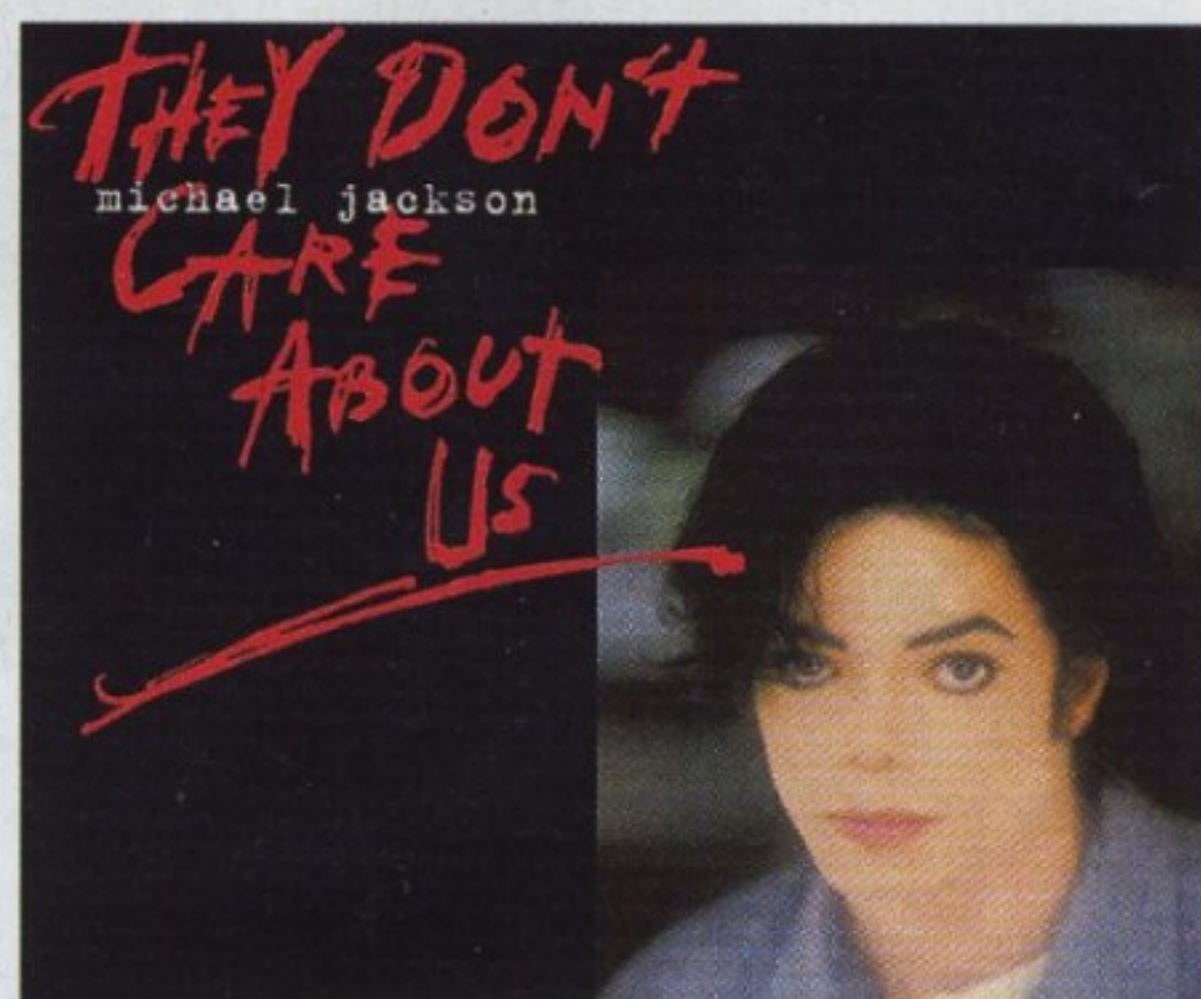
Илустровао
Добросав
Боб
Живковић

РЕЧИ МАЈКЛА ЏЕКСОНА

Ти си један од најзанимљивијих часописа које сам читала. Све моје похвале иду теби. Али, имам и једну молбу. Можете ли да објавите текст песме „They Don't Care About Us“ Мајкла Џексона? Унапред захвална

МАША ВАЦЕВ

They Don't Care About Us

Skin head, dead head
Everybody gone bad.
Situation, aggravation
Everybody allegation.
In the suite, on the news
Everybody dog food
Bang bang, shot dead
Everybody's gone mad...

All I wanna say is that
They don't really care about us...
All I wanna say is that
They don't really care about us...

Beat me, hate me
You can never break me.
Will me, thrill me
You can never kill me.
Jew me, sue me
Everybody do me.
Kick me, kike me
Don't you black or white me.

Tell me what has become of my life,
I have a wife and two children who love me,
I am the victim of police brutality, now
I'm tired of bein' the victim of hate
You're rapin' me of my pride
Oh, for God's sake
I look to heaven to fulfill its prophecy...
Set me free...

Skin head, dead head
Everybody gone bad
trepidation, speculation
Everybody allegation...
In the suite, on the news
Everybody dog food
Black man, black male
Throw your brother in jail

All I wanna say is that
They don't really care about us
All I wanna say is that
They don't really care about us

Tell me what has become of my rights
Am I invisible because you ignore me?
Your proclamation promised me free liberty, now
I'm tired of bein' the victim of shame
They're throwing me in a class with a bad name
I can't believe this is the land from which I came
You know I do really hate to say it
The government don't wanna see
But if Roosevelt was livin'
He wouldn't let this be, no, no...

Skin head, dead head
Everybody gone bad
Situation, speculation
Everybody litigation
Beat me, bash me
You can never trash me
Hit me, kick me
You can never get me

All I wanna say is that
They don't really care about us
All I wanna say is that
They don't really care about us

Some things in life they just
don't wanna see
But if Martin Luther was livin'
He wouldn't let this be.

Skin head, dead head
Everybody gone bad.
Situation, segregation
Everybody allegation
In the suite, on the news
Everybody dog food
Kick me, strike me
Don't you wrong or right me.

All I wanna say is that
They don't really care about us
All I wanna say is that
They don't really care about us

All I wanna say is that
They don't really care about us
All I wanna say is that
They don't really care about us

All I wanna say is that
They don't really care about us
All I wanna say is that
They don't really care about us

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

31. 7. 2009.

Где је Дејан
Васић шу је
добра забава.

У Школи пријатељства на Тари

ДЕЈАН НАЈЗАБАВНИЈИ

Као да је хтео да ту одмах, пред свим својим другарима, потврди да је заслужио признање „Политикиног Забавника“ за најзабавније дете Школе пријатељства, осмогодишњи Дејан Васић се, излазећи на импровизовани подијум да прими награду (Повељу, 20.000 динара и годишњу претплату на наш лист), оклизуо и изазвао још громогласнији аплауз. Награда је, неопозиво, у правим рукама.

Где год је он међу око двеста деце са Косова и Метохије и из других делова Србије и Републике Српске, колико их ових дана борави на Тари у Школи пријатељства коју већ годинама приређује хуманитарна организација „Наша Србија“, ту су шале и смех. Посебно је било весело кад се на недавном маскенбалу у хотелу „Бели бор“, где деца борава уз помоћ званичног домаћина Банке Интеза, наш овогодишњи јунак маскирао ни у кога другог до у Ивицу Дачића, министра унутрашњих послова.

Свршени ученик другог разреда основне школе „Трајко Пенић“ из села Одевце код Косовске Каменице овде је са сестром Јеленом (13) и братом Милошем (11) и први пут после много година њих троје без страха уживају у чарима детињства, уче разне вештине а понајвише пријатељевање с вршњацима.

На сајам књига, који се под покровитељством куће „Политика“ одржава већ седму годину заредом, опет су се одазвале многе издавачке куће, задужбине и институције које су све своје изложене књиге подариле деци „Наше Србије“. Наравно, и овог пута лист „Политика“ је талентованима доделио лепе награде у вредности од по 20.000 динара. Награду за поезију добио је Јован Крстић, за прозу Оња Мандрапа, новинарски рад Жељан Крсмановић и сликарство Кристина Мицић. „Спортски журнал“ даровао је Тамару Симовић (ритмичка гимнастика), Милоша Васића (фудбал), Тању Стијељу (кошарка) и Јелену Ђурић (одбојка). Награде (лепе енциклопедије) припале су најбољим ученицима (Емилија Дедић, Драгана Михаиловић и Стефан Здравковић) док је награду „Наша Србија“, за допринос овогодишњој Школи пријатељства, добио дечији хор „Рашанке“ ■

Тајшјана Тадић
покривила
лизу акција
„Наше Србије“,
посебно
интересовање
показала
је за наш лист.

Снимила Јадранка Илић

7

MEĐUNARODNI SALON STRIPA

STUDENTSKI KULTURNI CENTAR
SREĆNA GALERIJA
KRALJA MILANA 48
11 000 BEOGRAD
SRBIJA7. MEĐUNARODNI
SALON STRIPA
24 - 27. 09. 2009.

МЕЂУНАРОДНИ САЛОН СТРИПА

24-27. 9. 2009. СРЕЋНА ГАЛЕРИЈА, СКЦ БЕОГРАД

STUDENTSKI KULTURNI CENTAR BEOGRAD
STUDENT CULTURAL CENTER BELGRADE

РОК ЗА СЛАЊЕ РАДОВА:

ДО 20. АВГУСТА 2009.

АДРЕСА ЗА СЛАЊЕ РАДОВА:

СКЦ, СРЕЋНА ГАЛЕРИЈА
МЕЂУНАРОДНИ САЛОН СТРИПА
КРАЉА МИЛАНА 48
11000 БЕОГРАД, СРБИЈА

ПРОПОЗИЦИЈЕ ЗА УЧЕСНИКЕ:

- ПРАВО УЧЕШЋА ИМАЈУ АУТОРИ ИЗ СВИХ ЗЕМАЉА СВЕТА, СВИХ УЗРАСТА.
- РАД МОЖЕ ДА БУДЕ ДЕЛО ЈЕДНОГ ИЛИ ВИШЕ АУТОРА.

- КАНДИДАТ МОЖЕ ДА ПОШАЉЕ ИЛИ ЛИЧНО ДОНЕСЕ САМО ЈЕДАН РАД У ОРИГИНАЛУ ИЛИ ДОБРОЈ КОПИЈИ, ОБИМА ОД 1 ДО 4 ТАБЛЕ (ПОЖЕЉАН А3 ИЛИ А4 ФОРМАТ).
- ОДАБИР ТЕМЕ, ЖАНРА, АУТОРСКИ ПРИСТУП И ФОРМАТ ТАБЛЕ ЗА КОНКУРС ПОТПУНО СУ СЛОБОДНИ.

- НЕ ИСКЉУЧУЈЕ СЕ МОГУЋНОСТ ПРИХВАЋАЊА РАДА СТРИП ТЕМАТИКЕ У ДРУГИМ МЕДИЈИМА (РЕЉЕФ, СКУЛПТУРА, ИНСТАЛАЦИЈА, ОБЈЕКАТ...).
- ТЕКСТ У СТРИПУ МОРА ДА БУДЕ НА ЈЕДНОМ ОД ЈЕЗИКА НАРОДА БИВШИХ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ РЕПУБЛИКА ИЛИ НА ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ.
- УЗ РАД ЈЕ ОБАВЕЗНО ПОСЛАТИ (НА РАЧУНАРУ ИЛИ ЧИТКО, ШТАМПАНИМ СЛОВИМА, ПОПУЊЕНО) ПРИЈАВУ НА КОНКУРС ЗА 7. МЕЂУНАРОДНИ САЛОН СТРИПА КОЈА МОЖЕ ДА СЕ ПРЕУЗМЕ НА WWW.SKC.ORG.RS ИЛИ ДОБИЈЕ У СРЕЋНОЈ ГАЛЕРИЈИ ПРИ ПРЕДАВАЊУ РАДОВА.
- НА ПОЛЕЋИНИ СВАКЕ ТАБЛЕ РАДА НАЗНАЧИТИ АУТОРЕ И ЊИХОВУ ФУНКЦИЈУ /СЦЕНАРИО, ЦРТЕЖ, КОЛОРИ/ И ЗА СВАКОГ ОД ЊИХ ОБАВЕЗНО ДОСТАВИТИ У ПРИЈАВИ СВЕ ПОТРЕБНЕ ПОДАТКЕ.
- НА ПОЛЕЋИНИ СВАКЕ ТАБЛЕ РАДА НАЗНАЧИТИ ПАГИНАЦИЈУ (ОЗНАЧИТИ СТРАНИЦЕ БРОЈЕМ. ПРИМЕР: 1/4, 2/4, 3/4, 4/4).

НАПОМЕНА: БЕЗ ОВИХ ПОДАТАКА РАД СЕ НЕЋЕ УЗИМАТИ У РАЗМАТРАЊЕ

- ПРИСТИГЛИ РАДОВИ БИЋЕ СЕЛЕКТОВАНИ ОД СТРАНЕ ЖИРИЈА ЗА ВЕЛИКУ ИЗЛОЖБУ САЛОНА, ЗА ЗВАНИЧНЕ НАГРАДЕ САЛОНА И ЗА НАГРАДЕ СПОНЗОРА И ИЗДАВАЧА.

НАГРАДЕ:

- ГРАН ПРИ САЛОНА (УКЉУЧУЈЕ НОВЧАНИ ИЗНОС ОД 1000 ЕВРА)
- НАГРАДА ЗА НАЈБОЉЕ ОСТВАРЕЊЕ У ДОМЕНУ КЛАСИЧНОГ СТРИП ЈЕЗИКА
- НАГРАДА ЗА НАЈБОЉЕ ОСТВАРЕЊЕ У ДОМЕНУ АЛТЕРНАТИВНОГ СТРИП ЈЕЗИКА
- НАГРАДА ЗА НАЈБОЉИ СЦЕНАРИО (ИДЕЈУ)
- НАГРАДА ЗА НАЈБОЉИ ЦРТЕЖ
- СПЕЦИЈАЛНА НАГРАДА ЖИРИЈА ЗА ИНОВАЦИЈУ

ТАКМИЧАРИ ДО 15 ГОДИНА СТАРОСТИ:

- МЛАДИ ЛАВ (НАЈБОЉИ РАД У КАТЕГОРИЈИ)
- СПЕЦИЈАЛНА НАГРАДА ЖИРИЈА ЗА НАЈБОЉУ ИДЕЈУ
- СПЕЦИЈАЛНА НАГРАДА ЖИРИЈА ЗА ЗРЕО И МАШТОВИТ ИЗРАЗ
- СПЕЦИЈАЛНА НАГРАДА ЖИРИЈА ЗА НАЈМЛАЂЕГ УЧЕСНИКА

- НАГРАДЕ ПРИЈАТЕЉА И СПОНЗОРА САЛОНА

ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ:

WWW.SKC.ORG.RSЕ-ПОШТА: SKCHAPPY@BITSYU.NET

design: Predrag Mladenović

ЗАБАВНИКОВЕ ЛОГИЧКЕ ЗАГОНЕТКЕ

РЕШЕЊА

1. БРОДСКЕ КАБИНЕ

То можемо да урадимо на 10 различитих начина ■

2. ПИОНИ НА ШАХОВСКОЈ ТАБЛИ

Први пион можете ставити на свако од 64 поља табле, а други на једно од 63 преостала. Значи, различитих положаја може бити $64 \times 63 = 4032$ ■

3. БОЦА

Маса празне боце је 150 грама ■

4. ЖИРАФА, ЛАВ И АНТИЛОПА

Маса лава је 250 килограма, а жирафе и антилопе по 500 килограма ■

5. КОЛИКО ЈЕ САТИ?

Ако означимо $1/5$ протеклог времена са t , онда је $9t = 24 \times 60 = 1440$ минута, а $t = 1440 : 9 = 160$ минута. Све протекло време износи $5t = 800$ минута. Дакле, сада је $800 : 60 = 13$ часова и 20 минута ■

6. ДЕДА И УНУК

Ако деда сада има x година, онда је $x + x/2 + 1 = 100$, односно $x = 66$ ■

7. ФУДБАЛСКИ КЛУБ

Резултати су: 0 : 1; 0 : 1; 0 : 0; 0 : 0; 1 : 0; 2 : 0 ■

8. КЛИКЕРИ

Највећи број кликера који могу да се узму а да при том не буде шест кликера исте боје, износи 21 (све црвене или плаве, 5 црних, 5 белих, 5 жутих). Значи, треба узети 22 кликера ■

9. ДЕЧАК И ДЕВОЈЧИЦА

И дечак и девојчица имају по шест година ■

10. ПОЛИЦЕ С КЊИГАМА

На првој полици остаће три књиге више ■

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

79

ПОЛИТИКИН забавник / главни и одговорни уредник Зефирино Граси. - Њир. изд. - Год. 1, бр. 1 (28. фебруар 1939)-год. 3, бр. 220 (4. април 1941); год. 14, бр. 1 (5. јануар 1952)-... - Београд : Политика Магазини, 1939-1941; 1952- (Београд : Политика АД). - 30 см

Недељно
ISSN 0032-339X = Политикин забавник
(Њирилично изд.)
COBISS.SR-ID 16193794

РЕШЕЊА

ИЛИ-ИЛИ УКРШТЕНИЦА

Роби Вилијамс, Илир, Вил Смит, Хирошима, Ема, аваница, Ерин, рел, кинетика, Дрина, Итака, вашари, она, с, а, трапер, нат, гнев, елeгија, Но, Атри, озон, Емили, страва, реликтан, мар ■

УКРШТЕНИЦА

Праг, пена, кам, Олга, Карлов мост, ама, Влтава, Немица, зов, ОР, накнада ■

БЕЛА УКРШТЕНИЦА

Франциско, Кил, ирвас, „Гола Маја”, Гоја, Арам, аларм, ока, ЛЕ, улога, отисак, Шо, нов, Ковин ■

ИСПУЊАЉКА

„Турски марш”, Моцарт (ритуал, Версај, цекини, помама, баршун) ■

АНАГРАМ

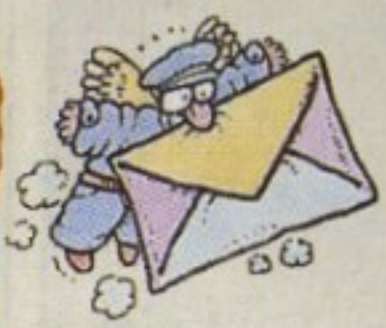
Спортски ветеран ■

С. Б.

Рисовача је највећа и накитом најбогатија пећина у Шумадији. Налази се близу Аранђеловца, северозападно од планине Венчац, на десној страни долине речице Кубршнице. У тој пећини су, поред осталог, нађени палеолитски трагови прачовека, камено оружје и фосилни остаци животиња леденог доба ■

ОД РИСОВАЧЕ НЕМА ВЕЋЕ

Која је највећа пећина у Шумадији?

ТИЈАНА
Инђија

ствар по закону обавезно означавање имена

ПОЛИТИКИН

БРОЈ 2999

ЗАБАВНИК

YU ISSN 0032-339X

Први број „Политикиног Забавника”
изашао је 28. фебруара 1939. године

Издаје и штампа ПОЛИТИКА АД
Цетињска 1, 11001 Београд

За издавача:
Милорад Гушавац
Генерални директор

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Заменик главног и одговорног уредника
Петар Милатовић

Гrafички уредник Горан Војиновић

Редакција Слободанка Делибашић
Јасна Лукић
Мирјана Огњановић
Јова Радовановић
Весна Ракић
Весна Софреновић

Техничка редакција Бранислав Вукомановић
Зорана Грујић
Зорица Милошевић
Јелена Попадић
Митра Тиљев
Милован Зоре

Редакција ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
Цетињска 1/II
11001 Београд

Секретаријат 330-1452; 330-1456
Техничка редакција 330-1454
Претплата 330-1638; 330-1640; 330-1633
Огласни сектор 330-1186; 330-1426
Телефакс 011/337-3319

Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

1 месец (4 броја) 355,00 дин.
3 месеца (12 бројева) 1.065,00 дин.
6 месеци (26 бројева) 2.305,00 дин.
12 месеци (52 броја) 4.610,00 дин.
Текући рачун код Комерцијалне банке
АД Београд: 205-16454-02
Претплату слати уз обавезну назнаку:
ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ
„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК”.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Полугодишња/возом: 109 EUR или противвредност осталих валута. Полугодишња/авионом: I група – Европа: 120 EUR. II група – Азија – Африка: 126 EUR. III група – Америка – Аустралија: 132 EUR или противвредност осталих валута.

ДЕВИЗНЕ УПЛАТЕ У EUR

(или противвредност осталих валута)
за иностранство вршити преко:

I CORRESPONDENT BANK

SWIFT- BIC: DRESDEFF
Name: DRESDNER BANK AG
City, Country: FRANKFURT AM MAIN
GERMANY

II BENEFICIARY'S BANK

SWIFT- BIC: KOBBSBGXXX
Name: KOMERCIJALNA BANKA AD
BEOGRAD
Street: SVETOG SAVE 14
City, Country: BEOGRAD
REPUBLIC OF SERBIA

III BENEFICIARY

IBAN/ Account Number:
RS35205000702174700089
Name: POLITIKA AD - ZA NOVINSKO-
IZDAVAČKU I GRAFIČKU DELATNOST
Street: CETINJSKA 1
City, Country: 11000 BEOGRAD
REPUBLIC OF SERBIA

Код уплате обавезно навести:

Претплата на лист Забавник

Копију уплате и адресу послати на:

ПОЛИТИКА АД, Цетињска 1, Београд
Србија или на факс ++ 381 11 3373-160

Интернет адреса: www.politikin-zabavnik.rs
Е. пошта: politikin.zabavnik@politika-ad.com

ПОЛИТИКИН

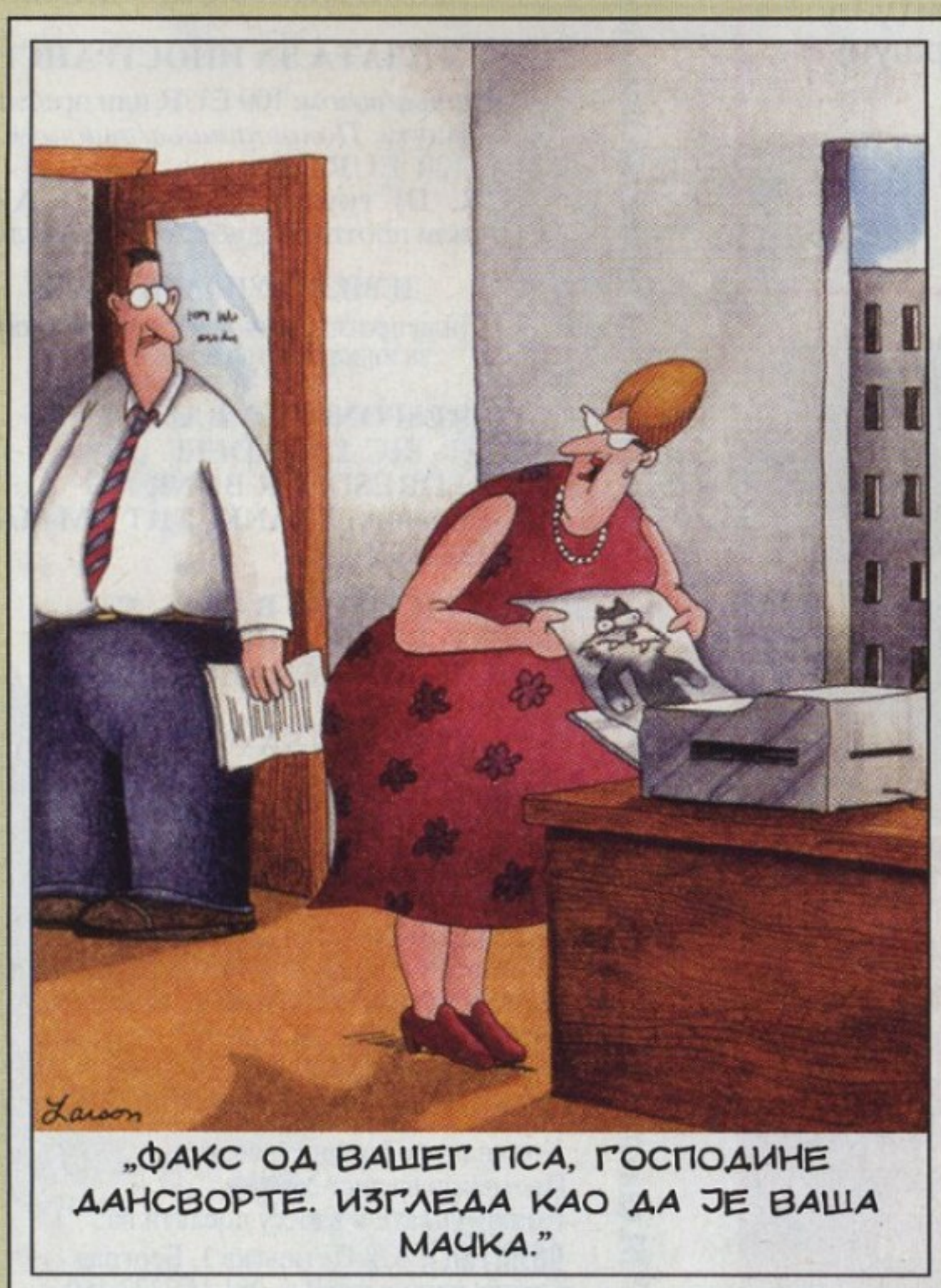
ЗАБАВНИК

31. 7. 2009.

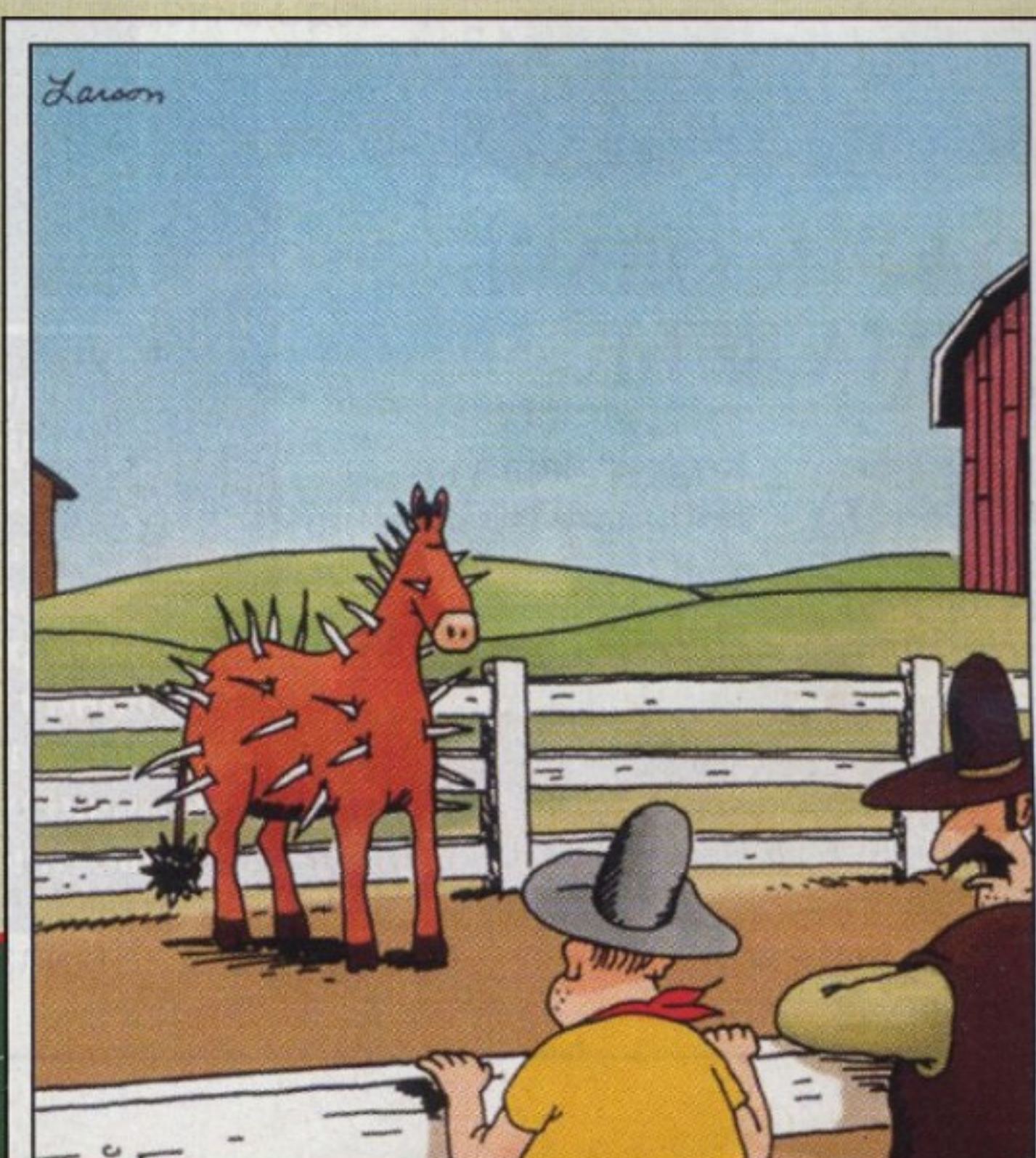
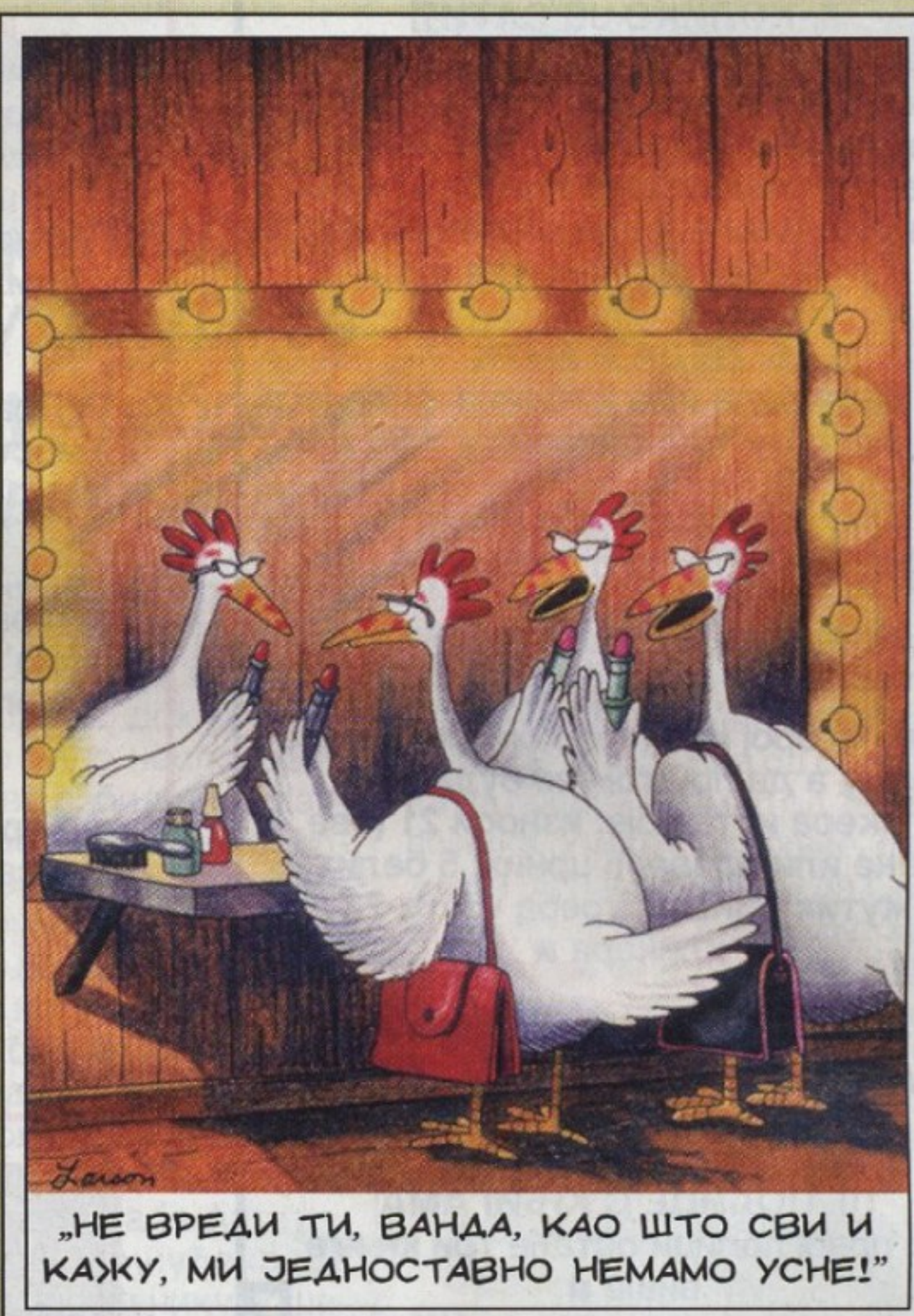
шездесет пет

ЧУДЕСНИ СВЕТ

ГЕРИЈА ЛАРСОНА

„ЕВО ГА ВЕЛИКИ
РИЂАН, НАРАВНО
ДА ЈЕ ДИВАЉ,
АЛИ АКО ГА
УЗЈАШЕШ,
ТВОЈ ЈЕ!“

РЕКЛИСУ О ПРИЈАТЕЉИМА

Пријатељ је особа која
пружа руку изражећи своју
– додирујући прво своје
срце.

Љиља Брик
руска уметница
(1891–1978)

У неким околностима
живоша **пријатељ** треба
да буде у близини.
Тешење речима открива
дубину и чисти рану.
Оноре де Балзак
француски писац
(1799–1850)

Савремено **пријатељство**
захтева пуно радно
време. Зато не можеш
да имаш много правих
пријатеља.

Труман Кепот
амерички писац
(1924–1984)

Искрен **пријатељ** рањава
те среда.

Оскар Вајлд
ирски песник и драматург
(1854–1900)

Пријатељ треба да подноси
слабости свог **пријатеља**.

Вилијам Шекспир
енглески песник и драмски писац
(1554–1616)

Прави **пријатељ** је неко ко
мисли да ниси мућак мада
зна да си најукло јаје.

Бернар Мелцер
амерички радио-новинар
(1916–1998)

Упознавајући повремено
некога с ким осећаш да се
разумеш, ујкос раздајини
и различитим идејама,
прећвара живош у рајску
башњу.

Јохан Волфганг Гете
немачки писац
(1749–1832)

Мушко
пријатељство је
као лопта –

шупирају га
немилосрдно, али се не
цепа.

Женско **пријатељство** као
да је од стакла – зачас се
разбије у парамарчад.

Ен Мороу Линдберг
америчка авијатичарка
(1906–2001)

Лакше је одросити
непријатељу него
пријатељу.

Вилијам Блејк
енглески песник и сликар
(1757–1827)

Пријатеље срећа
ствара, а несрећа
проверава.

Сенека
римски државник и филозоф
(4. пре н. е–65)

Само ће ти прави
пријатељ рећи када
ти је лице прљаво.
Сицилијанска изрека

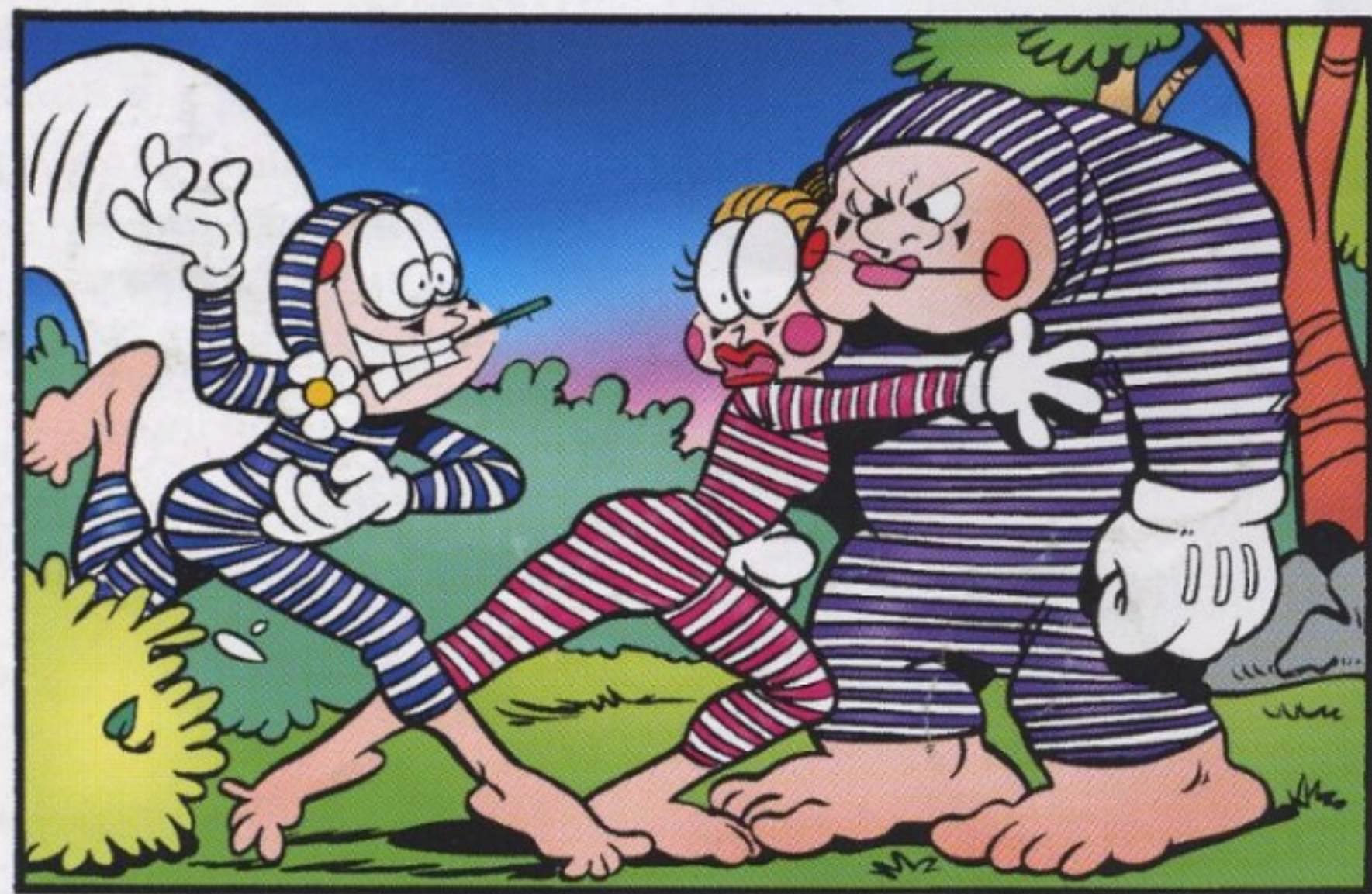
Пријатељ зна све
о теби, а ипак те
воли.

Елберт Хубард
амерички писац и филозоф
(1856–1915)

BY JIM DAVIS

ГАРФИЛД GARFIELD GARFIELD

© 1994 United Feature Syndicate, Inc.